

౧౯౨౬

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1926-వ సం॥ నవంబరు నెల 22-వ తేది సోమవారము } No. 196
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర కార్తీకమాస బహుళ తృతీయ. } సంచిక ౧౯౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తలు వాందియున్నది. వంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

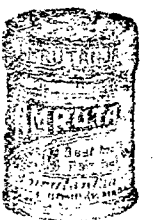
అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, పొయ్యిపుబ్బల బాపును,
పార్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబొగ్గొట్టును
జ్వేలుకుల శేడించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలెను.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపేడి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రెరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

ఆంధ్ర పత్రికా సంవత్సరాది సంచిక

ఎప్పటికైనా రాజోపు ప్రభావ సంవత్సరాది సంచికను బ్రకటింపఁ బోవుచున్నాము. అందు
సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీ, యాధికారి విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపఁబడును.
తాము పూర్వమువలెనే దయయుంచి అమూల్యములగు తమ వ్యాసములతో సంచిక నలంకరించి
మా యుద్యమమునకు దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు.

ఈసంచికయందు విషయవిభాగమును గావించి యేవిభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసముల నా
విభాగమునందే ముద్రించి సంచికను ఉద్గాడినాటి కాంధ్రుల కర్పింపఁ దలచినాము. నియమితకాలము
నకుఁ బూర్వమే వ్యాసములన్నియు మాకుఁ జేరినగాని అట్లు విషయవిభాగమును నావింపఁ నుకూల
ము గానేరదు. సంచికాముద్రణ మారంభించిన పిదపఁ బంపు వ్యాసములను సంచికయందుఁ జేర్చుటకు
వీలుండదు. కావున వ్యాసములు 9/6 సం నవంబరు 30 వ తేదీలోపల మా కందవలెను. ప్రతివ్యాసము
నకు 'సంవత్సరాది సంచిక' అని వ్రాసియుండవలెను. వ్యాసములును, వానికి సంబంధించిన చిత్ర
ములును, ఇతర చిత్రములును, సంపూర్ణ వివరములతో నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే మాకుఁ
బంపుదురు గాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

సంపాదకుడు

Regd
Trade Mark

నాతో పరిచయము గలిగియుండుటచే
మీకు వైద్యుల ఖర్చు తగ్గును!

ఇదియలో నాతో నేర్పరాముచేసినవారి నడిగిన, పూర్తివివరములు వారు తెలుపుదురు. మీరు ఒకదళా
నా నేర్పరాముచేసిన తప్పక మీ మిత్రులందరికిని నన్ను సిఫార్సు చేయుదురను నమ్మకము నాకుగలదు. అమూల్య
మైన విషయాలు కస్తూరి, కంకురపువ్వు మొదలగునవి చేర్చి నన్ను తయారుచేసిరి. ఆబాలగోపాలముగా నన్ను
విడువక నెక్కు సం॥రముల నుండి హాజరులో చేకూర్చిగానందు తొనుమన్నాడు. మీరును వీల పరిచింది
చూడ మాడదు. నాచేరు

“నాతో కామయహార కస్తూరి మాత్రలు”

ధర బుడ్డి 1-కి రు 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 వి. పి. ఖర్చుచేరు.

టోకుగా కావలసినవారు వ్రాసిన ప్రత్యేకధరలు తెలుపబడును.

ముఖ్యగమనింపు:—ప్రతి ముఖ్యపట్టణమందును ఏజంట్లు కావలెను. మద్రాసులో నుండువాడు 9 బందరుపేడిలో
నన్ను స్వాగతంపెనీలో ప్రదర్శింపవచ్చును. వారికి వి. పిలు పంపబడవు.

పాశ్చాత్య వెంకటాచల పండితులు, ప్రొఫెసరు.

(2)

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas Stamp. 3193
Apply to:—

Imperial Telegraph Collage, Delhi

కంట్రాక్టరు కావలెను 3264

“పదవర గోదావరిజిల్లా భీమవరంలో 20,000 చుంపా
యల బంగాళా కట్టుటకు కంట్రాక్టరు కావలెను. కంట్రాక్టు
కావలసినవారు యోగ్యతాపత్రికలతో సహితముగా తూర్పు
గోదావరిజిల్లా పెద్దాపురం గ్రామంలో రెవ. సి. పి. బ్రాహ్మణ
వారవారి దిశంబరు 15 వ తేదీలో పూర్తి ఖర్చున చూడవలెను.”

మహానుభావులకాభరణము
శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున తయారైనది. అడివిపండ్లి.
మొసలి, పులి, మొదలైనవాటి పిత్తులన్నియు చేరినవి వా
లింకలకు పరమావధము. వెల రు 1 కి రు 80/- కంటూను ఉచి
తము. వివరములకొరకు వ్రాయుడు.
2126 ఆర్థరసాయనశాల ముక్త్యాల; కృష్ణా.

ఆయుర్వేదాషధ రత్నా కరము
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
2048 చాక్లరు శ్రీరాధ కృష్ణమూర్తివాగ్దేవి, తెనాలి.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తును గురించి భక్త్యాభ్యాసమున 5 ప్రశ్నలు
వ్రాసిపంపిన ఎడల సరియగు బహులు వ్రాసిపంపెనను ప్రశ్న
వ్రాయుకాలము లేక జాతక నఖిలమును తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్న
లకు రు 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నలకు రు 0-4-0 వి. పి.
ఖర్చు 0-4-0 అవును. 2558

కంజనేయ స్వామి బోధిసాయియము

తిరు వత్తి

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

22-11-26

ఇరుపంటలు పేజీ 3 వరకు

కాఫీ ముల్లులు—22 X 22 ముంగిసూర్య— (బి) 9.6-0

కాఫీ ముల్లులు—22 X 22 వేరు రకములు (బి) 8-7. సరాసరికము 7-6.

తెలుపుముల్లు—1708 రు 18-4-0; గ్లాస్ 900 రు 12-10 ఎం. ఎం. 78 రు 8-10; ఇ. సి. 78 రు 8-14-0 888 రు 18-4; 8978 రు 8-0-0 1702 రు 11-10 8908 రు 7-10. ఆర్ 78 రు 8-0-0. Z. Z. 78 రు 8-2-0. Z. 78 రు 10-12.

సోయా

50 సెంటర్, సీను (5 పోలికట్టు) —ట్రాక్—రు 5-4-0 బలం రు 6-12-0; పచ్చరంగు రు 8-12-0; పడకరంగు 8-2-0; కాఫీ రు 8-4-0 సవరణ రు 7-8-0

50 సెంటర్ జపాను (పడిపానులకట్టు) —నక్షత్ర—రు 10-8-0.

50 సెంటర్ సీను (5 పోలికట్టు) అడకతెర 13-0-0 నిమిది రు 16-0; గడ్డిబండి రు 2-2-0 ఎద్దుగడియారము రు 8-10-0; పేటకాసు రు 8-8-0

60 సెంటర్ జపాను (పడిపానులకట్టు) —భూగోళము— సీలంచేక రు 17-1-0.

లోహములు

ఇనుము:—బెల్లియను చట్టకమీలు ఒక బారవతు ధరి రు 28-0, రు 82.

అత్తడిరేకు:—జర్మను (డిబ్బోనా) రు 241. రాగిరేకు రు 256;

జీవరేకు:—(91 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేవలకే 8 9" రు 15-0,

కలంబులకు రేకు:—24" గేజీ 6" 7" రు 17-8-0 2" 9" 10" రు 1-0-0.

సి మెంటల్ పేజీ 3 వరకు

కార్బోఅక్సైడ్ ముల్లు 18-12, నెమోరు 12-0-0. "జి.కె" చ క్లెయిర్ (రెడి) రు 8-0-0

బాయిబాధరలు డి.సి. బయ రు 88-8-0 జపాని రు 88-0-0 పేపు సెనగ పప్పులు

మార్కెట్ సరఫరా:—"మి.కె." రు 51, 52

సాచాపాను రు

పేపు సెనగనూనె

"గాను" రు 109. "ప్రెస్" రు 102

ఆముదము

(గ్రామధర) రు 100-0

పదునుచేసినతోలు రతి 1 టికి

	మొదలు	వరకు
దస్తతోలు (8 1/2 మొదలు 9 వరకు) రు 0 18 9	రు 0 14 8	
" (7 1/2 8)	రు 0 14 9	రు 0 15 9
" (తేలిక)	రు 1 1 6	రు 1 2 6
" బెంగుళూరు (8 1/2 మొదలు 9 1/2) రు 0 18 8	రు 0 14 8	
" " (తేలికైనరకము) రు 1 1 8	రు 1 3 0	
" (విజయగరం 7 1/2 8) రు 0 14 0	రు 0 14 6	
" (ఏలూరు 7, 7 1/2) రు 0 15 0	రు 0 15 9	
గోదోలు రు 0 10 0	రు 0 10 8	
గోదూడతోలు రు 1 0 6	రు 1 1 6	
అమ్మూడతోలు రు 1 12 0	రు 1 14 0	
మేకతోలు రు 2 4 0	రు 2 10 0	
గొట్టోలు రు 2 6 0	రు 3 2 0	

పదునుచేయని పచ్చితోలు

బెంగుళూరు మేకతోలు	100-3	రు 165 0 0	రు 180 0 0
బెజవాడ మేకతోలు	"	రు 160 0 0	రు 170 8 0
బెంగుళూరుగొట్టోలు	"	రు 180 0 0	రు 170 0 0
బెజవాడగొట్టోలు	"	రు 180 0 0	రు 180 0 0
అవారముకట్టు బారస 1-3	రు 36 0 0	రు 38 0 0	
కొన్నంకట్టు	"	రు 20 0 0	రు 28 0 0
కలంబు - యెల	"	రు 80 0 0	రు 45 0 0

ఖద్దరు స్వదేశీ ప్రదర్శనము

ఆంధ్రమహాసభతోపాటు ఈనెల 28, 29, 30-వ తేదీ లలో ఖద్దరు, స్వదేశీ ప్రదర్శనము జరుగనున్నది. ఖద్దరు ప్రదర్శకులకు ప్రదర్శనస్థానములు ఉచితముగా నొసంగబడును. ప్రదర్శకులు తమ స్వంత ఖద్దరులను దాచే ఇక్కడకు రావలసియున్నది. రాకపోకలఖర్చులు వారే భరించవలెను. ప్రదర్శకులు 27 వ తేదీనాటికి ఇక్కడకు రావలసియున్నది.

వ్యవధి విశేషములేదు గాన ఎందరు రాగలరో ముందుగా తెలియపఱుప గోరెదము. కొందరు ప్రదర్శనప్రముఖులను వస్తువులను ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రవర్తించవలెనని, విక్రయించవలెనని లేఖలు వ్రాయుచున్నారు. అట్టి అవకాశములు లేవు. తామే స్వయముగావచ్చి ప్రదర్శించవలెనని కోరుచున్నారు.

అత్యుక్తారి గోవిందాచార్యులు

20-11-26 ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు

బెజవాడ మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలు

15 తేదీని బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటీకి 10,4 వార్డులకు సభ్యులఎన్నికలు బహుకాలముగ జరిగినవి. 10 వార్డులకు 12 మంది అభ్యర్థులు నిలచిరి. అందులో శ్రీ దినవహి హనుమంత రావు పంతులుగారివారు. హనుమంతరావు పంతులుగారికి గుమారు పదిపట్టుకొచ్చినవి. అదేవార్డుకు అభ్యర్థులుగా నిలచి గెలిచిన శ్రీ అయ్యంగి వెంకట్రామయ్య, తుమ్మలపల్లి జగన్నాథం పంతులుగార్లు ముగారు 120 పట్టుకు పైగా వచ్చినవి.

శ్రీ హనుమంతరావు పంతులుగారు 10 వార్డులో గెలుస్తానో గెలవకో అని 4 వ వార్డుకుమూడా అభ్యర్థిగావున్నారు. ఆవార్డు నగరాలవార్డు. హనుమంతరావుగారు బందరుమ్యునిసిపాలిటీ సభ్యులుగా నేనున్నారు. ఇక్కడగూడా సభ్యులు కావలెనని శ్రమపడుతున్నారు. కాని లాభములేదు. వారికి ప్రత్యర్థిగానిలచిన శ్రీ పోతన శ్రీనివాసరావుగారిని ఎన్నుకొనిరి.

(బెజవాడ పౌరుడు)

బంగోలు తాలూకాపోర్టు

ఉపాధ్యక్షుని యెన్నిక:—శ్రీయుత ధారా గోపాల శాస్త్రిగారు యేకగ్రీవముగా యెన్నుకొనబడుట.

బంగోలు 21-11-26:—మతాలకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షునియెన్నిక కొంతకాలమునుండియు నిరీక్షించబడినందున బోర్డుసభ్యులలో నల్లరు (పెసి డెంటు)గారికి నోటీసు యిచ్చిన విషయము, నోటీసు అక్రమముగాయిచ్చినది తిప్పికేయుట తమ పాతకులు యెరిగినవిషయమే. బోర్డు ప్రత్యేకసభ యెట్లకేటకు యీనెల 18-వ తేదీన ఉపాధ్యక్షుని యెన్నికకొరకై జరుపబడెను. సుప్రసిద్ధ కాంగ్రెస్ నాయకుల శ్రీయుత ధారా గోపాలశాస్త్రిగారు యేకగ్రీవముగా ఉపాధ్యక్షపదవి కన్నుకొనబడిరి.

దేసు సుబ్బారావుగారు, శాస్త్రిగారిని ఉపాధ్యక్షపదవికి ఉపపాదించిరి. శ్రీయుత నాయని నరసింహరావు నాయకుగారు లేచి ఆమోదించిరి. ప్రత్యర్థి యెవరు లేకుండుటచే శాస్త్రిగారు యేకగ్రీవముగా యెన్నుకొనబడిరి.

3113 ('నంజీవి' రక్షతాయతు) (2)

Mesmerised Talisman.

దీని ధరించిన వ్యక్తి, కలరా, స్కాటికము మొదలైనవి సోకవు. వ్యాధులు, ఆపదలు, గండములు తొలగును. విశ్వరూప, ఆరోగ్యము, బలము, బుద్ధివశాలి, తెలివి, అండము నిచ్చును. పరీక్షలో జనుము కలగును. గొప్పవారి దయ లభించును. దీని చేక్షురును. వ్యాపారమున లాభమువచ్చును. అనేక మందిచే మెప్పు పొందినది. 1-కి రూ 1-8, 2-కి రూ 2-12, 3-కి రూ 3-12, 6-కి రూ 6, 12-కి రూ 9, పోస్టేజి యిసాం

రతిరాజు వీరవల్లది మార్గము:—ఇండ్రియ మను గట్టిపరచును. స్వప్నముందును, మూత్రముతోను వీర్యము నవ్వచుచున్న నిలుపును. ముదిమిని, నపుంసకత్వమును పోగొట్టి యాదిన మొసంగును. ఎంతబలహీనని కయిన నరములకు బలమునిచ్చి ఎక్కువ కామోద్రేకమును కలిగించి మునుపటికన్న అనేకరెట్లు సంసారముఖ మిచ్చును. దర్శి రూ 2 పోస్టేజి తేదీ పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా).

నెల్లూరు

(స్వయీచిలేఖరి)

శ్రీమాన్ కాశీ కృష్ణాచార్యులుగారు

నవంబరు 19:—శ్రీ కస్తూరిజేవి బాలికాపాఠశాల కార్యనిర్వాహకులలో నొకరగు శ్రీమతి పానకా కనకమ్మ గారి యాహ్వానమున, జగత్ప్రసిద్ధ విద్వాంసులును, కవిపుంగవులును, సంగీతసాహిత్య కళాకోవిదులును, విమర్శకధురీణులును, అగు అవధాన శిరోమణి శ్రీమాన్ కాశీ కృష్ణాచార్యుల వారు ఈనెల్లూరుపురమునకువచ్చి, 5 దినము లిచట నుండిరి. ఉదయము సాయంకాలములయందు ప్రతిదినము, వివిధసంస్థలనుదర్శించి, అనేక ఉపన్యాసముల నొసంగిరి. వీరికవిత్వసంపద, పాండిత్యము, నైపుణ్యము వేలకొనిది ప్రజల నాకర్షించుచుండెను. శ్రీలును వీరి ఉపన్యాసములు వినుకతూపాలులై విచ్చేసియుండిరి.

ఈబాలికాపాఠశాలవారు 12-11-26 తేదీ పురమండలి మున జరిగిన మహాసభవారియెదుట శ్రీఅచార్యులవారికి సన్మానపత్రము నొసంగిరి.

సంస్కృతకళాశాల-మూలపేట

ఈకళాశాలవారి యాజమాన్యమున 18-11-26 తేదీ శ్రీ అచార్యులవారు సంస్కృతభాషాప్రాశస్త్యము, ఆవశ్యకతలయగుచున్న రెండుగుంటలకాలము ఉపన్యసించిరి.

14-11-26 తేదీ నెల్లూరు ప్రాగ్జెసివ్ యూనియన్ (రిక్రెషన్ గ్రంథాలయస్థాపకులు) వారియాదరణక్రింద, కవిత్వ తత్వముగూర్చి ఉపన్యసించిరి. మరునాడు మధ్యవిలాససభవారు తమ సభాభవనమున సన్మానము నొసంగిరి. గవర్న మెంటు ప్రైనిసింగునూలు విద్యార్థులయెదుట ఉదయము నొక ఉపన్యాస మొసంగిరి. సాయంకాలము, పురమండలిమున 'భక్తి' ప్రకృతి యను విషయములగూర్చి ముచ్చటించిరి.

సరస్వతీసభ

దేశమంతటను శ్రీసమాజముల నెలకొల్పనుద్దేశించి, డాక్టరు కజిమ్మనొరసానిగారు ఈపురమునకువచ్చి, ఉపన్యాసములనొసంగి, 'సరస్వతీ' సభయను నొకశ్రీసభను స్థాపించి యుండిరి. ఈసభవారి యుద్దేశములు:— 1. హిందూదేశమందు జనించిన శ్రీలకు వారి బాధ్యతలను తెలియజేయుట 2. ఈ శ్రీలే ఇకముందు హిందూదేశమును పాలించువారికి దల్లులు గనో భార్యలుగనో యుండుగునాన, వారికి సాజన్యసోకీర్త్యము లను, నేర్పు భారమంతయు, శ్రీలమీదనే యుండును. కావున హిందూదేశపు భావిసాభాగ్యమంతయు వారిచేతులలోనే యున్నదని తెలియజేయుట. 3. పురుషులవలెనే శ్రీలకుగూడ శాసనసభలలోను, పురపాలక సంఘములు అనగా మున్సిపాలిటీలలోను, సభ్యులములకు శిక్షణలుగా నుండునధికారమును గలిగించుట 4. స్వయముగా నభివృద్ధి నొందుటకును, విద్యనునేర్చుకొనుటకును, ఇతరులకు దోడ్పడుటకును, అనుకూలములుగా నుండుటకు, శ్రీలకు ప్రత్యేకసంఘముల నెలకొల్పుట ఈయుద్దేశములకు సమ్యక్తించిన యువకులందరను, ఈసరస్వతీసభకు సభ్యులుగావచ్చును. ప్రస్తుతమీసభ ప్రతినిధివారము గవర్న మెంటు ప్రైనిసింగు బాలికాపాఠశాల భవనములయందు సమావేశమగుచుండును. ఈసభకు శ్రీమతి రాయసం వెంకటరత్నమ్మగారు అధ్యక్షురాలుగను శ్రీమతి వి. చిన్నమ్మగారు కార్యదర్శినిగ ఎన్నుకొనబడిరి.

కలకత్తాలోని ఆంధ్రవిద్యార్థుల ఉత్సాహము

ఈనెల 18 వ తేదీన సాయంత్రం కొంతమంది ఆంధ్ర విద్యార్థులు 40 చిత్రరంజన్ ఎవెన్యూ కలకత్తాలో సమావేశమై ఈక్రింది విధముగా తీర్మానించిరి.

శాసనసభల ఎన్నికలలో చెన్నరాష్ట్ర ప్రజలు ఆత్మ్య తాపమును చూపించి కాంగ్రెసు తరపున అధికసంఖ్యకులను ప్రతినిధులుగా పంపినందుకు విశేషమైన ఆనందమును తెలుపుచున్నారు. మరియు మన మార్కరాష్ట్రము ఈవిషయములో హిందూదేశములో తక్కిన రాష్ట్రములకు ప్రస్తుతము మార్గదర్శకమైనందుకు గర్వపడుచున్నార.

(ఆంధ్ర విద్యార్థులు)

మిత్రాపురం రాజాగారు కృష్ణాజిల్లా సభ్యులుగ మదరాసు శాసనసభకు ఎన్నుకొనబడినందున నూజివీటిలో 17 తేదీని వేడుకలు ఊరేగింపు ఉత్సవము జరిగినట్లు ఒకరు తెలుపుచున్నారు.

గుంటూరు (స్వకీయవిలేఖరి)

గొప్పవిందు

నవంబరు 19:—కాననపర్వా యెన్నికలలో జయమొంది వందలకు శ్రీయుత యతిరాజులునాయుడుగారికి యింజనీరింగు యుద్ధోగీయులచే గొప్పవిందుకట్టి నిన్న సాయంత్రము జరుపబడెను.

ఏలూరు శుద్ధిసంఘము

ఈక్రిందపేజలు గలవారిని కై ప్రవులనుండి సంస్కర యగు వ-రా-రా-శ్రీ, రాయుడు గంగయ్యగారిజలన సంస్కరింపబడి హిందూమతములో చేర్పబడినది.

మమ్రుర సీతమ్మ, గల్లంకి కోటయ్య, యా మాణిక్యము, నందియ్య, వెంకయ్యసాంబయ్య, దేవరత్న బుల్లియ్య, గంగప్ప, కోటయ్య, జానికమ్మ, పోళయ్య, కాంసల్య, గంటా వెంకటస్వామి, సీతమ్మ, వంగమ్మ, రామమ్మ, రత్నయ్య, పట్టి లక్ష్మయ్య, పోడింగి ఏలూరు, గండి నుబ్బయ్య.

(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీ గాంధీ ఆంధ్రజాతీయమహావిద్యాలయము ఏలూరు

శ్రీ గాంధీ ఆంధ్రజాతీయ మహావిద్యాలయ ద్వితీయ వార్షికోత్సవ సభా సమావేశ కార్యక్రమము.

కార్యక్రమము

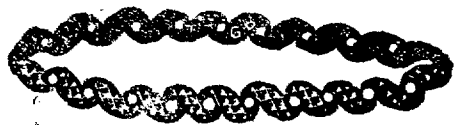
1 ప్రార్థన 2 స్వాగతము 3. అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము 4. గత వార్షిక నివేదికము 5. విద్యార్థులచే ప్రహసనములు ఉద్యోగాల ఎగ, తేలుఫాన్సు 6. బహుళతుల నోసం గుట 7. అధ్యక్షుని యంశోపన్యాసము 8. విద్యార్థులచే వాచకము—ప్రహ్లాద, గురూత్తమని విద్యార్థితత్వము 9. మంగళము.

శ్రీమన్ సీ రాజగోపాలాచార్యులుగారి అధ్యక్షత క్రింద 28-11-26 సాయంత్రము 5 గంటలకు జరిపబడును. కాబట్టి జాతీయ విద్యాభిమానులందరు తప్పక యేలూరుపురము దయచేసి సభన జయప్రదముగా జరిపింపగోరుదున్నాను.

ఎన్నికలయుత్సవము

దేవవాడ పురపాలకసంఘాధ్యక్షులకు మహారాజ శ్రీ అయ్యదేవర కాశ్యపరావుపంతులుగారిని చెన్న పట్టణం కానన విద్యాసభకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడినట్లు విని, దేవవాడ పురపాలకసంఘమువారి యన్నత ప్రాధమిక పాతకాలా ప్రధానోపాధ్యాయులకు శ్రీమన్ కిరాంచి వెంకటేశ్వరచార్యులు గారును, వారి సహాయోపాధ్యాయోపాధ్యాయునిలను, తమకు గలిగిన యత్నంత సంతోషమును వెల్లడిచేయుచు, తమబడిల్లల కీయుడయము (ది 18-11-26) న విపులముగా పంపుటెల్లములు పంచివెట్టింది శ్రీయుత కాశ్యపరావుపంతులువారి నైజ స్వాగత్యుగ స్వభావమును గురించియు, దేశసేవాపక్తిని గురించియు, సర్వోపకార స్వభావమునుగూర్చియు, వారి సౌజన్యమునుగూర్చియు కేవలచార్యులవారు విపులముగా బాలికలకున సహాయోపాధ్యాయునిలకును వివరించి కప్పి. ఇంకముందు నిట్టి దేశోపకారకార్యములందు వారి మనస్సు నిశ్చలముగ నుండుట్లు భగవంతుని ప్రార్థించి (వికలాక్షమ్మ)

నవరను బంగారు గట్టిగాజులు

జత 1 కి మహారీ రు 4-0-0 మాత్రమే.

దైముడు కట్టించుచేయబడినది. అనుభవమున పని తమను. అనేక రకములలో గలవు. నవరను బంగారు గారంటి యెత్తుడయినను సరే మీ కవసరము లేనియడల నవరనుల ధర ప్రకారం సొమ్ము వాపను నువ్వబడును. కోమవారికి కట్టాక తుదితముగా వంపబడును. 2489-1264

గోల్డుబేంగియ్య మేరుపాక్చరింగ్ కో 18, జనరల్ ముర్తియ్యమొదలిసిథి, సామ్రాజ్యపేట మద్రాసు.

20 మంది కైస్తవులు హిందూమతములో చేరుట

ది 15-11-26 వ సం|| శేదీని కొమరవోలు గుడివాడ గ్రామములలో శుద్ధిసభలు సమావేశపరచబడి, 20 మంది కైస్తవులను స్వాగతముచేరింపజేసి భౌతికప్రభుధారలై తిరుపతి శ్రీ మార్గ అలంకృతులైన తదుపరి యజ్ఞవేదికయెదుట గోమాంస భక్షణచేయుట చచ్చిన జంతువుల మాంసము తినట కల్లు సారాయిలను త్రాగుట మానెదమని ప్రమాణములు చేసిన తదుపరి ఆర్యమతధర్మానుసారముగా వారలను సంస్కరించి హిందూ మతములో చేర్చి, దానిపర్తి వెంకట్రామయ్యగారు వారలకు హిందూ నామములు పెట్టిరి. సభికులకు ఫలపుష్ప తాంబూల వడ్డారములు పంచివెట్టబడినవి. తునుమ ధర్మస్సు, రాయుడు గంగయ్య, అత్తై నూర్యవారాయణంగార్లు గుడివాడ శుద్ధి సభలో హాగళిగీతములను పాడిరి

సుంద్ర మెంకయ్య,

తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాల

కమ్మమహాజనులకు విజ్ఞప్తి

గుంటూరు, దేవవాడ, బండరు మొదలగుపట్టణములలో ఆచూకీలలోని మనసంఘములు పెద్ద వసతి గృహములను నిర్మించి మనవిద్యార్థులకు మిశ్ర సాయపడుదున్న విషయమందరికి తెలిసినదే. మనరెండుజిల్లాలకు మధ్యభాగమున్న, పున్నత విద్యాలయములగుల పెద్దపట్టణమున్న, అన్నిప్రాంతములవారికి రాకపోకల కష్టములయిన, మార్గానుకూలముగల, రాజమహేంద్రవరమున పరవిద్యార్థుల విద్యాభ్యాసభోజనాది సకల సౌకర్యములను సమకూర్చుటగాను విద్యార్థి వసతిగృహము నోకదానిని నిర్మించుట మన సంఘబాంధవ విద్యాభివృద్ధియై యెక్కుడు సహాయము కాగలదని మనసంఘజాలు చాలమందితో పాటు మేమున్ను నమ్ముచున్నాము.

నవలో సంఘాభిమానులు స్వయంగా యానిమములను ఆలోచించుటకు రాజమహేంద్రవరములో సమకూడ కొరమన్నాము. ఇందునుగరించి, తమకతోచిన ఆభిప్రాయములను యాదిగన చిరునామాకు పంపించుచు, మేము తెలియజేయు లేదీనాటికి సంఘాభిమానులెల్లరు సమావేశమై, ప్రయత్నములను గూర్చి చర్చించి, ఈకార్యమును నిర్వహించుటకు, తలపనకథ గల రెండుజిల్లాల సభ్యులతోగల సంఘము కేర్పాటు చేయించ గలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము.

విక్సిన వీరాస్వామి, తాటిపాక, మారింసుబ్బారావు, దోనకాయలపల్లి కాండ వీరన్న, కొంధేపూడి, జుజ్జవరపు వీరన్న, వద్దిపర్లు, అల్లూరి బావన్న, పశ్వానదు.

చిరునామా:—శ్రీమంత్ నుబ్బారావు, C/O గుండవనీడి ఆబ్బాయి చౌదరి; బి.ఎ. బి.ఎల్. ఇన్స్టిట్యూట్, రాజమండ్రి

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు అల్పాహారవిందు

మ.వి.వి.వ.నవంబరు 18:—కేటికోజన రాజుపాలె మలో మల్లరాశ్రీ దాట్ల వెంకట్రాజుగారి యింటివద్ద కాంగ్రెసు నాయకులు శ్రీయుతులు విక్సిన వెంకటకృష్ణము చౌదరిగారు 2 కందుల వీరరాఘవస్వామివారాయుకుగారు తూర్పు గోదావరిజిల్లా తాత్రువ చెప్పే పురి కాననపర్థు అభ్యర్థులుగా నకేసులచే నెన్నుకొనబడి రని తెలియుటచే వారి విజయము సందర్భమున గొప్ప అల్పాహారవిందు జరిగెను. సభకు రాజుపాలె మవారికిని మమ్మిడివరములోని పెద్దనునభ్యుతకును యీకా మట్టుప్రక్కలనున్న యితరగ్రామవాసులకును ఆహ్వానము లంప బడెను. సభకు తునుమరి న్నూరు మంది దయచేసిరి. కాంగ్రెసువారి విజయమును పొగడుచు జయజయ ధ్యానములుచేరి. న్యాయప్రమాణలతోపై సభను జయప్రదముగా జరిపించిన ఉదార స్వభావులను, కాంగ్రెసువంతు ఆభిమానులను, ఖడ్గధు వస్త్రధారణయందు దీక్షాపరులను, గొప్ప ధనికులను, ఆరు మల్లరాశ్రీ దాట్ల వెంకట్రాజుగారును నడిం పల్లి వెంకటపతిరాజుగారును కడు ప్రశంసావాక్యములు. సభను జయప్రదముగా కొనసాగించుటలో తోడ్పడిన యితర మిత్రులకు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములు.

(ఒక మిత్రుడు)

మునిగిపోయిన గన్నవరం లాంచి

(స్వకీయ విలేఖరి)

రాజమండ్రి, నవం 21:—మూడుదినములు అష్టకష్టములు పడినతరువాత నిన్న ఉదయము 10 గంటలకు లాంచిన పైకే తీయగలిగిరి. ఇంతవరకు దొరికినశవములు 28. శవములమీదను, పెట్టెలలోను నుమారు 10 కేల రూపాయల రొక్కమును; నగలును దొరికినవి. టిక్కెట్లు అమ్మిన పుస్తకమునూ దొరికినదని వినుచున్నాను. 28 టిక్కెట్లు అమ్మబడినట్లు తెలియుచున్నది. సామాన్యముగా ఒక్కొక్కటలంబునకు, ఒక్కొక్క జట్టుకు టిక్కెట్లు ఒక్కటే యిచ్చుట మామూలు. పృథ్విదేవత నోటి నుండి బయటపడి, మూడుపైళ్లు యీదుకొనినవిచ్చిన చిట్టూరి నరసయ్య, చిట్టూరి దుర్గయ్యగార్లతో మాట్లాడియుంటిని. జారి తో మాటలాడిన ముఖ్యవిషయములు ఇదివరలోనే ప్రచురింపబడినవి వారిది తొమ్మిదుగురు జట్టరీయు, తొమ్మిదుగురుకు ఒక్కటే టిక్కెట్లు నిచ్చిరనియు చెప్పిరి. పోలీసు అధికారులు యీవిషయమునూడ జాగరూకతతో విచారించుట మంచిది. లై సెన్సుప్రకారము లాంచిలో 52 ఉండవచ్చును. అప్పుడైన టిక్కెట్లు 28 అని చెప్పచున్నారు. ప్రతికేవల ప్రయాణికులు 10 మంది. నీటిగండము తప్పించుకొని బయటపడిన లాంచికా గులు, గుమాస్తా, ద్రవియవరు మొదలయినవారు ఏమగురు దొరికిన శవములు 28. పరిశీతులిరుని చెప్పుచున్నారు. ఇట్టి పరిశీతులతో బాబ్బలంకలాకు దాటి గోదావరినీరులో ప్రవేశించిన తరువాత నావను కట్టవలసిన అకస్మత్తు ఏమి నచ్చినదీ? ప్రతికే బయటపడి యీదుకొనినవిచ్చిన చిట్టూరి దుర్గయ్య, చిట్టూరి నరసయ్యగార్ల తొమ్మిదుగురు జట్టుకు ఒక్కటే టిక్కెట్లు యిచ్చినట్లు వారు చెప్పుచున్నారు. భూపతిరాజు చిన వెంకట పతిరాజుగారు, వారిభార్యతోను, పిల్లలతోను నీటిగండమునకు లోకయ ప్రాణములను పోగొట్టుకొనవలసిన దురవస్థ పట్టినది. వీరిపేర ఎన్ని టిక్కెట్లువున్నవి? పోలీసువారు యీవిషయములను జాగరూకతతో తీక్షణప్ర ప్రార్థితులు. రంగముపొయెడి జట్టు ఎన్ని ఆలాంచిలోనున్నవి? రాజోలు, గన్నవరం ప్రాంతములనుండి రోజువచ్చులాంచితెన్ని? ఈభాగం వివర్తు జరిగిన 17 వ తారీఖున మాయాజ గావచ్చు రెండు లాంచీలువచ్చినవా? ఈ విషయము లన్నిటిని అతిజాగరూకతతో పోలీసువారు విచారించవలసియున్నది. ఇ.తియేకావంత ఇంకేకేవులలోనైన శవములు చేసినవేమో పోలీసువారు విచారించుటచుంచిని ఈమాడు దినములనుండి పోలీసువారు, డి. పి. దబ్బువారు, రివిన్యూవారు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు, రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు, రాజమండ్రి బస్టీ మునిసిసిల్ ప్రెసిడెంటుగారు తమను వాడవల్లిప్రాంతములను బోయి శవములను బైటికి తీయించుటలోను, డబ్బుపోతుండ జాగ్రత్తగా కాపాడువిషయ మలోనూ, సానుభూతితోను, మంచి అంగీకరణతోను పనిచేసిరి.

ఆంధ్రీక్షుత్రియసంఘము

ఆంధ్రము స్వభావ గాగుల క్షుత్రియులందరు ఒకసంఘముగ నేర్పడి దైవిక, సాంఘిక, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక, వ్యావసాయక మన్నగు విషయముల బొన్నత్యరక గాంతు మార్గముల అన్వేషించి అలంబించుట ముఖ్యము. అందుకు ప్రథమమునోసభ చక్షుసంకల్పిత మార్గకేర చతుర్దశిపాఠ్యము దినములందు 1926 19 వరు 18, 19 తేదీలు) రాజమహేంద్రవరమున శ్రీఘాపతి రాజు వెంకటపతిరాజు సి. వి. ఇ. వారి అధ్యక్షతక్రింద జరుప నిశ్చయించి. సభలో చెప్పు ఉపన్యాసములు, తెచ్చు తీర్మానములు 12 తేదీలోగా కార్యదర్శికి పంపకేరవచ్చు. విషయనిర్ధారణసభ 18 తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు ఆరంభమగును. బస భోజనసదుపాయము లేర్పరచబడినది.

పెన్నెత్త సూర్యనారాయణరాజు, నర్సాపురం, అధ్యక్షుడు. అల్లూరి రామకృష్ణంరాజు, భీమవరం, కార్యదర్శి.

గోరక్షణ గావించిన ఘోరకలి నివారించును

రాజమండ్రిలో స్థాపించియున్న

శ్రీ గౌతమీ గోరక్షణ కరణాలయము శాశ్వత మగునట్లు భారతీయులెల్లరు సత్పాత్రదాన మొనరించి తమ దేశములందంతటను సంఘసహాయమున గోరక్షణగావించుట పరమధర్మము. దాతలు మాగోరక్షణకు పంపించే ధర్మముతో తమఅడ్డస్సు పూర్తిగా పంపిన వెంటనే రసీదులు పట్టాలు పంపబడును.

ఇట్లు 3224 దేవరపల్లి వెంకటనరసింహగుప్త రాజమండ్రి కార్యదర్శి

చేతిమగ్గుము - రాట్టము

ఈ రెంటిలో చేతిని హెచ్చుమంది
అవలంబించ వీలగును?

భారతదేశమునందు ప్రజలలో వ్యవసాయకారులు 100 కి 72 మంది. యెన్నారో. వారికి ప్రతి సంవత్సరమును ఆరు నెలలు మాత్రమే వ్యవసాయపు పనులు లభింపను. అక్కిన ఆరు నెలలు పనియింపకుండు గాన వారికింకొక పని చేయవలసియుండును. అందుకు సంగీకరించి, అందులకు నూలువడుతుట యొక్కటియే అనుమానమైనది. కాని రాట్టముపై నూలువడుతుటవలనకంటె చేతిమగ్గుముపై బట్టలను నేయుటవలననే మెచ్చు ఆదాయమువచ్చును గాన రాట్టముకంటె మగ్గుమే మంచి కొంతవరకునున్నది.

“ఒకరోజుండు నూలువడికినచో ఒక అణా మాత్రమే వచ్చును బట్టలను నేసినచో ఒకసోదాసు ఎనిమిది అణాలు వచ్చును. రెండు గంటలకేపు నూలువడికినచో ఒక కానీవచ్చును. రెండు గంటలకేపు బట్టలను నేసినచో రెండణాలు వచ్చును. రెండు గంటల కన్నపడిన ఒకకానీ వచ్చును గాన మీరు నూలువడుక వారంభింపుడని చెప్పినచో ఎవరికిని ఆశకలుగదు. రెండణాలు వచ్చును గాన బట్టలను నేయుడనినచో ఆశకలుగలదు. కావున నూలువడుతుడని తెలుపుట పొరబాటు. చేతిమగ్గుములమీద బట్టలను నేయుటకు మిల్లు నూలు నువ్వయోగింపవచ్చును. అది సమృద్ధిగా దొరకును. ఇంతకును చేతిపని మిల్లులను సరకు చేయుటకు నిలువ గలగియుండెను. కావున దానిని అభివృద్ధి నొందింపవలెను. నూలు వడుతుండు చిన్నారము. అందువలననే అది సహజముగా పెన్నుతో అందరించివచ్చును. ఇప్పుడు దానిని మరల ప్రాత్యక్షావరణి ప్రజల వృత్తిని నేతపనియందు మరల్చజూపుట చాల అనుకూలము. నూలువడుతుట ఎన్నడును అభివృద్ధి నొందగిన గృహపరిశ్రమ కాదు. నేతపనియే శ్రేష్ఠమైన గృహపరిశ్రమ” అని నేతపనిని సమర్థించువారు వాదించుచున్నారు.

నేతపనిని అందరును అనగా హెచ్చుమంది అవలంబించుట కవకాశము లేదు. దానిని నేర్పుట కష్టము. భారతదేశము నందెన్నడును హెచ్చుమంది నేతపని నవలంబించియుండలేదు. అది ఒకనివలన జరుగునదిగాదు. దానికి చాలమంది యుండవలెను. తీరుబడివేళ్లలో మాత్రమే దానిని చేయవలసిన నది సాధ్యపడదు. అది స్వతంత్రమగు గృహపరిశ్రమ గాని అనుబంధముగా నుండవలసివచ్చెను. జోళ్లు కుట్టుట, కంచరపని, వడ్రంగము, మున్నగువానిలో చేయును.

నూలువడుతుటల నేతపని కులభమైనదిగాను గాన నేలకగు ఎన్నటికిని ఎచ్చుటను గూడ దాని నవలంబించవలయు. భారతదేశమునందలి ప్రజలకు ఒకసాలకు 46513 గజముల పొడుగుగల బట్టలు ముఖ్యముగా కావలెను. ఒక నేతపనివాడు మొదట ఖద్దరుబట్టను ఒక గంటకు 27 అంగుళములు అనగా 3 1/2 గజము మాత్రమే నేయుగలడు. విదేశీ, మిల్లుబట్టల నన్నిటిని పూర్తిగా బహిష్కరింపగోరినచో దేశీయుల కందరికిని సరిపడునన్ని బట్టలను నేయుటకు 90 లక్షల మంది నేతపనివాండ్లు కోజుకు రెండుగంటల చొప్పున పనిచేయుట వసరమగును. ఒక్కొక్క పనివాడు గాక ఒక్కొక్క కుటుంబమే నేతపనిని చేయుచుండవలసినచో రెండు గంటలకు వచ్చు రెండణాలనే పొందవలెను పంపిణీనవలసివచ్చును. అప్పుడు ఆదాయము ఒక్కొక్కనికి రెండణాలు రాదు.

వెనుక మనదేశమున నూలువడుతుట ముఖ్యమగు గృహపరిశ్రమగా నుండెను. చాలమంది నూలు వడుతుండెరి. కొట్ల కొలది ప్రజల కిప్పటికిని ఆయలవాటుపోలేదు. లక్షల కొలది రాట్టలను కిప్పటికిని పనిచేయుచునే యున్నవి. కావున దీనిని పెంపొందించుట హెచ్చుపనిపజేయుటకు చాల అవకాశము కలదు. ఒక నేతపనివానికి కావలసినంత నూలు లభించవలసిన తొమ్మిదిమంది నూలు వడుతుండువలెను. 90 లక్షల మంది నేతపని వాండ్లకు 9 కొట్లమంది నూలు వడుతుండువలెను. నేతపని వాండ్ల ఆదాయములో కనీసము నాల్గవ వంతునను నూలువడుకువారికి రాకనూనదు. మిక్కిలి హెచ్చుగా చూచినను సాలకు 40 రూపాయలకంటె ఆదాయము లభింపదు నూలువడుతుట నేతపనిని ఏకాధాని జరుగనక్కరలేదు. ఎప్పుడు కావలసిన సపుడు చేయవచ్చును. ఎప్పుడు పానవలసిన సపుడు మానవచ్చును. దానిని త్వరగాను కులభముగా నేర్చుకొనవచ్చును. అరంభించి నవ్వడినుండియు దారము వచ్చుచునే యుండును.

మిల్లునూలు సమృద్ధిగా దొరుకునని తలచుటగూడ పొరబాటు. చేతిమగ్గుముపైనే పనిచేయుటలో నేతపనిని సరస్వర

వైరధ్యమే గారి సంబంధమేమియులేదు యంత్రశాలల యెల్లప్పుడును చేతిపనులను రూపుమాపుటకే సాధనములగును. ఇప్పుడు చేతిమగ్గుముల పని బాగుగా వ్యాపించవలసినచో మిల్లులపైనే ఆధారపడవలసియుండును. అప్పుడు మిల్లులవారు నూలుధరలను హెచ్చించి నేతపనివాని కేమియును మిగులవంతులకే ప్రయత్నించెదను. కావున త్వరలోనే చేతిమగ్గుములు మూలబడును.

రాట్టములను చేతిమగ్గుములను పరస్పర సంబంధమున్నది. వైరధ్యమేమియును లేదు. అది యిప్పుడుగూడ అనుభవ సిద్ధమే. ఇప్పుడు ఒక్కొక్క కేంద్రమున కందరో నూలు వడికి యిచ్చుచున్న నేతపనివాండ్లను చాలినంత నూలు లభించుట లేదని వాకు లేఖలు వచ్చుచునే యున్నవి.

మిల్లునూలుతో బట్టలను నేయువారిలో హెచ్చుమంది హామీకాదులకు ఋణపడియే యెన్నారో. మిల్లునూలుపై వాధారపడువారి కందరికిని ఆచరణి తప్పదు. నేతపని చాడు లాభమును బడయవలెనని నూలు వ్యవసాయదారుని వద్దనుండియే కొనవలెను గాని మిల్లు యజమానులవద్దను గా లాభసాటికి విక్రయించు మధ్యవ్యాపారుల యొద్దనుండి ఎన్నడును కొనగూడదు.

ఇప్పుడు మనదేశమున 20 లక్షలమంది నేతపని చేయుచున్నారు. ఒక మగ్గుమును కనీసము 15 రూపాయలైన నుండవలెను. ఒక రాట్టమును కనీసము 2 1/2 రూపాయలకే చాలును. జూదీపరిశ్రమవారి రాట్టముల రకమైనచో 2 1/2 రూపాయలకే వచ్చును. ఇక తక్కినవికైన నూలు వడుకవలసినచో అమాత్రము పెట్టుబడిగూడ నక్కరలేదు.

కావున గ్రామములలో ముఖ్యముగా నువ్వయోగించునది రాట్టమే గాని మగ్గుముకాదు. గ్రామాభివృద్ధికి రాట్టమే మూలాధారము.

ఆదాయము చాల తక్కువ యందుచేసి యితరవిధములగు ఆదాయములు కలవాడు నూలు వడుకవలసిన నేనెన్నడును తెలిపియుండలేదు. ఇప్పుడు వేలకొలది మంది స్త్రీలు తమ గ్రామములకు మారముగానున్న కేంద్రములకు చాల మెక్కు నడచిపోయి ప్రతిని తెచ్చుకొని నూలు వడికియిచ్చి అందులకు వారిచ్చు రెండణాలతో మూడణాలతో పిల గ్రహించుచున్నారే మగ్గుములమీద బట్టలను నేయుడనినచో వారు సమృద్ధిపరు. వారి కది అలవిగాదు. వారికి తీరుబడియు నుండదు. నేర్పున కలుగదు. గ్రామములలో నుండు వారెచుడు ర్భర దారి ద్రవ్యము ననుభవించి మన్నాలో పట్టణములలో నుండువారు గ్రహింపజాలరు. వారివిషయమున మిల్లులు కేవలము నిరుపయోగములు. వారికి అన్నవస్త్రముల నొసంగునట్టి రాట్టములను మూలబడవేసి వారికి తిండిలేకుండ చేసినవి మాంచెప్పదు మిల్లులే. రాట్టముతో సరియైన గృహపరిశ్రమ మలేదియును కనబడనేలేదు. కావున వారి కదియే శరణ్యము.

వ్యవసాయాభివృద్ధిని గూర్చి పనిచేయుట కవకాశము లేదని నేననుగాని దానికి కొంతవ్యతిరేకమును అనుభవమును నుండవలెను గాన నది వెంటనే జరుగదగినపని కాదు. వెంటనే యుపకరించునది రాట్ట మొక్కటియే. వ్యవసాయదుల సభివృద్ధినించిండుటకు రాట్టములవలన నెట్టి అభ్యంతరమును కలుగదు. వానికి రాట్టము సహకారమే యగును. రాట్టములపై ప్రజలు నూలువడుక వారంభించిన గ్రామములన్నిటియందును అభివృద్ధి కనబడుచునే యున్నది. అందువలన పట్టణవాసులకును గ్రామవాసులకును పరిపరముగూడ నధికమగుచున్నది.

“నూలు వడుతుటలో నిన్ని సుగుణము లున్నచో హెచ్చుమంది దానినే నవలంబించుటలేదు?” అని కొందరడుకుచున్నారు. ఇది సహేతుకమగు ప్రశ్నయే. ప్రజలలో ఉత్సాహ ముత్థించినది. స్వయంకృషి అడగిపోయినది. ఇతరులు వారికి తగినంతప్రాత్యాహమును కలిగించినగాని వారేపని గూడ చేయరు. తిండిలేక మాడుచునేయుండురుగాని పనిచేయుటకు పూనుకొనరు. వెనుక వారిటులు నుండలేదు. చిరకాలమునుండి వారిట్టి సోమరితనమున కలవడియుండుటచే ప్రస్తుతమున వారిట్టి దుర్గతి జట్టినది. యోగ్యతయును ఉత్సాహమును కలిగి శ్రద్ధగా పనిచేయువారు తాము పనిచేయుచు వారికి బోధించి ప్రాత్యాహవరచిననే గాని వారు పూనుకొనరు. వారియెదుట రాట్టమును ప్రతిష్ఠా వారి నాకర్షించి మాంచి మూలబడే బోధించి నేర్పి వారికాసక్తిని కలుగజేయవలెను. తయారగుచున్న ఖద్దరు బట్టలు వెంటనే విక్రయమగుటలేదు. పృథురము ఖద్దరుబట్టలు మిల్లుబట్టలతో పోటి చేయజాలనిమాట నిశ్చయముని గూడ నేనొప్పుకొందును. అట్టి పోటికి నేనంగీకరింపజాలను. అందువలన ఖద్దరు ఉద్యమమును తిప్పక నవ్వము కలుగునని నేనెరుగుదును. ధనవంతుడు వ్యాపారమును నాగించుటకు తన మిల్లుబట్టను (కాలికో) చాల చౌకగా విక్రయింపవచ్చును. స్వయముగా నూలు వడికి బట్టలను నేసిన పొయన కదియే జీవాధారము గాన సరికలుల వచ్చుజాలదు. చిత్రమైన రంగులతో తయారు చేయబడినది, రెండుతో చేయబడిన గులబీరువచ్చుచున్నవను చెట్టున లాగిన సూర్యమును గూర్చిని పోటి సాధ్యమునగా నొక్కగాని

అయిన మైనపుబొమ్మకును పోటి సాధ్యమునగా? అటులనే సజీవమైన ఖద్దరుకును నిర్జీవమైన మిల్లు బట్టకును గూడ పోటి సాధ్యము కాదు. ఇప్పుడు భారతీయులకు నిజమగునైపుణ్యము నందు ఆదర మంతరించిపోయినది గాననే మృతప్రాముఖ్యము మిల్లుబట్టల వన్నెచిన్నెలకే మురియుచున్నది. మరల ఖద్దరుపై ప్రజల కాసక్తిని కలుగజేసినచో ప్రతి గ్రామమును కలకల లాగుచుండుట నిశ్చయము. ఇప్పుడు తయారగుచున్న ఖద్దరు బట్టలను వెంటనే విక్రయించు విషయమున ఖద్దరుసంఘములు తమ తెలివితేటల నన్నిటినిగూడ నుపయోగించి పాటు పడవలసినవచ్చునున్నది. ఎన్నియో ప్రబలనిరోధములు కలుగుచున్ననుగూడ ఖద్దరు ఉద్యమ మభివృద్ధి నొందుచునే యున్నది. నిరుడు పంజండు లక్షల రూపాయల వెలగల ఖద్దరు విక్రయింపబడెను. గాని నిజముగా నిది యొక పెద్దమొత్తము కానేకాదు.

నేనీ రీతిగా మగ్గుమునకును రాట్టమునకును గల భేదమును సహేతుకముగా వివరించితిని గాన నేను చేతిమగ్గుములనిరసించుచున్నానని యెవ్వరను దురభిప్రాయ పడరాదు. చేతిమగ్గుములు గూడ చాల శ్రేష్ఠమైన గృహపరిశ్రమయనుట కెట్టి సంశయమునులేదు. రాట్టములు వ్యాపించిన కొలదియు సహజముగానే మగ్గుములుగూడ వ్యాపించును. అటులనే రాట్టములు క్షీణించుచో మగ్గుములు క్షీణించును.

ఇందుల కెంతైన సరియైన యాక్షేపణ తెలిపినచో నేను అంగీకరించెదను. (మో. క. గాంధీ, ఎంఐఎంఐయా, 11.11-26)

బీజే బంద్

బీజే బంద్:—నీరైపోయిన వీర్యమును గట్టివరకుటకు లోకప్రసిద్ధి జేరినది. స్వప్నమందుగాని మూత్రముతో గాని వీర్యము స్థలికముచున్న యెడల తక్షణం నిలిచివేయును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యావనమొసంగును. ఎంతజలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములకు బలము నిచ్చి సంసారగుళుము అనుభవించునట్లు జేసి సంతాన వంతులుగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,
1159-1027 13, బైరాగిమఠం వీధి, మదరాసు.

మీరు మరువకుడు

ఈ దిగువ తెలుపబడిన సామానులు కొనవలసినప్పుడు మమ్ములను విచారించక యితరచోట్లలో కొనకుడు.

మోటారు వల డ్ క్లాత్
వాటర్ ప్రూఫ్ కాన్ వాసు, పూర్తి
అప్ హెల్త్ ఫర్ సామానులు

మొదలగునవి 3216
ఎల్. మదార్ సాహెబు & కో.
104, మన్నెడి వీధి, మద్రాసు.

హిందూ ఇన్స్ట్రెన్సు (18-10-26)

బొంబాయి జీవభిమానంపైని లిమిటెడ్; స్థాపితము 1908.

అన్నివిధములైనటువంటి జీవభిమానాలసీసలను ఇచ్చు మొదటితరగతి ఇండియన్ కంపెనీ.

ప్రత్యేక లక్షణములు 3194

(1) తక్కువ ప్రీమియము, (2) ఎక్కువ లాభము, (3) అటామేటిక్ నాకఫర్ ఫీచర్, (4) ధారాళమైన మరతులు, (5) దయగల నిర్వాహకము, (6) తనదని నిరూపించిన తక్షణమే సామ్యము చెల్లించెదరు.

వివరముకు నీదిగువవారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

K. PADMANABHAPAI, B. A.,
Secretary Madras Branch
Box No. 337 Mount Road Madras,

భారతరాజకీయములు

సర్ చిమనులాలు సెట్టెలూడుగారు

సర్. చిమనులాలు సెట్టెలూడుగారు లండను టైమ్స్ పత్రికకు నిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“బ్రిటనునందు విశ్వాసమును పెంపొందింపుడు” అనుమాటలో భారతదేశపు సమస్య ఇమిడియున్నది. భారతదేశానికి విప్లవము జరిగినపిమ్మట బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు భారతదేశ పరిపాలనాబాధ్యత వహించినపుడు సక్రమ పరిపాలనము ఏర్పడవనియు, ప్రజల ప్రాధాన్యములకు అపాయముండవనియు, ప్రజలు విశ్వసించిరి. విప్లవమునకుపూర్వము భారతదేశమున ఆరాజకము అధికముగనుండెను. ఆకాలమున బ్రిటిషువారి పరిపాలనను ప్రజలకు అచ్చెరువు కలగజేసెను. నేను చిన్నవాడుగనున్నపుడు ఎవరైనను మరియొకనిపట్ల అన్యాయముగ ప్రవర్తించిన “ఇది విక్టోరియామహారాణి పరిపాలన మనువిషయము మరచితిరా” అని హెచ్చరించుచుండుట సాంప్రదాయముగ నుండెను. నేటిదినము భారతీయుల మనోభావములు వైఖరి ఏవిధముగ మారినవో వేరుగవ్రాయుట అవసరము.

భారతదేశపు పరిపాలనాబాధ్యతను బ్రిటిషువారు భరింపగనే చక్కని నిర్మాణముతో కూడిన విధానమును వారు ఏర్పరచిరి. ఎల్లకాలము ఈ ప్రభుత్వమే కొనసాగుచుండగలవని ప్రజలు ప్రభుత్వమువారు అప్పుడు తలచిరి. కాని ప్రజలు స్వపరిపాలనము కోరెదననియు, విదేశముల పరిపాలనము ఎంతచక్కగను శ్రేష్టముగనున్నను లోపములు ఇట్లుండు లతో కూడిన స్వపరిపాలనమునే ప్రజలు ఆశించుచుండెదరను సత్యము ఆకాలమున ఎవ్వరికి గోచరింపలేదు. స్వపరిపాలనము అనుభవించుచు స్వయంనిర్ణయసూత్రములనే ప్రమాణముగ గ్రహించియున్న ఆంగ్ల శాస్త్రము జాతులవారే ఈవిధమున పారభాటుపడుట ఆశ్చర్యకరమగు విషయము. పాశ్చాత్యుల స్వాతంత్ర్యాభిలాష క్రమక్రమముగ భారతీయుల కేర్పడెను. బ్రిటిషువారు విశ్వవిద్యాలయములు విద్యాప్రతిష్ఠాపనలు ఏర్పరచుటచే స్వాతంత్ర్యము సొంతవలయునను కోరిక బలపడుచుండెను. భారతదేశమున పాశ్చాత్యవిద్య వ్యాపించుకొలది భారతీయులు సామ్రాజ్యము దేశపరిపాలనమును సహింపరనియు పరిపాలనాబాధ్యతను తాము కూడ భరింపవలయునని కోరెదరనియు బ్రిటిషువారు గుర్తెరుగలేదు.

ప్రజలలో ఏర్పడిన భావములు క్రమక్రమముగ అధికముగను స్పష్టముగ ప్రకటింపబడు నీతి ఏర్పడెను. ఈసమయముననే భారతదేశీయమహాసభ స్థాపింపబడెనని చెప్పవచ్చును. ఈమహాసభ నిర్మాణము అభివృద్ధి లోపభూయిష్టముగనున్నను ప్రజలపట్టి ఈజాతీయ ప్రతిష్ఠాపననక మరలెను. ప్రజల ఆశయములు ఈమహాసభా మూలమున ప్రకటింపబడుచుండెను. కాని 1914 సంవత్సరము వరకు ప్రజలు నాయకులు తమ బాధ్యతలను సమముగ గుర్తెరుగకుండిరని చెప్పవచ్చును.

1914 సంవత్సరమున విరోధా మహాసంగ్రామము ప్రారంభమయ్యెను. మొదటినుండియు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు చేరియుండవలయుననియే భారతీయులు కోరుచుండిరి. స్వాతంత్ర్య సంస్థాపనమునకై బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము వారు యుద్ధమునందు పాలుపై కొనుచున్నారని ప్రకటింపబడగానే భారతీయుల స్వపరిపాలనాభిలాష ఇతరుల దిండినెను. సామ్రాజ్యమునందుండియే స్వపరిపాలన మనుభవించవలయునను. కోరిక భారతీయుల కేర్పడెను. యుద్ధసమయమున భారతీయులు సామ్రాజ్యమునకు అండగ నిలచియుండుట బ్రిటిషువారికి అచ్చెరువు కలగజేసెను. భారతీయులపట్ల బ్రిటిషువారి కోరికవిధమున అభిమాన మేర్పడెను. 1917 సం॥ ఆగష్టు నెలలో వైటు హౌసునందు మాంటాగుగారు భారతీయుల ఆర్థికములను ఆపరించుచున్న సంపూర్ణ సామర్థ్యాతో కూడిన ఒక ప్రకటనము గావించిరి. క్రమక్రమముగ భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మొనగుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి లక్ష్యముని ప్రకటింపబడెను. 1919 సంవత్సరమున సంస్కరణ శాసనము అను అనందుంచబడెను. ఆసమయమున నేను సొంబరలో విచారణ సంఘమున సభ్యుడుగ నుంటిని. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రజల కోరికలను తీరస్కరింపక ఆదరించినందుకు అన్ని కాశీకీయ పక్షములవారు కృతజ్ఞత తెలుపుచుండుట నేను స్వయముగ వినియున్నాను. కాని ఆసమయమున కొన్ని విపరీత సంఘటనములు ఏర్పడెను. బ్రిటిషువారి సదుద్దేశములపై విశ్వాసము సంపూర్ణముగ నశించిపోయెను. అది మొదలు నేటివరకు పరిస్థితి లన్నియు మారినవి. అందువల్లనే సంస్కరణములను అంగీకరింప కూడదనియు, బ్రిటిషువారి పట్ల అసహయోద్యమ మనలంబింపవలయునను కార్యక్రమమును ఆమోదించువారు అధికమైరి.

ఇట్టి పరిస్థితు లేర్పడుటకు ముఖ్యము కారణములు రెండు గలవు. 1919 సంవత్సరమున సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టుటకు పూర్వము ప్రజలందరూ ఒక్కపెట్టున ఆక్షేపించుచున్నను తొలకు చట్టమును ప్రభుత్వమువారు తయారుచేసిరి. ప్రజల అసంతృప్తికి మేరలేకుండెను. అప్పుడే గాంధీగారు సాత్విక నిరోధవిధానములు ప్రకటించి భారత రాజకీయ రంగములో ప్రవేశించి ప్రజలపట్లనే ఆకర్షించిరి. అప్పటికిని సంస్కరణములందు ప్రజలకు విశ్వాస ఖీణింపలేదు. 1919 సంవత్సరము డిసెంబరు నెలలో సమావేశమై కాంగ్రెసు మహాసభయందు సంస్కరణములందు కొన్ని లోపము లున్నను వాటిని అంగీకరించి పనిచేయ నలయుననియే తీర్మానింపబడెను.

పంజాబు దైనికశాసన పరిపాలనము ప్రజల వైఖరిని సంపూర్ణముగ మార్చెను. హంటరు విచారణ సంఘమువారియెదుట ఇన్వెస్టిగాషన్లు భారతీయుల అశాంతిని ఆగ్రహమును ఇనుముడింపజేసెను. 1920 సంవత్సరమున ప్రకటింపబడిన హంటరు సంఘపు నివేదికము ప్రజలకు బ్రిటిషువారిపై గల విశ్వాసమును సంపూర్ణముగ నశింపజేసెను. ప్రభువులసభలో హంటరు నివేదికముపై చర్చజరిగెను. డయరు నేనాని చర్యలను ఆమోదించుచు ఒకతీర్మాన ముపపాదించబడెను. హంటరు సంఘమువారు, భారతదేశపు రాజప్రతినిధి, సేనాధిపతి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, బ్రిటిషుసంప్రదితమువారు, కడకు కామన్వెస్ భవారుహాడ డయరు నేనాని చర్యలను ఆక్షేపించియుండిరి. ప్రభువుల సభయందు డయరు నేనానిచర్యలు ఆమోదించబడిన భారతదేశమున ఉపద్రవ మేర్పడునని బర్లెను హెడు ప్రభువుగా రెంకచెక్కినను ప్రభువులు వినలేదు. డయరు నేనానిచర్యలను ఆమోదించుచు ఒకతీర్మానము గావించబడెను. దానితో భారతీయులకు బ్రిటిషువారిపట్ల గల విశ్వాసము సంపూర్ణముగ

వరహగిరి జోగయ్య పంతులుగారు (కాంగ్రెసు) భారతశాసనసభకు

గంగాము. విశాఖపట్టణములము లరికత్తున ఎన్నుకొనబడినశించెను. ఆసమయమున బర్లెను హెడ్ ప్రభువుగారు చెప్పినమాటల నీదిగున నుదహరించుచున్నాను:— “అన్ని వ్యయములను అన్ని జాతులకు చేరినవారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు చేరియున్నంతకాలము సామ్రాజ్యపౌరసత్వపుహక్కులను అనుభవించవలయును. తద్విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుట సామ్రాజ్యగౌరవ ప్రతిష్ఠలను ఖీణింపజేయుట యగును.” సామ్రాజ్యమునందు చేరియున్న పౌరులహక్కులు స్వత్వములు స్థిరమైనవికావని భారతీయులయందు గట్టి అవసమ్యకము ఏర్పడుటవల్ల ఇట్టి విపరీత రాజకీయ పరిస్థితులు ఏర్పడినవి.

ఇండియా గెజెటు

శాసననిర్మాణశాఖ

ధిల్లీ, నవం. 19—ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ఇ. హెచ్. పి. జాలోగారు డిప్యూటీ కార్యదర్శిగా పనిచేసెదరు. కె. వి. రంగస్వామిఅయ్యంగారు, డిప్యూ. లాంబు, యం. కె. ఆచార్యగారు ఆ నెల్లీ సభ్యులుగా గెజెటు చేయబడిరి. ప్లేటు కొన్ని సభ్యుడు మమారశంకర రాయగారికై పంపిడి యన్. యన్. రేగారు తెచ్చిన ఎలెక్ట్రానిక్ దావాన విశ్లేషణ సి. బార్ట్లీ, జి.సి.యం.కె. రాయ, ఆర్.యస్. రాయ గార్లు నియమింపబడినట్లు ప్రకటింపబడినది. బాల్గోగారు అధ్యక్షులుగా నియమింపబడిరి. కమిషను డక్కాలో సమావేశమగును. (అ. పై.)

గురు నానకు జ్యోతిసోత్సవము రావల్పిండి

జమానునీదువద్ద దెబ్బలాల 35 మంది అరెస్టు చేయబడుట

144 పెక్కును ప్రయోగము లాహోరు, నవ. 19—గురు నానకు జ్యోతిసోత్సవసంబంధమున జరిగిన సిక్కుల యూరేసింపు నిన్నటిదినమున రావల్పిండిలో శాంతముగానే వెల్లిపోయినదనియు కాని జామానునీదువద్ద కొంత దెబ్బలాల జరిగెననియు 35 మంది అరెస్టు చేయబడిననియు పంజాబు ప్రభుత్వమువారికి తెలియుచున్నది. వారందరూ నీచజాతులలోనివారని తెలియుచున్నది. ఇప్పుడు రావల్పిండిలో శాంతముగానే యున్నది.

వివరములు గురునానకు ఊరేసింపును బాజాలలో బయలు దేరదీసినయెడల అల్లదలు జరుగునని పట్టాములో వదంతులు 15 దినములనుండి ప్రోచుచుండెను. అందువలన పోలీసువారది మరకే యేర్పాట్లుచేసిరి. ఊరేసింపు నిన్నజరిగెను. ఎంతటి యల్లదలు జరిగినను ఓకితో శాంతముగా నుండునట్లు నాయకులు పాటుబడిరి. మామూలుగా నీ యూరేసింపుతో గచ్చు సిక్కు (స్త్రీ) లీపర్యాయము రాలేదు. గురుగ్రంథసాహెబు (మతగ్రంథము) పల్లకిలోనుంచబడి లాక్రీపై గొనిపోబడెను. ఒకలోనుండి లాగబడిన కృపాముఖ భళించి 5 గురు ఫీమారాలు వెంటపడచిరి. హిందువులు సిక్కులుగూడ నల్లనిదుస్తుల ధరించి ఊరేసింపుతో వెల్లిరి. సూపరింపెండెంబు డిప్యూటీ సూపరింపెండెంబును వెంటబోయిరి. బ్యాండువాయిచుచు ఊరేసింపు జమానునీదు వద్దకు బోవునరికి ప్రక్కలనుండి కొన్ని రాళ్ళుపడి పోలీసు ఆఫీసరులకు ప్రేక్షకులకు దెబ్బలుతగిలెను. ప్రేక్షకులలో ఇద్దరు ముగ్గురికి తీవ్రమైన గాయములకూడ తగిలెను. పోలీసు సూపరింపెండెంబు రాళ్ళుపడుచున్న యిండ్ల మీదికిబోయి వెంటనే 35 మందిని అరెస్టుచేసెను. అప్పుడు సిక్కు నాయకుడు జస్వంతసింగుగారందరిని శాంతముగానుండవలసినదని హెచ్చరించెను. డిప్యూటీ కమిషనరుగారు వెంటనే వచ్చి అల్లదలక జరుగకుండ జేసెను. డిప్యూటీ కమిషనరుగారు కొంతకాలమువరకు పోలీసు పెట్రోలు జరుగునని చెప్పిరి. ఆరాత్రియంతయు శాంతముగానే వెల్లిపోయెను. రావల్పిండి పట్టణములో నలుగురకంటె ఎక్కువమంది ఒక్కచోట చేరరాదనియు, లాటీలు ఆయుధములు తీసుకొని పోగూడననియు 144 పెక్కునకింద ఉత్తరువులు ప్రకటింపబడెను. జమానునీదుతో సహా అన్నిచోట్లను పోలీసు కాపలాంచబడినవి. అంతయు శాంతముగానే యున్నది. (అ. పై.)

బొంబాయి కార్పొరేషను ప్రభుత్వవారిపై చర్యదీసుకొనుట

బొంబాయి, నవం. 19—ప్రభుత్వమువారు కార్పొరేషనుకు చెల్లింపవలసిన డ్రైవర్ల ఎడ్వర్కేషన్ గ్రాంటువిషయమై మ్యునిసిపలు కౌన్సిల్లకు ప్రభుత్వమువారిపై చర్య సదుపయననదిగా కోరబడిరని మ్యునిసిపలు కార్పొరేషనులో నేడు కమిషనరు తెలిపెను. ఇంతవరకేల యాలస్సనా చేసిరని ఒకసభ్యు డడుగగా అంగువిషయమై విచారించుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు తెల్పియుండుటచేత వెంటనే చర్య దీసుకొన లేదనియు, ఇప్పుడువచ్చిన నజనాలు అసంక్లిష్టగా నుండుటచే నివృత్తప్రభుత్వము వారిపై నోటీసు పంపబడినదనియు దానికాలము పరిమితి యెప్పోగానే దావాదాఖలు చేయబడుననియు కమిషనరుగారు చెప్పిరి. కార్పొరేషను వారందరూ దీని కేకగీనముగా వామోదించిరి. (అ. పై.)

కలకత్తా ఆంధ్రపాఠశాల

సాండరుసన్ నతిచిత్రపును బహిర్గత మొనర్చుట కలకత్తా నవం. 19—కలకత్తా ఆంధ్రపాఠశాలలో సాండరుసన్ సతీమణి చిత్రపును బహిర్గత మొనర్చు లిట్టప్రభువు ఆమెనిట్లు ప్రకటించెను. కేవలము మనకున్న హితురాలైనందువల్లనేగాక బెంగాలులో బీదసాదలందరికినీ సేహితురాలగుటచే ఆమెను తలచుకొన్నప్పుడెల్ల దుఃఖము రాక మానదు. ఆమె బ్రదికియున్న కాలములో ఆమె యెంతయో మేలుచేసియుండెను. ఆమె యెవ్వరి డేమనుకొరకు తంటాలు పడుచుండెనో అట్టి ద్రుడ్డిబిల్లల కండ్లను తెరచుభాగ్యము నా కబ్బదాయెగదా యని నేను చింతించుచున్నాను. (అ. పై.)

బర్మేశ పౌడు సంస్కరణములు

—శ్రీకృష్ణ—

మిత్రా మాన్దే సంస్కరణములు గడచిపోయినవి. మాంటాగూ ఛలమున్ను సంస్కరణములు గడచిపోయినవి. ఇకముందు బర్మేశ పౌడు సంస్కరణములు లభించును గాబోలు! ఇంతకుపూర్వ మిచ్చిన సంస్కరణము లెవ్వియు ప్రజల కోర్కెలను సఫలపరుపలేదు. వారిహక్కులను కాపాడలేదు. జన్మస్వత్వములను రక్షింపలేదు. మాంటాగూ సంస్కరణములు పార్లమెంటరీ నామములను ప్రతిపాదించెనుగాని, వానిసారము నొసగలేదు. కామన్సుథ, ప్రభువులసభ, మంత్రులు, ప్రధానమంత్రిలు, పక్షములు, నాయకులు, ప్రెసరీబెండ్, మున్నగు ఏర్పాటులకు, తుల్యమగు నామములు చేర్చబడెనుగాని, అంత కన్నను వేరులాభము గలుగలేదు. ఇట్టి ఏర్పాటులక్రింద ఆంగ్లప్రజలకు విశేషాధికారములు గలవు. హిందూదేశప్రజల కెంతవరకు యధికారములు లేవు. ఆకారములగాంచి భ్రమపడినవారు, సంస్కరణములు వట్టిడొల్లయని పిమ్మట గ్రహించిరి. బర్మేశ పౌడు సంస్కరణములు గూడ, ఆకారములను మరొకొన్నిటిని జేర్చి, ప్రజలకు నిజమగు సాధికారము నొసగనిచో, అట్టిసంస్కరణములు అసలే లేకున్న మేలు. లేనిపోని భ్రమలో జక్కుకొని, ప్రజలు స్వపరిపాలన సంపాదన ప్రయత్నముల గావించుకుంటు కివి తోడ్పడును. రాష్ట్రములలోను, కేంద్రస్థానమునందును, ప్రజలకు ప్రభుత్వమువారు సరియగు బాధ్యతను వహించినగాని ప్రయోజనముండదు. ప్రధానమగు కోశాధికారము ప్రజలకు లభించినగాని లాభముండదు.

ట్రాన్సుఫర్డ్ శాఖలకు మరొకొన్ని శాఖల జేర్చిన ప్రయోజనమేమి? ద్వంద్వ ప్రభుత్వమునకు వేరొకమేరు బెట్టిన లాభమేమి? నిర్భాగ ప్రయోగమునకు చోటిచ్చేడి సంస్కరణములవలన నెట్టి యుపయోగ ముండును? సర్దిఫికెట్టు ప్రయోగాధికారమును ప్రభుత్వమువారు చేత నుంచుకొనునపుడు, శాసనసభ లెట్టిమేలు నేయగలవు? ద్వంద్వ ప్రభుత్వరూపము మాత్రమేగాక, దానిసారము గూడ అంతరింపవలయును. స్వపరిపాలనమున కది చోటియవలయును. బర్మేశ పౌడు ప్రభువుగారు సుప్రసిద్ధులగు న్యాయవాదులు. మాంటాగూగారి కన్నను ఎక్కువ సేర్పుతో నిస్సారమగు సంస్కరణములను నిర్మించి, స్వపరిపాలనముని భ్రమింపజేయగల సమర్థులు. తమ పేరు శాశ్వతముగ నిలచుటకు, బర్మేశ పౌడు సంస్కరణములను నిర్మించుచున్నా.

కన్నరైటీపు ప్రభుత్వము మారిపోయి లేబరు ప్రభుత్వము రాకముందే, సంస్కరణముల రెండవయంతరము నొసగి, మరల కొన్ని సంవత్సరములవరకు భారతీయులను నోరు మెదల్చుకుండ జేయవలయునని వీరు సంకల్పించియుండురు. లేబరు పక్షమువారు పరిపాలనాధికారమును నహించుచో, విశాలసంస్కరణముల నొసగెదరని వీరికి భయముండుట సహజము. అందుచే ముందుగనే వారిచేతులను కట్టివైచుటకు వీరు బూనుకొని యుండురు. మద్రాసు మెయిలు, ఇంగ్లీషుమెను పత్రికలలో ప్రచురింపబడిన వార్తల కాధారము గలదనియే తలంపవచ్చును.

కాని, ప్రజల కిష్టములేని సంస్కరణములను మియొకమారు ప్రసాదించుచో, బర్మేశ పౌడు గారిని ప్రశంసించు వారుందరా? వెనుకటి సంస్కరణములను నిర్మించిన వారిని, ప్రజలు అభినందించుచున్నారా? లేనియెడల బర్మేశ పౌడు ప్రభువుగారినిమాత్రము ఎటు ల యభినందింతురు? పాలకవర్గము మాత్రము వీరిని కొనియాడవచ్చును ఏలనన, స్వపరిపాలనము నిచ్చుచున్నటుల ప్రపంచమునకు చెలువుటకును, నిజముగ మాత్ర మీయకుండుటకును, నూతన సంస్కరణముల మూలమున వీలు గలుగును. ఇట్టి చర్య వలన, తాత్కాలిక లాభము గలిగినను, ఇండియా ఇంగ్లండుల సంబంధమునకుగాని, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యక్షేమమునకు గాని, ఇనుమంతయు లాభము గలుగదు. ఇంపీరియల్ సమావేశము లండనులో ప్రారంభ మయినపుడు, అధినివేశరాజ్యముల కన్నిటికిని నిజ ప్రతినిధులు గలరు. హిందూదేశమునకు మాత్రము ఇండియా మంత్రిని నియమించిరి. ఇండియామంత్రియైనను, సమావేశమునకు వెడలక, సహాయమంత్రిని పంపెను. ఇండియాదేశమునకు తన ప్రతినిధులను స్వయముగ పంపగల శక్తి త్వరలో సరుచెంచుననియు, అప్పుడు ప్రజాభిప్రాయము ఇంపీరియల్ సమావేశములో పరిస్ఫుట మగుననియు, సూచింపబడెను. కాని, ఆసమయ మెప్పు డగుదెంచును? మరల బూటకసంస్కరణముల నిచ్చుట వలన, హిందూదేశపు ప్రతిష్ఠ ఇటగాని వెలుపలగాని అతిశయించునా? ఇతరదేశముల స్వాతంత్ర్యమునిమిత్తము అత్యంతాతురము జూపెడి ఇంగ్లండు, హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యము విషయమై ఏల యిటుల వెనుకాడవలయును?

“ఈస్టు ఆంగ్లియా డెయిలీ టైముస్” అను బ్రిటీషుపత్రిక, బర్మేశ పౌడు ప్రభువుగారు క్రొత్త సంస్కరణముల మిమెరాండమును తయారుజేయుచున్నటుల, వ్రాసెనని, మా లండను విలేఖకుడు చెలువుచున్నాడు. బర్మేశ పౌడు ప్రభువుగారు దీనిని మంత్రిలయెదుట బెట్టెదరనియు, తామవలంబింప దలచిన పద్ధతులకు మంత్రివర్గము వారి అనుమతిని బడసెదరనియు, పై పత్రిక వ్రాసెను. కాని, ఇండియామంత్రిగా రొక్కపరతును కోరుచున్నారు. ప్రస్తుత సంస్కరణములను నిర్వహించుటకు బ్రిటీషు అధికారులతో తోడ్పడెడి వారు ఎన్నికలలో జయించుట యవసరమట. అట్టి వారు అధిక సంఖ్యలతో శాసనసభలలో ప్రవేశించెదరని వీ రూహించుచున్నారట. దీని యర్థమేమి? సంపూర్ణ సహకారము నవలంబించుచో, బర్మేశ

పౌడు ప్రభువుగారు మరొకొన్ని సంస్కరణములను చేర్చెదరు. ఇందుకై సహాయనిరాకరణమును పూర్తిగ విడువవలయును. నిరోధమార్గమును వదలి, స్వరాజ్యపక్షమువారు లొంగిపోవలయును. బర్మేశ పౌడు ప్రభువుగారు మొదటినుండియు గోరుచున్న పక్షము ఇదియే. ఇందుకే రిస్కాంసీపుసహకారవాదులు మున్నగు నూతన మితవాదులు తోడ్పడదలచుచున్నారు. స్టేట్సుమెను పత్రికకు డిల్లీవిలేఖకుడు వ్రాసిన లేఖలోగూడ నిట్టిసూచనయే గావించబడెను. సహాయనిరాకరణము మరల ప్రారంభమగుచో మాత్రము, బర్మేశ పౌడుగారి ఏర్పాటులన్నియు, చెడిపోవునట. ఇండియా ప్రభుత్వము వాసుగూడ, విచారణసంఘమువారియెదుట బెట్టుట కొక నివేదికను తయారుజేయుచున్నారట.

పదిసంవత్సరములలోపల విచారణసంఘమును పంప వీలులేదని విషయమై మాత్రము, బర్మేశ పౌడు ప్రభువుగారు తమ పట్టుదలను విడనాడినటుల కనుపించుచున్నది. బర్మేశ పౌడు సంస్కరణములను ప్రజలంగీకరించుచోమాత్రము, విచారణతో కూడ బనిలేదని చెప్పవచ్చును. సందర్భముల నన్నిటిని పరికించిన, పదిసంవత్సరముల గడువుగాని, విచారణలు పరీక్షలుగాని, స్వపరిపాలనమును త్వరితముగ నొసగకుండుటకు సాకులు తప్ప వేరు గావు. స్వపరిపాలనము నొసగదలచుచో, నివి అడ్డుపడజాలవు. బర్మేశ పౌడు ప్రభువుగారును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారును భావినంస్కరణముల స్వరూపము నిపుడే నిర్ణయించుటబట్టి, వీరు వ్యవహారమునంతను ముందే నిరూపించెదరనియు, విచారణ వట్టితంతుడప్ప వేరుగాదనియు, గ్రహింప వీలగును. ఈమారుగూడ తమయిచ్చ వచ్చిన సంస్కరణములను పాలకులు ఇండియా కంటగట్టి, వానిని అంగీకరింపక తప్పదని పలుకుచో, ప్రజలలో బెరిగిన అశాంతి తగ్గనేరదు. భారతీయులు శాసనసభలో నేమి, కాంగ్రెసుసభలో నేమి నేషనల్ డిమాండును గోరిరి. నేషనల్ డిమాండునందలి ముఖ్యాంశ మేమి? కాండుటేబులుసమావేశమును కూర్చుట. భారతీయప్రతినిధులు గోరిన సంస్కరణములను పాలకు లొసంగవలయును. స్వయం నిర్ణయాధికారము తమకు చేకూరవలయునని, భారతీయులు గోరు చున్నారు. ప్రజలు గోరెడి స్వపరిపాలనావిధానము నంగీకరింపక, పాలకులు తమకిష్టమగుసంస్కరణముల నొసగి, ఏసమయమునం దెట్టిసంస్కరణముల నొసగవలయునో నిర్ణయించెడి అధికారము తమయందేకలదని తెలుపుచో, అందుకు ప్రజలెంతమాత్రము సమ్మతించజాలరు.

ఇట్టిస్థితిలో నేమిచేయవలయునని ప్రజలలో చింపవలయును. తొందరపడి సంస్కరణముల నంగీకరించుచో, స్వపరిపాలనము చూపుమేరలో నుండజాలదు. కాంగ్రెసుపక్షము శాసనసభలలో ప్రవేశించిన ఫల మేమి? స్వయంనిర్ణయాధికారపు కోర్కెను గట్టిగ బలపరచుటయే. ప్రస్తుతసంస్కరణములక్రింద మంత్రివదపులు మున్నగు అకర్మణములకు లొంగక యుండుటయే. మద్రాసు రాజధానిలో జయము గాంచిన కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులు ఉద్యోగనిరాకరణమువిషయమై ఏ మాత్రము లొంగిపోకుండుటకు నిశ్చయించిరని వినుట కెంతయు

వ్యవసాయ రాయల కమిషను

రెవరెండు సదస్యైదుగారి సాక్ష్యము

విద్యావిధానమునందు మార్పుల గోరుట

రాయలు కమిషనువారు శ్రీవారము నుద్దాహరణము ఫల హారానంతరము తిరిగి సమావేశమైనపుడు రెవరెండు సదస్యైదుగారి సాక్ష్యమొసగిరి.

సాక్షి ప్రాతిపదికలుగ నొసగిన మొరారాండుమనండు, వ్యవసాయవిద్యాప్రచారమును గురించిన ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, యునైటెడ్ ప్రెస్సింగ్ మిషనువారి వ్యవసాయ పాఠశాలకు తాను మేనేజరుగ పనిజేసితి ననియు, వ్యవసాయ విద్య ప్రధానవిషయముగ బోధింపబడు ఉన్నతపాఠశాలకు హెడ్ మాస్టరుగ పనిజేసితి ననియు, తానాసయమున పంపించిన అనభవమునబట్టి ప్రత్యుత్తర మొసగుచుంటి ననియు నుడివెరి. వ్యవసాయ కళాశాలవారు ప్రస్తుతమువలె, నైపుణ్యము అగ్రి కల్పింపబడు తయారుజేయుటకంటె వ్యవసాయపాఠశాలయల తయారుజేయుటకు యత్నింపవలెను. జిల్లాలయందును అన్నియు స్థలిపాఠశాలయందును వ్యవసాయవిద్యను నిర్వహించివేయవలెనో, అభిసానివిద్యగనో యేర్పరుచుట అవసరము. గ్రామ ప్రారంభ విద్యా పాఠశాలపాఠశాలయల, వ్యవసాయమును బోధించిన వారుగను, సేవ్యమునం దభిరుచి గలవారగును నుండుట మంచిది. ఇట్టివాడు, గ్రామమునందలి రైతులయందు గొప్ప మార్పును గలుగజేయగలడు. గ్రామములందలి పాఠశాలలో పాఠశాల యులు, వ్యవసాయ కళాశాలకు లు నుండి నియమింపవలెను. అంతయు గారు. బాలరవిద్యాబోధ నముగూడ, వ్యవసాయక ప్రాథమిక పరీక్షలకుం దేర్పరుపవలెను. వ్యవసాయతరగతులందు జన్మించి పట్టాములందు సారస్వతవిద్య నభ్యసించిన యుండుటకు ఎదురుకును ఉపయోగపడజాల కు న్నాదు. సెకండరీ పాఠశాలయందుగూడ వ్యవసాయవిద్యను నేర్పవలెను ఉన్నత విద్యాలయములయందుగూడ ఇతరవిషయ ములతో పాటు వ్యవసాయమునుగూడ నేర్పవలెను.

వ్యవసాయవిద్య నభ్యసించిన యుండు కేంద్రస్థలములను లంబించుచున్నారను ప్రశ్నకు సాక్షి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, ఇట్టి విచారణసందర్భమున నీ ప్రశ్న నడుగరాదనినాడిరి. ప్రభు తోవ్యవస్థగలగుట అందు ముఖ్యముగా రెవిన్యూ ఉద్యోగిలకు వ్యవసాయవిద్య యెంతయో ప్రయోజనకారిగనుండును. అంత యగాక వీరందును ఉద్యోగానంతరము తమతమగ్రామములకు జని, వ్యవసాయమునందు స్థిరపడువారే గ్రామములందు, పెద్ద వాళ్ళగుటకు మాజిలుంటిరు ఉపన్యాసములు, ప్రవర్తనములు మొదలగువానిద్వారా ప్రబోధ మొసగుచుండవలెను. మిగిల నూర్జును సెకండరీ పాఠశాలలు సంబంధించినంతవరకు వ్యవసాయ విద్య, విద్యాశాఖకిందనే యుండవలెను.

వ్యవసాయదారులు, పనిజేసినములం దవలంబింపదగిన పరీక్షలను గురించి సాక్షి మాటలాడుచు, చాపలలు, త్రాళ్ళు పేనలు, పక్షుల పెండులు మొదలగుపరీక్షలందు ప్రజల కభిరుచిని గలిగింపవలెనని నుడివెరి. తేనెటీగల పెండు పరీక్షలు ఈ దేశములో కష్టసాధ్యము మదరాసు ప్రాంతమున ఫలవృక్షముల తోటలవేయు పరీక్షలు అంతి లాభకరమైనవి గారు.

గ్రామములందలి ప్రజల ఆరోగ్యపరీక్షల నభివృద్ధిపరుచు మార్పుల దెలిపెదరాయను ప్రశ్నకు సాక్షి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, పల్లెటూళ్ల ప్రజలలో పౌరధర్మములగురించిన ప్రబోధ మేమియు గనిపింప దనియు మా జి కు లాంశరు ఉపన్యాసములవలనన, కరవత్రములవలనను ప్రబోధ మొనర్పవలెననియు నుడివెరి.

ప్రజలయందు సహకారోద్యమవాస్తవిని గురించిన ప్రశ్నకు సాక్షి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, రైతులలో సహకారసంఘముల కిప్పటికంటె మంచియజనాయుషీ యవసరమని నుడివెరి. ఊరక సహకారసంఘముల సంఖ్యను పెంచుచుటగా గాక, వానిని పరిగోర్చింపవలెననియును అభిప్రాయమును అభిప్రాయమును గూడ ఎక్కువకష్ట దీక్షలనుననియున్నది. ప్రస్తుతము సహకారసంఘముల సంఖ్య యుండు దీక్షలనును, పిమ్మట మామూల సహకార శాసన నెట్లు భయపడుచుండెడివారో అట్లే భయపడుచున్నాడు.

ప్రస్తుతము పాఠశాలయందు చొంగబడుచున్న విద్యుదా లులకు సాగస్వతసంబంధ మైనది. ప్రజల సాధారణజీవితము నందుపయోగపడునట్టి విద్యావృద్ధిని నూర్చులెను.

పరిశ్రమల డైరెక్టరుగారి సాక్ష్యము

నేటికార్యక్రమము

నేటికార్యము 10 గంటలకు వ్యవసాయ రాయ కమిషనువారియెదుట చన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరిశ్రమల డైరెక్టరు ఖా|| బి|| బజాల్గూసాహెబు బహద్దరుగారు, ఉత్తమపా లయం ఎస్టేటు ప్రాప్తయింపగల యమ్. టి. బాలసుబ్రహ్మణ్యమొ దరియారుగారలు సాక్ష్యమొసంగిరి. కమిషన్ వారు 12 గంటల కే విచారణ ముగించిరి. తిరిగి 2-30 గంటలకు సమావేశమయ్యె దరు.

పరిశ్రమల డైరెక్టరుగారి సాక్ష్యము

చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వపరిశ్రమల డైరెక్టరు ఖా|| బి|| యమ్. బజాల్గూసాహెబు బహద్దరుగారు సాక్ష్యము నొసం గుచు ఈరాజధానియందు బావులకొండసాగుభూములను చాల విస్తరింపజేయవలసిన ఆవశ్యకతయు, అవకాశమును గలదనియు, పరిశ్రమలశాఖవారిందులకు ఆయాసానికపరిస్థితులకునుగుణముగ బోలెనున్న కృషియులనెన్నుట, పశువుల సహాయముతో బావుల నుత్తమ్యులకు కైతులకు తోడ్పడుట, ప్రత్యేకయంత్రములతో రాతిసెట్టుగలబావులను లోతుత్రవ్వట, పశుపంపించుయొక్క లాభములను కైతులకు ప్రదర్శనములద్వారా జూపెట్టుట, బావులను త్రవ్వట, లోతుత్రవ్వటకు, పంపించుయంత్రముల గొనుటకును భూములలోని కైతులకు తోడ్పడుట మున్నగు నానిచే ఇరిగేషను అభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్నదని యుండునట్లు పశువులగుడై యుండుటవలన బావులకొండ సాగునకు పరిశ్రమలశాఖవారి సంగతుల సాయమును వినియోగించుకొనజాల కున్నాడనియు బల్కిరి.

వ్యవసాయదారులకు పనిజేసి సమయములందు పనిని గల్పించుటకై ఏదీమొన ఉపవృత్తిని నూచింపగలరా యని కమిషనువారి రడిగిన ప్రశ్నకు సాక్షి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ముఖ్యముగ వ్యవసాయదారుల కులవృత్తిగ నేర్పరునట్టి గృహ పరిశ్రమల నేర్పరచి అభివృద్ధిజేయు విషయమును పరిశ్రమల శాఖవారిలోనిందుచున్నారనియు ఇందుకుగాను ప్రస్తుతము రాజధానియందుండెడి గృహపరిశ్రమల నన్నిటిని పరీక్షించి వానిని అభివృద్ధి జేయుటయు నూతనపరిశ్రమల స్థాపించుటయు జరగవలెననియు, ఈ విషయముల దెలియువరకు తామేమియు నూచింపజాలనునని.

చెన్నరాజధానియందు పట్టపరిశ్రమల వృద్ధిజేయుటకు చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారికి ప్రయత్నముల గావించి యున్నారనియు రాజధానిలో కల కోయంబత్తూరు జిల్లా గుంధురి కొత్తకోత తాలూకాయందే పరిశ్రమల అభివృద్ధి యందున్నదనియు ఈతాలూకాయందు 11,000 ఎకరములలో నున్నేర్చి చెన్న సాగుజేయబడుచున్నదనియు ప్రతిసంవత్సరము రు 80 లక్షల విలువగల ముతకపట్టు తయారగుచున్నదనియు రాజధాని యందొక ను అనేక ప్రాంతములు ఈ పరిశ్రమలకు తగిన వాతావరణ పోషింపులు గోగియున్నటుల పరిశోధనల వలన తెలియుచున్నదనియు, “వెల్వెన్” అను నొకజాడ్యమువలన పట్టుపురుగులు, పట్టు అల్లుటకు ముంగుర శింపుచుండుట వలన ఈపరిశ్రమకు కష్టము గలుగుచున్నదనియు, ఈపురుగులను పరిశుభ్రులగు పరి శుభ్రులగుండుటకు తెలియనికారణముచే నీజాడ్యము గలగుచున్నదనియు, పజ లీవడయములో నూతనపద్ధతుల దెలిసికొనుచున్నారనియు బల్కిరి.

చెన్నరాష్ట్రము ప్రధానముగ వ్యవసాయమే ముఖ్యము గాగల రాష్ట్రమునాచే పరిశ్రమ లభివృద్ధి గావలయునని వ్యవసాయ, అంటి ఫలసాయముల పరిశ్రమలకొండకు నూర్చు జేయవలెను. ప్రతివత్సరముల దీయు యంత్రములు రాజధానిలో ప్రతి ఉత్పత్తియగు స్థలములలో నున్నవి. ప్రభుత్వమువారి జిల్లాలోగాని ప్రతివత్సరముల దీయు ఫ్యాక్టరీలకు స్థాపింపవలసినవేను! అని బల్కిరి.

పింప 12 గంటలకు కమిషన్ వారి కేవలము విచారణ ముగించిరి. తిరిగి 2-30 గంటలకు మరల విచారణ సారంభింతురు.

యమ్. టి. సుబ్రహ్మణ్యమొదలియారుగారు

కమిషనువారిడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానము జెప్పచు ప్రస్తుతముండెడి తీరున వ్యవసాయము లాభదాయకముగాదనియు, నూతన పద్ధతులచేత వ్యవసాయము లాభదాయకముగ జేయవచ్చునని జూపెట్టినగాని ధనికులును, సమర్థులనునూ కేవలవ్యవసాయమునకే ప్రయత్నించరనియు, వ్యవసాయదారులు నూతన విధానములను ప్రకటించెట్టునందుటకు దారిద్ర్యమును, రెండవది నూతన అభివృద్ధి విధానములపై పన్ను వేయుచున్న ధీతియను కారణములనిరి.

సహకార సంఘోద్యమభివృద్ధికి నూతనలేమైన గావించగలరామని కాల్యార్థగారడిగిన ప్రశ్నకు సాక్షి సమాధానమొసంగుచు అనుద్యోగియ ఏజన్సీలవేజుగపడుతెక్కుల ఆడిటునకు ప్రభుత్వమువారు ధనమొసంగి ఏర్పాటుజేయవలెననియు, సహకార సంఘోద్యమమును విస్తరింపజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నములగావించవలయుననియు బల్కిరి.

సాగునగారి ప్రశ్నకు సాక్షి సమాధానమొసంగుచు ఎముకల ఎరువును ఎగుమతిజేయుటయు, నూనె (గానగ) చక్కలపై పన్నుపహాలుజేయుటయు మానవలెననిబల్కిరి. సర్ థామస్ బజిల్ గారి ప్రశ్నకు సాక్షి సమాధానమొసంగుచు గ్రామములందు ముతజుల ములముత్రముల నిలువజేసి పొలముల కెరువుగ నుపయోగింపవలెనని నూచించిరి. అట్లు ఉపయోగించుటకు గ్రామస్థు లావేపింపరాదని సర్ థామస్ మిడిల్ గారు ప్రశ్నింప వారి కట్టి మాత్రేపాలు లేకుండునట్లు ప్రధానము గావించబడవలెనని బల్కిరి.

కమిషన్ వారిఎదుట సాక్ష్యమొసంగుచు వ్యవసాయపరి శోధనకే చాలవ్యయకరమును అభివృద్ధిచేయున కంతయు ఉపయోగకారిగావు భారత ప్రభుత్వమువారు ధనమొసంగిడిరిని నిర్వహింపవలయుననియు భారతీయులకు పరియోజితరూ బడి యుటకుగాను విదేశముల కంపణులవలయుననియు యూరోపి యను ఎక్కువరైతు లెవరు పనిజేయువత్తు మన వారికింద భారతీయులు శిక్షణ బడయుచు క్రమముగ వ్యయముగ పరిశోధనల నడుప సనగలు గావలెననియు భాషాప్రయం క్రాష్ట్ర ముల ప్రకాశము వీనికి అభ్యర్థుల నెన్నుకొనవలెననియు కాల క్రమమున పరిశోధనలకు సంబంధించిన ప్రకటనలన్నియు దేశభాషలలో నుండవలెననియు బల్కిరి. ఏశాఖలోగాని ఈ ప్రయత్నములు సఫలమైన ఫలితమును దేశభాషలలో ప్రకటించి దానిని వ్యవసాయదారులకు ప్రవర్తించునట్లు జేయవలెను. ఈ వ్యయమును రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు భరించవచ్చును. పశుసంబంధమును పరిశోధనలకును వైమాచరీ వర్తించును.

వ్యవసాయవిద్య

వ్యవసాయ విద్యాసంస్థలు ఉపాధ్యాయుల యొక్క సంఖ్య చాలదు నాకు తెలిసినంతవరకు తంజావూరు, వధుగ, రామనాథు జిల్లాలలో వ్యవసాయ విద్యను గలపుటకు ఏర్పాట్లు జేయుట కగత్యము గలదు. గ్రామములందలి ఉపాధ్యాయులు సాధ్యమైనంతవరకు వ్యవసాయదారులనుచే తీసుకొనబడవలెను. కోయంబత్తూరు కళాశాలయందలి విద్యార్థులు వ్యవసాయదారుల సంఘములో నుండి వచ్చువారుగాదు. వారు ప్రభుత్వోద్యోగములలో జేరుటకే విద్య నభ్యసించురు. ప్రాథమిక, మాధ్యమిక పాఠశాలలందు పరీక్షాసంఘములందు వ్యవసాయమును గూడ జేర్చి ప్రతి పాఠశాలకును కొంతభూమిని ఏర్పరుపవలెను. జిల్లాలో ముఖ్యమైన కేంద్రములందు ప్రవర్తనము లుండవలెను.

గ్రామములందలి కోడు నురమ్మతులులేక చెడియున్నవి. రోడ్లసంఖ్య అత్యల్పము. రోడ్లమనేటి, నురమ్మను చేయుటకై స్థానిక సంఘములకు కైతులు చాల అధిక మునవచ్చును గట్టినను వధురజిల్లాలో ఒక ఎకరముభూమికిబం డి ఎరువుగట్టుటకు రు 5 లు చెల్లింపవలసియున్నాడు. దీనికి టోలుపన్ను విధింపబడరాదు.

ఆర్థికము

ఒక్కొక్క గ్రామమునకు లేక 500 ల ఇండ్లు గల కొన్ని గ్రామములకు కలసి గాని ఒక వ్యవసాయశాంతులేక సహకార పరపతిసంఘమును గిడ్డంగియు నుండవలెను. పరసమరు మరణలపై ఈ సంస్థలు వ్యవసాయదారులకు ధనమొసంగవలెను. పంట కోతలపనుయందు, ఆశుభూములందు వైరయినభావ్యమును నైకొని గిడ్డంగిలోనిలువజేసి పరియరుధరవచ్చినపుడు వానిని అమ్మి తమబాకీని చెల్లుదెట్టుకొని ఏమైన మిగతయుండిన కైతుకు ఇచ్చివేయవలెను. అదేవిధముగ కృషివలలకు వ్యవసాయపుపని ముట్టు, పశువులనుకొనుటకై ధనమును సరఫరాజేసి రెండుమూడుసంవత్సరములలోగా వాయిదాలప్రకార మాధనమును రాబట్టుకొనవలెను. భూములనభివృద్ధిజేయుట, బావులను పూడికీ యుట, చెరువుల త్రవ్వట మరమ్మత్తులజేయుట మొదలగు పనుల కొసంగు రుణమునివ్వయములో గడుపు 10 సం॥ లకు నుండవచ్చును. గ్రామములోని వ్యవసాయపుబాంకులేక సహకార సంఘముద్వారా ప్రభుత్వమువారు రుణములకొసంగిన ప్రభుత్వపు దకావీ పద్ధతిని కైతొంగునందు విరివిగ వ్యాపింపజేయవచ్చును. వ్యవసాయదారుల కొసంగెడి రుణముపై నూటికి 12 నెండులకు పైకెక్కి విధింపబడరాదు. కాసనములచేత భూముల నల్పభూ భాగములకు విధిజించుటకు మాన్యరెండు టాచరగసాధ్యము గాదు. ఇరిగేషనుకు ఇతరవిధములను సదుపాయముల లేనిచోట్ల ప్రభుత్వమువారు కైతులకు బావులత్రవ్వటకు సరసముగనట్టి ధనమొసంగవలెను. గ్రామములలో ఒకరిపొలములనుండి ఇతరులు పంటచెరుకుగ నుపయోగించుటకై పశువులపేడను తీసికొని నెట్టుట నిషేధింపబడవలెను. స్వంతదారుడు, వ్యవసాయపు పనులకై తప్ప ఏపొలమునుండిగాని పేడను తీసివేయుట నేరముగ కానింపబడవలెను చౌకధరలకు పంటచెరువలెని కారణమున అపు డేడను ప్రజలు వాడుచున్నార. దీనిని నివారించుటకై ప్రభుత్వపు భూములలో పంటచెరుకు కనునకెట్టును దెంచి గ్రామ స్థులకు చౌకధరలకు సరఫరాజేయవలెను.

నూలుపడుకుట

వ్యవసాయదారుడు మెట్టభూములలో సాధ్యమగు స్థలములం చెల్లును బావులుత్రవ్వ తోటలుకేసికొనవచ్చును. దీనివలన సంవత్సరము పొడుగునను, పనిదొరకును భూమినికల్పచగళించును. అతని ఆజుబిడ్డలు రాబుము త్రిప్పించునడుకవిచ్చును.

తేనె పరిశ్రమకుగ్రడ్డ పరిశ్రమ, మొదలగువాని లాభములను ప్రజలకు దెలిపి, ముందుగకొద్ది పెట్టుబడిని పెట్టిన ఈ పరిశ్రమలు ప్రోత్సహింపబడగలవు.

ఈ పరిశ్రమలను వృద్ధిజేయుటకు ప్రభుత్వమువారి రెండు యో ప్రోత్సహ మొసంగవలెను. చౌకలోచిన్నయంత్రముల

కార్యదర్శి ఎస్. భీమాచారిగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ఆఖిలభారత వైష్ణవసభ యీటెల 26, 27, 28 తేదీలందు దక్కను హైదరాబాదునందు జరుగును. 2-వ తేదీన ఆహ్వానసంఘమువారు సమావేశమయి అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనిరి. డి. బి. వి.కె. రామానుజాచారిగారు (కుంభకోణం) పి. విజయరాఘవాచారిగారు (సేలం) న్యాయీ వి.వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు (మదరాసు) అసంతాచార్య స్వామివారిపేర్లు నూచింపబడెను. మొదటిముగ్గురు రాజాలమనిరి. అసంతాచార్య స్వామివారు ఎన్నుకొనబడిరి. ఈసభ శ్రీవైష్ణవ సంఘాధరణికే ఉద్దేశింపబడినది. ఇతరసంఘములతో నెట్టిపోటీలేదు. ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రతినిధులకు ప్రేక్షకులకు తగిన ఏర్పాటులు చేయుచున్నారు. 12 ముఖ్యవిషయములగూర్చి ప్రత్యేకోపన్యాసము లొసంగబడును. విజ్ఞానపంతులగు అధ్యక్షుని నూచనలప్రకారము కొనసాగు యీసభలన శ్రీ వైష్ణవకులమునందు నూతన విజ్ఞానము హాసించగలదు.

సంతసించెదము. కాంగ్రెసుపక్షమువారు ధైర్యముతో కృషిసలుపుచో, బర్మేశాహ్లాదప్రభువు గారయినను, తమసంకల్పమును మార్చుకొనక మానరు. కాంగ్రెసు ఆందోళనవలన, రాయల్ కమిషనునంపు గడువును మార్చుకొనుటకు సంసిద్ధులయినరీతినినే, ప్రజల స్వయంనిర్ణయాధికారమును అంగీకరించుటకుగూడ బర్మేశాహ్లాదప్రభువు గారు సమ్మతించకమానరు. అందుచే సంకుచితమగు బర్మేశాహ్లాదసంస్కరణములు లభింపవేమోనని దిగులుపడ నక్కరలేదు. భారతీయులు తమపై తా మాధారపడి పాటుబడుచో, వారిస్వరిపాలనాశయమును నిరాకరించుటకు, బర్మేశాహ్లాదప్రభువుగారు గాని, ఇతరమంత్రులు గాని సాహసంపరు.

వ్యవసాయము : సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు

మూడు సంవత్సరములు వ్యవసాయమంత్రిగ కృషిసలిపిన సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారికి, వ్యవసాయజ్ఞాన మలవడకుండుట కడు విచిత్రము. వ్యవసాయవిచారణసంఘమువారియెదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు, వారు తమ అజ్ఞానమును వెల్లిబుచ్చిరి. ఇంతటితో నాగక, వీరు వ్యవసాయకళాశాలలో కొన్ని వర్ణములవారిని జేర్చికొనగూడ దని వాక్రుచ్చిరి. విద్యావిషయమునగూడ, సాంఘికవైషమ్యము వీరిని విడువలేదు. ప్రాధానము గంగానది గారు క్రాసుపరీక్ష జేయుచు, నాయుడుగారివాదము నిరాధార మని చూపగలిగిరి. తాము వ్యవసాయ దారులజాతికి జేందినను, నాయుడుగారు పేరువృత్తినవలంబించిరి. మంత్రి గాకపూర్వము వ్యవసాయ విషయమై తా మెట్టిశ్రద్ధసహింపలేదని, నాయుడు గారు రంగీకరించిరి. ఇట్టివారికి వ్యవసాయమంత్రిపదవి నెటుల నిచ్చిరో చెలియదు. మంత్రియయిన పిమ్మట, వ్యవసాయమునకు కొంతలాభ మొనర్చినటుల, నాయుడు గారు చెప్పుకొనిరి. కాని వ్యవసాయపు కాలనీల విషయమై ఏకే మాత్ర మాలోచింపలేదు. వ్యవసాయవిధానమును వీరు నిరూపింపలేదు. వ్యవసాయాభివృద్ధికై వీరికి తగిన డబ్బు లభింపలేదట. కాని రిజర్వుడు శాఖవారి నిరాదరణవల్ల వీరు అసమ్మతి జూపకబోయిరి. గ్రామపురస్థుల రాణమును ప్రజలు గా వింపజాలరనియు, ప్రభుత్వమువారే దీనిని సాధింప నర్హులని వీరి యుద్దేశ్యము. మంత్రిపదవి యంతరించిన పిమ్మట వ్యవసాయవిషయముగూర్చి వీరు శ్రద్ధవహింపలేదు. భూముల సేవ్యముగూర్చి తమకు స్వయముగ తెలియదని వీరు అంగీకరించిరి. దిగువ తరగతులలో త్రాగుడు దురభ్యాసము ప్రబలియున్నదనియు ఋణముల పాలగుట కిది యొకకారణమనియు నాయుడుగారు సూచించిరి. కాని త్రాగుడును తగ్గించుటకు, మంత్రివర్గము వారేమాత్రము తోడ్పడలేదని తెలిసినసంగతియే. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమునందు ట్రాన్సుఫర్డు శాఖ లయినను అభివృద్ధిగాంచుట కవకాశములేదని, సర్ కే. వి. రెడ్డి నాయుడుగారి సాక్ష్యము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది.

హిందూదేశము: మద్యపానము

నల్లమందు ఎగుమతిని నిషేధించుటకు, నానారాష్ట్రసంఘమువారు ఒత్తిడిజేయుటచే, ఇంగ్లండు

అందుకు, బూనుకొనవలసి వచ్చెను. ఇది తమ లోక శ్రేయోభిలాషకు నిదర్శనమని బ్రిటీషువారు చెప్పుకొనుట మామూలయినది. కాని, ఇండియామంత్రి కౌన్సిలులో సభ్యులగు మల్లికుగారు, ఈప్టు ఇండియా సంఘసభలో ముచ్చటించుచు, మరియొక విషయమును తెలుపుచున్నారు. ఇంగ్లండునుండి హిందూదేశమునకు సారాయి అపరిమితముగ దిగుమతి యగుచున్నది. ఇంగువలన ప్రజలకు మితిలేని చెరుపు గలుగు చున్న దనియు, నల్లమందుకన్నను ఎక్కువమోని గలుగుచున్నదనియు, మల్లికుగారు చెలియజెప్పిరి. “క్రిస్టియను” అను సత్రిక మల్లికు గారి ఉపన్యాసముపై వ్యాఖ్యాన మొనర్చుచు, మద్యవ్యాపారమువలన బ్రిటీషువారి కీర్తి మలిసమగుచున్నదనియు, మిషనరీలను మత ప్రచారమునకై పంపినలాభము మృగ్యమగుచున్నదనియు, వ్రాసెను. “ప్రజలను వేరొకమతములోనికి కలుపుకొనుటకు మిషనరీలను, వారిని నాశనము జేయుటకు త్రాగుడు ఏజెంట్లను పంపినటుల, మనకు కనుపించుటలేదా” యని యీ సత్రిక యడుగుచున్నది. హిందూదేశమునందు మద్యపానమును ప్రోత్సహపరచిన అశక్తి ఇంగ్లండు కిదివరకే వాటిల్లినది. దానిని బాపుకొనవలయుననిన, మద్యపాననిషేధమునకు తోడ్పడ వలయును. అట్టి ప్రయత్నము లేమూలనుగానరావు. భారతీయులకు స్వరిపాలనము లభించిన గాని, అనుకూలసంస్కరణము గలుగునని తోచదు.

మధ్యరాష్ట్రములు: కాంగ్రెసుపక్ష విజయము

రిస్పాన్సీవు సహకార పక్షమువారు తీవ్ర ప్రచారము సలిపి కాంగ్రెసుపక్షము నోడించుటకెంత ప్రయత్నము సలిపినను, అన్ని పక్షములకన్న కాంగ్రెసు పక్షమువారే యధికవిజయమును గాంచిరి. ఎన్నికస్థానములు 55 టిలో 54 గు స్థానముల ఫలితములు తెలిసెను. స్వరాజ్యపక్షమువారు 18 మందియు, రిస్పాన్సీవుపక్షము వారు 13 గురును, స్వతంత్ర కాంగ్రెసుపక్షమువారు 5 గురును, స్వతంత్రులు 6 గురును, బ్రాహ్మజేతరులు 3 గురును, మితవాదు లొకరును, మూరపియను లొకరును, మహాదీయయులు 7 గురును విజయము గాంచిరి. ప్రస్తుతఫలితములు గాంచి మైచరు, కాంగ్రెసు ఆదేశమును శిరసావహించుటకు రిస్పాన్సీవు సహకారవాదులును తదితరులును పూనుకొనుట మేలు గాదా? కాంగ్రెసుసభ్యులు అనవసరముగ చీలిపోవుటచే, అధికారవర్గమునకు బలముగలుగుట తప్ప వేరలాభము గలుగజాలదు. ప్రజలహృదయమునందు కాంగ్రెసుపట్లనే ప్రేమ గలదు. కాని, వ్యక్తుల గండనోశమువలన, ప్రజలు చీకాకుపడుట కవకాశము గలుగును. మధ్యరాష్ట్రములవారు దేశభక్తికి పేరుగాంచియుండిరి. అట్టివారు, కాంగ్రెసు బలమును విచ్చిన్నము గావింపక, తమధర్మమును నెరవేర్చెద రని నమ్మెదము.

వ్యవసాయవిచారణఫల మేమి?

వ్యవసాయవిచారణఫల మేమని పలువురు అడుగుచున్నారు. రయితులతో సంప్రతింపకుండ వ్యవసాయ విచారణసంఘమువారు పెద్దనగరములలోమాత్రము విచారణ సలుపుచు, ఉద్యోగులను

ఆంగ్లవిద్యార్థికులను మాత్రము విచారించుటచే, ప్రజలలో పెక్కు అనుమానములు ప్రబలినవి. ఈవారపు “యంగుఇండియా” పత్రిక లో నొక లేఖ ప్రచురింపబడెను. బ్రిటీషువర్తకులు సలిపెడి వ్యవసాయయంత్రముల వ్యాపారమునకు తోడ్పడుటయే యిందలి ముఖ్యోద్దేశ్యమని యితడు వ్రాయుచున్నాడు. అట్టి భయము తమకుగూడ గలదని గాంధీమహాత్ముడుసూచించెను. రయితులెన్నడును ఉపయోగింపని, నిరర్థకమగుయంత్రములను పూనాలో ప్రదర్శించినటుల, మరియొక ప్రముఖుడు చెలిపెనట. అందుచే, హిందూదేశపరిస్థితుల కనుకూలంపని యంత్రములకు ప్రకటనమిచ్చుటవలన, ఇనుమతయు లాభముండదు. భారతీయులలో ప్రబలిన యనుమానములను పారద్రోలుటకు, వ్యవసాయసంఘమువారు రెంతవరకు ప్రయత్నించెదరో చూడవలయును.

గంజాము, విశాఖపట్టణ మండలములు :

భారతశాసనసభ

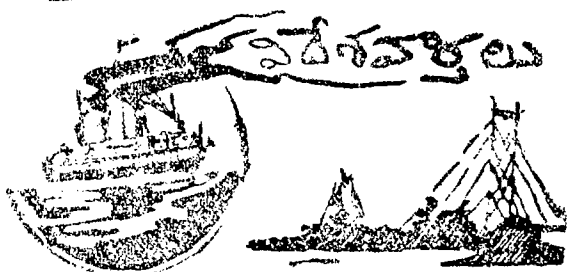
గంజాము, విశాఖపట్టణ మండలములు, భారత శాసనసభకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగు వరహగిరి వేంకటజోగయ్య పంతులుగారిని ప్రతినిధిగ నెన్నికొని, తమఖ్యాతిని నిలుపుకొనినవి. జస్టిసుపక్షము వారు సలిపిన ప్రతికూల ప్రయత్నము లోడిపోయెను. జోగయ్యపంతులుగారు ఆంధ్రులకు చిరపరిచితులు. రాజకీయ పరిజ్ఞానము వీరికి మోడుగ గలదు. వీరు తమ ప్రభుత్వన్యాయవాదపదవిని, ధైర్యముతో వినర్జించియుండిరి. ఇంతవరకు పదునొకండుమంది కాంగ్రెసుపక్షమువారును, ముగ్గురు స్వతంత్రులును, యూరపియను లొకరును విజయము గాంచిరి. ఇకను ఒక్కస్థానపు ఫలితము మాత్రము తెలియవలయును. కాంగ్రెసుప్రతినిధులు భారతశాసనసభలో బ్రవేశించి, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును ధైర్యముతో నిర్వహించెద రనుటకు సందియము లేదు.

సుభాషచంద్రబోసుగారి విజయము

రాతిగోడలు కారాగృహమును నిర్మింపజాలవను సూక్తి సుభాషచంద్రబోసుగారి విషయమున సార్థకమయ్యెను. బోసుగారు జయిలులోనున్నను, సత్యర్థులగు బాసుగారు తీవ్రప్రచారమును సలిపినను, కలకత్తాపురవాసులు సుభాషచంద్రబోసుగారినే ఎన్నుకొనుట, మిక్కిలి ప్రశంసార్హము. అధికారనిర్బంధమువలన సుభాషచంద్రబోసుగారి కీర్తి కెట్టికళంకము గలుగుటకు మారుగ, వారికిర్తిమరింత విస్తరించెను. ప్రజలకు వారు మరింత ప్రేమాస్పదులయిరి. 2110 వోట్లు సుభాష చంద్రునికిని, 588 వోట్లు మాత్రము జె. యక. బాసుగారికిని లభించెను. సుభాషచంద్రబోసు బోలు మహనీయులు కారాగృహమున మ్రగ్గుచుండ, భారతీయులు సహకారమున తెలుల బూసగల్గుదురు?

గవర్నరుగారు స్వరాజ్యపక్ష నాయకు నా హ్వనించుట

నేటిదినము 11 గంటలకు స్వరాజ్యపక్ష నాయకులగు సి. వి. నరసింహరాజుగారిని మదరాసు గవర్నరుగారు ఆహ్వానించినదియు, ఉభయలకును సాయంకాలము 4-30 గంటలకు సమావేశము జరుగుననియు తెలిసినది. మంత్రిపదవుల విషయమై సంప్రతింపు జరుగును. నరసింహరాజుగారిచ్చు జవాబు తెలిసియేయున్నది.

గనులపనివాండ్ర తీర్మానము

సంధి ప్రయత్నములను బహుళసంఖ్యాకులు నిరాకరించుట

రుగ్వీ, నవంబరు 18:—జిల్లాలందు చాలమంది ప్రభుత్వనూచులకు వ్యతిరేకముగ ప్రయత్నించుటచే సంధి కుదురు ననుకొన్న ఆశ ఆంతయు భంగమైనది.

గనుల సంఘములన్నియు జిల్లానికేదికములను అంగు కొన్నవి లండనులో నేడు, శేపు వీటిని ఇంకొక పర్యాయము ప్రతినిధి సభవారాలోచించెదరు. మొత్తము ఓట్లు ఎట్లున్నవో అనుమానముగ నున్నది.

జిల్లాపట్టణ సంపాదించిన పదవి అసంఖ్యపైకముగ నున్నది.

దేశములో అప్పుడే 1/3 వంతులు పనివాండ్రు పనిలో ప్రవేశించిరి; కాని వీరు ఆ ప్రదేశములందు జరుగు సభలో ఓటు జేయ నర్హులుగాక ఒక ప్రదేశములో 60000 పనివాండ్రు న్నారు. 40000 వంది పనిజేయుచున్నారు. అయినప్పటికిని అదెల్లవ్వవారి ఓటు ప్రతిపక్షముగనే యున్నది. గనుల పని వాండ్రందచును గహస్యముగ ఓటుజేసివో సమ్మెకు చాచించ వలెననే దెలియునట. అందుచే జిల్లాల ప్రతినిధి సభ సిఫార్సు ను నిరాకరించిరేని వారికి కష్టపరిస్థితు లేర్పడును.

నిన్న ఇంకొక 8400 మంది పనిలో ప్రవేశించిరి. 357000 మంది గనులలో పనిజేయుచున్నారు. గనులసంఘము వారి కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నేటి మధ్యాహ్నము సమావేశ మైరి. ప్రతిపక్షముగనే ఓటుజేసిరి దెలియుచున్నది. శేపు ప్రతినిధిసభగూడును. వివరములు పూర్తిగ ప్రకటించబడునట్లు నేడు గనులలో 8960 మంది ఎక్కువగ పనిచేయుచున్నారు. మొత్తము 866030.

జాతీయ నాయకులు గనులసంఘమువారిని గాపాడు టకు ప్రయత్నించుచున్నారు. వ్యవహారము చెడకుండ ప్రయ త్నించుచున్నారు.

నాయకుల కష్టపరిస్థితులు

లండన్, నవంబరు 19:—జిల్లాలందు ప్రభుత్వనూచ నలను నిరాకరించుటచే నాయకులకు కష్టమేర్పడినది. నేడు ప్రతినిధి సభవారు తప్పక జిల్లా తీర్మానమునే అంగీకరించెదరు. కాని ప్రభుత్వవరకులను గూర్చి వ్యక్తి యభిప్రాయమును దీసి కొనవచ్చును. ప్రతినిధి సభవారు బ్యాటలును నూచించకుండ నిరాకరించిరేని ప్రభుత్వమువారు తమ ఆధాయము నుపసంహ రించుకొనవచ్చును.

దేశంబరు మొదటి తేదీ నుండి అయిదు సంవత్సరములు అమలులో నుండునటుల ఫనిలో ప్రవేశించిన పనివాండ్రును బాగ్యయజమానుల ప్రతినిధులను జిల్లాల్లో బిడంబడిక ప్రకా రము పనిచేయుటకు ఏర్పాటు జేసికొనిరి.

జిల్లాలందు పనివాండ్రు 461000 మంది ప్రతిపక్షముగ ను 318000 అనుకూలముగను పనిజేసిరి ప్రభుత్వనూచనలన.

గనుల పనివాండ్ర కష్టపదక

ప్రభుత్వనూచనల నిరాకరించుట

రుగ్వీ, నవంబరు 19:—ముందేమి జేయలసినదీ నిశ్చ యించుటకు గనుల పనివాండ్ర ప్రతినిధిసభ నేడు గూడుచున్న ది. దీనికి కారణము జిల్లాలు ప్రభుత్వ నూచనల నిరాకరించుటయే.

ఆయా ప్రదేశములందు జిల్లాలు రాయబారములను ప్రా రంభించుటలో లేక ఒక్కొక్కరు తమయభిప్రాయమును దెలిపి ఆఫిరితములను ఇంకొకసభ గూడునపుడో దలంపవలెనని ప్రతి నిధిసభవారు సలహా నీయవచ్చును. నాటింగుహం పనివాండ్రు అచటి యభిమానులతో విరుసంవత్సరములవరకు బిడంబడిక ను జేసికొనిరి.

ప్రభుత్వనూచనల నిరాకరించినది ఎక్కువ. అంగీకరించి నది తక్కువ. అనుకూలము, 318200 ప్రతిపక్షము 480808.

సాధ్యమైనంతవరకు మంచి ఏర్పాటులను జేసికొనుటకు జిల్లాలకు వ్యవస్థ నిర్వహకు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిశ్చ యించుకొనిరి. మరల తరిసికులను ప్రతినిధిసభవారు ఆలోచిం చిరి. నేడు ఇంకొక 10344 మంది ఎక్కువగ పనిచేయు చున్నారు. మొత్తము 87874 మంది పనిచేయుచున్నారు. శేపువెంగువారు ఇంకను నిరాధమునే సాగించవలెననిరి.

రషియా ప్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ వారు ఆహ్వా నించుటచే దేశంబరులో రషియాకు కుక్కుగారిని బంధులకు నిశ్చయించిరి. శేపటివరకు గనులపనివాండ్ర సభ నాపుజేసిరి.

సామ్రాజ్య సమస్యలు

అంతర్సామ్రాజ్య సంబంధములు
అంత్య పరిష్కారము

సామ్రాజ్యసంబంధము శ్వేతముఖులను మరల పంచవలెనని ఓవర్సీస్ సెటిల్మెంటు నికేదికమును వినుచ్చించుచు దానిని సా మ్రాజ్యసభవారు తుక్రనాగము సభయం చలంబించిరి.

ప్రధానామాత్యుల సంఘమువారి తీర్మానమును అవలంబించి అంత సామ్రాజ్యసంబంధములను అంత్యముగ పరిష్కరించిరి.

1925 జనీవా సభలో జేసినటులే విదేశ కార్యకలకును జేను కార్యకలకును పరిహారమును సమానముగ జేయవలెననిరి. సామ్రాజ్యములోనే తిరుగుచు విచ్చుటనే చాలవరకు కొనుటకు ప్రవర్తించుటకు శ్రద్ధతో చర్యను దీసికొనవలెననిరి.

రుగ్వీ, నవం 18:—ప్రధానామాత్యుల కమిటీవారు డొ మినియను ప్రతిపత్తి. సామ్రాజ్యములో నున్న ఇంగ్లండుతో సం బంధములు, రాకపోకలు, గ్రేటుబ్రిటను డొమినియనులు ఇండి యా మధ్య అప్పుడొక ఒకరతో నోరు బలహీనమైనవలెనని యు, ఆలోచించిరి. జాన్సన్ వారి అధ్యక్షతన కేంద్ర నిపుణుల సల హతోడను న్యాయవాదుల సహాయముతోడను వీటిని పరిశీలిం చిరి. బాలిస్ట ప్రభుని ప్రకటించిరి.

తేదీ నికేదికను పూర్తిగా ప్రకటించెదరు. సామ్రాజ్యసభ గూడ నేడు సమావేశమైరి. పెక్కు కమిటీల నికేదికములను ఆమోదించిరి. ఇంకను రాంబర్ని నికేదికములను అందుకొనుటకు సోచుచున్న సమావేశములను, వాంకేశ్వరము సభ పూర్తి అయినప్పటికి సభాకార్యక్రమము నంతయు ప్రకటించెదరు.

అబ్దులు లతీఫ్ ఫరూకిగారు

[స్వతంత్ర]

ఆంధ్రమండలముల తరపున భారత శాసనసభలో మహమ్మదీయ ప్రతినిధిగ ఎన్నుకొనబడిరి.

(ప్రె. ఫా. వీ.)

ప్రజలను పంచుట

గ్రేటుబ్రిటను, కనడా, ఆస్ట్రేలియా న్యూజిలండుమధ్య శ్వేతముఖులను వి సరింపజేయవలెననుచున్నారు. దీనినే కాశ్వేత విధానముగ అవలంబించవలెననిరి.

బ్రిటిషు కామన్వెల్టులో నభివృద్ధి గాంచవలసిన ప్రదేశ ములందు శ్వేతముఖుల సంపవలెననిరి. ఎవటవకాశము లున్నవో అచటకు ప్రజల సంపవలెను.

సామ్రాజ్యంతర్గత ప్రదేశములందు శ్వేతముఖులను ప్రవేశ పెట్టుటలో సరిబా లేదు. వారికివలయు సామగ్రిని సప్యంతేయ టకు ప్రయత్నించవలెననుచున్నారు. విక్రయమునకు సదుపాయ ములను జేయవలెననిరి. సామ్రాజ్యములను ప్రాపంచిక మార్కెటు లందును సామ్రాజ్యములో తయారైన వస్తువులనే విక్రయించుట కును కొనుటకును ఏర్పాటులను జేయవలెననిరి.

ఈ సంవత్సరము 19000 మందలపనవచ్చిరి. దీనినిగూర్చి చేయబడిన ఒడంబడికను మరల సుద్ధరించవలెననిరి.

స్త్రీలను ఇండ్లలో పనిచేయుట కంగీకరించినపుడు నా రికి టిక్కెట్లు లేకుండ ఉచితముగనే బంపవలెనని ఆస్ట్రేలియా ప్రతినిధులు దెలిపిరి. అంగీకృతులైన బాలికలకు బాలరకును, అ వివాహిత స్త్రీలకును టిక్కెట్లు నుచితముగ నీయవలెననిరి. న్యూ ర్లండుకు అంగీకరించబడిన ఇతరులకు 11 పానులు టిక్కెట్లు కీయవలెననిరి. తగ్గించి టిక్కెట్లను విక్రయించుటకు గ్రేటుబ్రిటను

తో సహకారముసల్పుటకు దక్షిణ రోడిషియావారు ప్రయ త్నించుచున్నారు.

కనడా 8000 కుటుంబముల విధానము జయప్రదము యినది. ఇట్లు శాశ్వతముగా జేయవలెననిరి. 1000 కుటుంబము లు కాపురముందుటకు 84000000 పానులు ఇచ్చుట కంగీక రించిరి.

విదేశస్థులమీద ముంకములను విధించవలెననిరి. దీనివలన సామ్రాజ్యములో తయారైన ఫిల్ములనే ప్రదర్శించుటకువీలగును. సామ్రాజ్యములో తయారైన ఫిల్ములు నేర్పొగవచ్చుటకు ముంక ములులేకుండ జేయవలెను.

కొంతవరకు సామ్రాజ్య ఫిల్ములనుగూడ ఎటువు ఇచ్చు ట కేర్పాటుచేయవలెననిరి

అంతర్సామ్రాజ్య సంబంధములు

లండన్, నవంబరు 19:—అంతర్సామ్రాజ్య సంబంధము లకమిటీ నికేదికమును సామ్రాజ్యసభవారు రంగీకరించిరి.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో గ్రేటుబ్రిటను, డొమినియను లు స్వాతంత్ర్యసంఘములుగ నెంచబడినవి. దేశీయవ్యవహారము లందుగాని విదేశవ్యవహారములందుగాని ఒకరికొకరు తాతేదారు లు గాక సమానప్రతిపత్తిగలవారుగా నిర్ణయించిరి. బ్రిటిషు కామన్వెల్టులో జేరిన జాతులలో సభ్యులుగ వర్పడిరి.

ఓవర్సీ సెటిల్మెంటు

నికేదికమునుగూడ అంగీకరించిరి. ఆర్థిక రాజకీయకారణ ములచే ఏకమొత్తముగ శ్వేతముఖులను విస్తారముగ పంచుటకు వీలులేదనిరి.

దక్షిణఆఫ్రికా పరిశీలకులు విచారించుటకు నియమించ బడినసంఘము నికేదిక తిరుగుగలేదు.

సామ్రాజ్యములో నున్న ప్రతికలన్నిటికి అవిబంధపు సము ప్రతిఘటనలను నాటికేబంపబడు తంతులకును రేట్లుకు తగ్గించవలె నని పత్రికారాయబారులు గోరిరి.

ఈ విషయమై శ్రద్ధగ ఆలోచించెదమని సానభూతితో అధికారులు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

డి అబర్నా ప్రభువు

ఏరోపా శాంతిదూత

జర్మనులు ప్రశంసించుట

రుగ్వీ, నవంబరు 18:—లండనులో డి అబర్నా ప్రభు ని కొనియాడుచు నిన్న రాత్రి విదోషగిరి.

1920 నుండి బెర్లినులో అబర్నా ప్రభువు బ్రిటిషు రా యబారిగ నుండెను. క్రిందటి నెలవరకు ఆఫ్రికాపీచేతనే యార పునకు శాంతిచేసారెను.

డాక్టర్ స్టాండెజరుగారు అబర్నా ప్రభు సంతయు కొనియాడిరి.

చార్లెలుగారుగూడ అబర్నా ప్రభుని కొండంతగకొని యాడిరి.

తాను శాంతికోశకై ఆత్మసమర్పణముజేసితినియు దా నినే ప్రధానముగ నుంచుకొంటినియు ఆగస్టువత్సరములు తజే కన్పట్టితో పనిచేయుచున్నాడననియు అబర్నా గారు ప్రత్యు త్తరమునిచ్చిరి. ఏరోపాశాంతికి బ్రిటిషుప్రభుత్వమే చాలవరకు తోడ్పడెననిరి.

కరాచిలో చైమానికాశయపని సత్కారాభివృద్ధిని గాంచు చున్నది. 1927 లో పూర్తియగునట.

మెక్సికోనుండి తుపాకులనుబంపుట

మెక్సికోనుండి నికరగాస్త్రో ఆయుధములను తేర్చుకుండ నాకాదశమును కావలెనేయవలసినవచ్చునని యునైటెడ్ స్టేట్సువారు దెలియజేసిరి. నికరగాస్త్రో తిరుగుబాటునర్హిన మకాకాదా నేనాని తన ఆయుధములన్నిటిని నికరగాస్త్రో నిన్ను క్రొత్తడ యిజా ప్రభుత్వమునకు స్వాధీనముజేయవలెనని ఉత్తరువుజేసిరి యునైటెడ్ స్టేట్సు ప్రభుత్వమువారు.

ఆరికసభ

సమావేశపు తేదీ

జనీవా, నవంబరు 19:—1927 మే 4 వ తేదీని ఆరిక మహాసభను జరుపవలెనని ఆరికసంఘమువారు జాతీయమిరికి దెలి యజేసిరి. ప్రతిప్రభుత్వమువారును విరుగురు మంచి అర్హతగల వారిని బంధవలెననిరి. వ్యక్తి అర్హతనుబట్టి బంపవలెను. ప్రభుత్వ ప్రతినిధులుగ బంపరాదు. ప్రత్యేక నిపుణులు రావచ్చును గాని వారు మాట్లాడుటకుగాని ఓటుజేయుటకుగాని వీలండదు.

ఇరారుకు మంత్రివర్గము

బర్నాడ్, నవంబరు 15:—పూర్వము లండనులో ఇరా కురాయబారిగనున్న బాపరుపాసాగారు నేడు బర్నాడుచేరిరి. 18 గంటలు విమానములో పయనముసల్పిరి. అలసినను తక్షణ గా మంత్రివర్గనియమమునకు పూనుకొనిరి. కొలులికను ప్రభు త్వమేర్పడవచ్చును.

చీనా ఓడదొంగలు

బ్రిటిషునౌకమీద మూడుగంటల పోరాటము
రంగీ, నవం 18:— 40 ఓడదొంగలు ప్రయాణికుల
వేషమువేసికొని ఓడపక్కి వంతెనను బట్టుకొనిరి.

అర్ధరాత్రియగుసరికి వ్యవహారము మారెను. కావలియు
న్న యధికారులు మూడుగంటలు ఓడదొంగలతో పోరిరి.

అర్ధ 8౭ విమానమును చీల్చివేయక పరిశోధన నిమిత్త
ము వినియోగించెదరట.

నో బెలుబహుమతి

లండన్, నవం 19:—నో బెలుబహుమతి సందర్భమున
సామ్యు బర్నార్డు మేగారు నిరాకరించిరి.

ఈసామ్యును ఆంగ్లో స్వీడ్జ్ సారస్వతమునకు వినియో
గించవలెననెదరట. కాని ఈప్రకార మాసామ్యును వినియోగించు
టకు వీలులేదట.

బర్మింగ్హామ్ యార్గు ఎక్స్ప్రెస్ రైలు సామానుబండి
లో డీకొనుటచే 7 గురు చనిపోయిరి. పెక్కుమంది తుత
గాత్రులైరి.

హర్మిజుగనేనాని ఇప్పుడు దక్షిణఆఫ్రికాసభ జరుగు
సమయమునకే కేపుటవును జేరునట.

భారత రాజ్యాంగము

లండన్, నవం 19:—భారతీయులు మతముతో మునిగి
యుండుటచే రాజకీయసత్యములను బడయుటకు నిషేధించు
చున్నదని అంగీకరించక పోవుటచేతనే ఆసియాలో ఇంతఅశాం
తిబయులుదేరుటకు కారణమని సర్ ప్రెథెరీకు వైటుగారు తె
లపుచున్నారు.

బర్మెన్ హెడ్ ప్రభునకు బర్మానుమహారాజు విం
దొంగెను.

ఫ్రెంచి వైమానికుడు రెప్రి నెంటు బర్నార్డుగారు న్యా
సాసరన్ను దగ్గరనున్న పోర్టుకాన్స్టెన్ చేరెను.

సామ్రాజ్య వైమానిక ప్రచారములో దక్షిణ ఆఫ్రికా
వారుగూడ సహకారము సల్పెదరు.

క రెన్సీ నివేదికము

లండన్, నవంబరు 19:—కరెన్సీ నివేదికమునుగూర్చి
ఇండియా ప్రభుత్వమువారు జేసిన తీర్మానము విశేషముతో
గూడుకొన్నదనియు చాల ముఖ్యమైనదనియు 'ఫైనాన్షియల్
న్యూస్' పత్రిక దెలుపుచున్నది.

ఇప్పుడు ప్రకటనైన విధానముచే మంచి కరెన్సీవిధా
నము ఇండియాకు లభించిన దగును.

రైల్వే డీకొనుట

మహాఘోరము

లండన్, నవంబరు 19:—ఎక్స్ప్రెస్ రైల్వేకాటి సా
మానుబండిలో ఇరుక్కొనుటచే బ్రహ్మాండమగు చప్పుడాయెను.
బండ్లు బ్రదర్లై ముక్కముక్కలు అకసమంతయు క్రమ్ముకొనె
ను 150 మంది బండిలో బోవుచుండిరి.

వాతావరణస్థితి

1926 సం॥ అక్టోబరునెల 22-వ తేది సోమవారము

Table with 6 columns: ముఖ్యజిల్లాలు, గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము, గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము, గత 24 గంటలలో వర్షము, అక్టోబరునెల 1-న రేడియేషన్ సగటు, మరియు కురిచిన పరిమాణము.

సర్కారులు:—మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. మా
మూలుకంటె గాలి పొడిగానున్నది. మచిలీపట్నములో రాత్రి
వేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. ఆర్ధ్రత
తక్కువ. పగటివేడిమి 5 నుండి 6, రాత్రివేడిమి 2 1/2 నుండి
5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—కడలూరులో 0.26 వర్షించెను.
మద్రాసులో చినుకులు బడినవి. మబ్బులు దట్టముగనున్నవి.
ఆర్ధ్రత సాధారణముగ తక్కువ. పగటివేడిమి 4 నుండి 6
డిగ్రీలు తక్కువ.

తుపాను వచ్చునేమో యన్నట్లు ప్రస్తుతమందున్న
వాతావరణపరిస్థితులు మారవచ్చును. దక్షిణ కొరమండల తీర
మున వర్షమున్నది. ఉత్తర దిక్కుగూడ వ్యాపించవచ్చును.
వ. వ. నారాయణ ఆయ్యర్,
సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

నోటీసు

నర్సాపురం సబుకోర్టుఫయిలు అనలు 25/18
దావాలో తణుకుతాలూకా నత్తరామేశ్వరం
గ్రామంలోని శ్రీ రామేశ్వరస్వామివారి దేవస్థాన
ముకు యిదివరలో బ్రట్టిగావున్న మహారాజశ్రీ
పెమ్మరాజు శీతారామారావుగారిని తిరిగి బ్రట్టిగా
అప్పాయింటు చేయించుటకు సదరుదావాలో వా
దులు సబుకోర్టులో పిటిషను దాఖలుచేయున్నా
రు. ఆపిటిషను విచారకు 26-11-26 తేదీకి వాయి
దావేయబడియున్నది. ఆక్షేపణలు ఉన్నవారు
వాయిదారోజున తెలియపర్చుకోవలెను.

వల్లూరి వెంకట్రావు బి. యే., బి. యత్.
హోద్యవకీలు.

యూజీను రాజకుమారుడు

(బెల్జియంరాజు దాయాది)

కరాచీకి వచ్చుట

కరాచీ, నవం 19:— బెల్జియంరాజు దాయాదియగు
యూజీను డిలిగ్ రాజకుమారుడును ఆతనిభార్యయు, దాహానీ
మెడేనాయి నెలలిపెన్ను చంపతులును నైకొంటు డిబోహం
డును మాంఘ్యురుజ్జ్ డిఫాక్ టెయినును నిన్నటిదినమున
బాప్రానుండి యన్. యన్. వాల్స్ వాల్ మధ్యాహ్నమునకు
దిగిరి. దిగగానే కరాచీలోనున్న బెల్జియంకాంపలు క్లార్కుగా
రెదురుకొనిరి. రాజాగారినుండి వచ్చిన స్వాగతపత్రము వారికి
చూపబడిన పిమ్మట వారు తట్టామునుట్టును మోటారులతో
త్రిప్పబడిరి. మెస్సర్సు హాక్స్ వాక్ మెకెంటేకంపెనీకి చెందిన
డి.యన్. ఖానీగారువారిని మోటారులలో త్రిప్పెను.

అక్టోబరు 10 తేదీన పీఠ బ్రుస్సెల్సునుండి "మినర్వా"
"పాకార్డు" అను రెండు మోటారుకారులలో బయలుదేరి
బాప్రానుకు వచ్చిరి.

వీరు నిన్నరాత్రి 'కాల్స్ వా'పై నెక్కి బొంబాయి వెళ్లిరి.
అచ్చటినుండి వీరు మోటారులోనే డిల్లికిని కలకత్తాకు పోయె
దరు. రాజకుమారుడుగారు తిరిగి వచ్చేటప్పుడు మరల కోకాపారి
కరాచీకి రావలెనని చెప్పిరి.

నేడే ఒక కార్డు వ్రాయుడు 3274

ధర స్వల్పము లాభమధికము
శిగరెట్లు పీల్చు సోదరులారా యేల మీరు బహుదనకొని
పీల్చెదరు. తామంతటతామే స్వయముగ శిగరెట్లనుచేయు మంచి
మరులుగల జర్మనులో తయారుకాబడిన మిషను నెలరు 3-0-0
మాత్రమే. త్వరపడుడు. కొలదియంతయు లేయున్నవి. వలయు
వారు. బి. వి. హనుమంతరావు గంటూరు అని వ్రాయవలెను.

బాపట్ల సబార్డినేట్ జడ్జి కోర్టులో

మ.రా.రా.శ్రీకృష్ణస్వామయ్యగారు బి.వి.వి.ఎల్
ప్రిన్సిపల్ సబార్డినేట్ జడ్జిగారి సమక్షమున
ఓ. పి. నెం 15/1924 లో ఐ. పి. నెం 282/1926

వెటివనరు:—గట్టున వెంకటసుబ్బయ్యగారు
కొంటరు వెటివనరు:—(ఇన్ సార్వెంటు) గట్టున
సుబ్బయ్యగారి కొమారుడు గట్టున కొలమయ్య, వైక్యలు, వర్తక
జీవనం, తెనాలి.

1920 సం॥రం 5 వ ప్రొవిజన్ యింద ఇన్ సార్వెన్సీ అక్టు
లోని 37 సెక్షను ననుసరించి గంటూరు ఆఫీషియల్ రిజిస్టరు
గాను కొంటరు వెటివనరు ఇన్ సార్వెంటుగా తీర్మానించి
నట్లు 16-1-1926 తేదీన చేసిండ్ల శ్రేయపు, అట్లు విడుదలచేయు
టకుగాను 41వ సెక్షనులో తెలుపబడిన ప్రకారము సకాలమున
దరఖాస్తు దాఖల్ చేసుకొననందున, ఈకోర్టువారివలన 18-11-26
తేదీన రద్దుచేయబడినదని యిందుమూలముగా తెలియచేయడ
మైనది.

బాపట్ల } వ. ఎస్. కృష్ణస్వామయ్యగారు
19-11-26 } ప్రిన్సిపల్ సబార్డినేట్ జడ్జి

కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో

స్కాల్ 6:3/1926
వాది—కోకా వెంగన్న
ప్రతివాది—బాదోగుర్రాజు

ఈనెంబరువాదిపేర ప్రతివాది 8-9-28 తేదీ వ్రాయించి
యిచ్చిన రుప్ 72-0-0 ప్రానోటుపైన వాది దావాచేసియు
న్నాడు. సదరుదావా 2-12-28 తేదీకి విచారణకు చేయబడి
యున్నది. ప్రతివాదికి యేమయిన ఆక్షేపణయున్నయెడల
ఆరోజు కోర్టువారికి తెలుపుకోవచ్చును.

Kanigiri } T. PEDDARANGIAH
16-11-26 } B. A.,
Pleader.

నూతనచంద్రబోసుగారిజయము

తెంగాలు శాసనసభకు కాంగ్రెసుకక్షమువా

రెక్కు వమంది యెన్నుకొనబడుట

మరియితర యెన్నుకొనబడుటలు

కలకత్తా, నవం. 21:—తెంగాలు శాసనసభకు కలకత్తా ఉత్తర మహమ్మదీయేతరస్థానమునకు క్రిందటి బుధవారము బరిగిన తీవ్రమగు పోటీఫలితముగ కలకత్తా కాంగ్రెసుకు షేఖ్ ఎక్సక్యూటివు అధ్యక్షుడు నుండి యిప్పుడు మాండలేజెయిలులో ఆర్థికసర్వేక్షణ నన్ను సుబాసుచంద్రబోసుగారు, షేఖ్ బరల వాయకప్రముఖుడు యు. యె. బాసుగారును పోటీజేయగా సుబాసుబోసుగారు గెలుపొందిరి. తేదా 1౯00 వోట్లు వచ్చెను. 5 వేలవందకి పైగా వోట్లుగలదా 2700 వంది వోట్లు విచ్చిరి. సుబాస్ చంద్రబోసుగారికి 2110 వోట్లును బాసుగారికి ౯28 వోట్లును వచ్చెను. ఈఫలితము ప్రకటింపగనే 'ఫార్వర్డ్' ఆసాధారణంచిక యెన్నుకొనబడుతున్న సుబాసు బోసుగారి చిత్రపటముతోను ప్రకటించబడెను.

దక్షిణకలకత్తా స్థానమున కాంగ్రెసువిజయము దక్షిణకలకత్తాస్థానము పోటీయందుగూడ కాంగ్రెసు అభ్యర్థి విజయి వ్యవహారము విజయము గాంచిరి. వీరికి 1830 వోట్లువచ్చెను. ప్రత్యర్థియగు చారుచంద్రబిశ్వాస్ గారికి (ఇం) 683 వోట్లును మాడవపోటీచారు రాయబూదురు జోగీంద్రచంద్రబోసుగారికి 108 వోట్లును వచ్చెను. చివర వారికి ధరావతుడబ్బి పోయెను. పోలింగు సమయమున మగ్గభ్యర్థులకును అవకాశములుసహనముగనున్నటల భావించబడెను. బోసుగారికిని ఓక్కాసుగారికిని యింత తేడా రాగా ఆశ్చర్యము గల్గెను.

కలకత్తా తూర్పు మహమ్మదీయేతర స్థానమునుండి కాంగ్రెసు అభ్యర్థి డాక్టరు ప్రమోదనాథ దెస్సీగారు యెన్నుకొనబడిరి. వీరికి 1777 వోట్లు వచ్చెను. వారి ప్రత్యర్థులగు డాక్టరు వన్యనాథ చట్రజీగారికి 261 యు డాక్టరు సంతోషకుమారు ముఖర్జీగారికి 83 వోట్లు వచ్చెను.

రెస్పాన్సివు విజయము

కలకత్తా, నవం. 20:—తెంగాలు జాతీయ వాణిజ్యసంఘ స్థానముల రెంటిని ఫలితము తీక్రింది విధముగ నుండెను. రెస్పాన్సివు పోటీనాయకుడగు బి. చక్రవర్తిగారును మరెయిక్ రెస్పాన్సివు యస్. సి. సేనాగారును 126, 110 వోట్లు ఒక్కొక్కరున వచ్చి యెన్నుకొనబడిరి. ఇప్పుడు సభ్యులుగనున్న ఆడిగారును డబ్లియు. దెస్సీ గారును ఓడింపబడిరి.

సింహానలోకనము

కలకత్తా, నవం. 20:—కొన్ని ప్రత్యేక నియోజక స్థానములందు తప్ప అంతటను పోలింగు సేపు ముగిసెను. ఇంతవరకు తొమ్మిది కాంగ్రెసు, యిద్దరు రెస్పాన్సివులు నల్లరుమహమ్మదీయులు, నల్లరు ఇండియన్ టెంగాలు శాసనసభకు యెన్నుకొనబడిరి. కొన్ని కలకత్తా నియోజకస్థానములందు వోట్ల కేక్కించుట ప్రారంభమయ్యెను. నేడు ప్రకటించిన మూడు కలకత్తా మహమ్మదీయేతర స్థానముల ఫలితములలోను రెంటిలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు విజయము గాంచిరి. ఇతరవోట్ల రెస్పాన్సివులు గెప్పిరి. దక్షిణమధ్యకలకత్తాలో ఏ. సి. దెస్సీగారు (కాంగ్రెసు) 883 వోట్లు వచ్చి ఇండియన్ టెంగాలు ఏ. సి. ముఖర్జీగారి వోడించిరి. వారికి 198 వోట్లు వచ్చెను. తూర్పుకలకత్తా డాక్టరు ప్రమోదనాథ దెస్సీగారికి (కాంగ్రెసు) 1777 వోట్లువచ్చెను. ఓడిపోయిన కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకాని డాక్టరు యం. యె. చట్రజీ, డాక్టరు యస్. కే. ముఖర్జీగారులకు 261, 83 వోట్లు వచ్చెను. తెంగాలు జాతీయ వాణిజ్యస్థానములందు రెస్పాన్సివు నాయకుడగు బి. చక్రవర్తిగారును మరెయిక్ రెస్పాన్సివు యస్. సి. సేనాగారును యెన్నుకొనబడిరి. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ఏ. యె. బాసు, యస్. యె. లాగారల వోడియిరి. సుర్యుద్ధులు యిండియన్ టెంగాలు నూడ ఓడిపోయిరి. పై పేర్లగు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకాక మరి యెక్కువగు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు వోటిలేకుండా యెన్నుకొనబడిరి. (ఆం. ప్రెస్.)

బొంబాయి ఎన్నికల ఫలితములు

వివిధకక్షముల అభ్యర్థుల యెన్నుకొనబడుట

బొంబాయి, నవంబరు 21:—మూడు మహమ్మదీయేతర పట్టా స్థానమునకు డాక్టరు మోహననాథు కే. దీక్షితుగారెన్నుకొనబడిరి.

పశ్చిమ ఖాండేశ్లో స్థానమునుండి మహదేవరావు గోపతిరావుగారెన్నుకొనబడిరి.

పాంచి మహాలు మహమ్మదీయేతర రూరలు స్థానమునకు పొగను కితారాం నికడంగా రెన్నుకొనబడిరి.

(సింధు) హైదరాబాదు మహమ్మదీయ స్థానమునుండి సర్ గులాం హుసేను హిందయతుల్లా, నూర్ మహమ్మదీగారెన్నుకొనబడిరి.

పూనా, నవంబరు 20:—బొంబాయి శాసనసభకు నెలెటలు డివిజను మహమ్మదీయ రూరలుస్థానమునకు షేఖ్ అబ్దులు అజీజ్ అబ్దుల్ లతీఫుగారికి (ఇం) 4075 వోట్లు వచ్చెను. మాల్యోరఫియూడీను అహమ్మదుగారికి (ఇం) 8034, గులాంఅహమ్మదుడాగుమియా (ఇం) గారికి 1985. షేఖ్ ఖానుసాహెబు దాదాసాహెబు ఖతీబుగారికి (ఇం) 1903, కాశీనయ్యదు ఇమాయతుల్లాఖాను (ఇం) గారికి 1233, సలీఖాను ఇస్మాయిల్ గారికి (ఇం) 1280 వోట్లువచ్చెను. ఇప్పుడు సభ్యుడుగనున్న షేఖ్ అబ్దుల్ అజీజ్ అబ్దుల్ లతీఫు మాల్యో రఫియూడీను అహమ్మదు గారును, గులాంఅహమ్మదు డాగుమియాగారును యెన్నుకొనబడినటుల ప్రకటించబడెను.

పూనా, పోలార్పూరు పట్టాముల మహమ్మదీయ అభ్యున్న స్థానమునకు అబ్దుల్ లతీఫుగారు (ఇం) యెన్నుకొనబడిరి. వీరికి 1714 వోట్లును, పోటీగా నిచ్చిన నవాబుషాహుజుదార్జుంగగారికి (ఇం) 978, ఏ. కే. ఖానుగారికి (ఇం) 846 వోట్లువచ్చెను.

పూనాజిల్లా రెండుస్థానముల వోట్లును లెక్కపెట్టగా బ్రాహ్మణేతరపక్ష అభ్యర్థి ఖాసీరావు పావారుగారికి అందరికన్న యెక్కువ వోట్లు 1041 వోట్లు వచ్చెను. రెండవస్థానము రెస్పాన్సివుకు 8333 వోట్లతో వచ్చెను. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి జాధవుగారి వోటిపోయిరి.

హైదరాబాదు (సింధు), నవంబరు 21:—బొంబాయి శాసనసభ యెన్నికల కింతవరకు మాడుజిల్లాల మహమ్మదీయ స్థానముల ఫలితములు దొరికినవి. హైదరాబాదు జిల్లానుండి గొల్ల సర్ గులాంహుసేనుహిందయతుల్లాగారు, నర్మసాహెబుగారును ఎన్నుకొనబడిరి. మిర్పూఖింనుండి జన్మపామ్మదుర్జుంగు గులాంసలీమగారు రెన్నుకొనబడిరి. వీరందరూను నిదనకు సభ్యులుగ నున్నవారే. నవాబుషా జిల్లానుండి ఖాజ్ బహదూరు ఇమాంబక్షీ జాతాయగా రెన్నుకొనబడిరి. కరాచీపట్టా మహమ్మదీయేతర స్థానములందు నారాయణదాసు ఆనందుజీగారు జంషెద్ మెహతాగారిని ధర్మదాసుగారిని ఓడించిరి. ఇతరస్థానములవోట్లలెక్క జరుగవున్నవి. నారాయణదాసు ఆనందుజీగారికి 3655 వోట్లు వచ్చెను.

అహమ్మదాబాదు, నవంబరు 21:—బొంబాయి శాసనసభకు ఉత్తరడివిజను మహమ్మదీయ రూరలు స్థానముల మాండలేజిని 9 వంది అభ్యర్థులుండిరి. ఇందు ఎక్సక్యూటివు గొల్ల డెబ్బీగారును. దాదాభాయి సలీఖాను, వెర్వాడా, తామరగారలు ఎన్నుకొనబడిరి.

అహమ్మదాబాదు మహమ్మదీయేతర అభ్యున్న స్థానము నుండి బొంబాయి శాసనసభకు నివసిన ముగ్గురభ్యర్థుల ఫలితము లను యీ క్రిందివిధముగ ప్రకటించబడెను. బి. హరిలాలు దేశాయిభాయి దేశాయిగారికి (ఇం. కాం.) 8287 వోట్లువచ్చి యెన్నుకొనబడెను. నాగనదాసు పంగాలిగారికి 2348 వోట్లును, జి. కే. మాలియంతుగారికి 820 వోట్లులు వచ్చెను. కనకవారికి ధరావతు పోయెను. అహమ్మదాబాదు మహమ్మదీయేతర అభ్యున్నస్థానమునకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థి యెన్వరును జెల్లబడలేదు.

కాంగ్రెసువిజయము

అహమ్మదాబాదుజిల్లా రూరలుస్థానములు రెంటికిని అమృతలాలు చిల తుఖాయివాసుగాజి (సె) 4718 వోట్లును, జి. సి. స్వామివాం (సె) 3530 వోట్లును వచ్చి యెన్నుకొనబడిరి. అహమ్మదాబాదు నూర్తుపట్టాముల మహమ్మదీయ అభ్యున్నస్థానమునకు యిప్పుడు సభ్యులుగ నున్న ఖానుసాహెబు ముహమ్మదు మహ్మూగారు రెన్నుకొనబడిరి. వీరికి 3658 వోట్లును, పోటీగనున్న మహమ్మదానజరు హేతుగారికి 2836 వోట్లును వచ్చెను. (ఆం. ప్రె.)

మరికొన్ని ఫలితములు

బొంబాయి, నవం. 21:—బొంబాయి శాసనసభ కిందటి రోజుక్రిందిపా రెన్నుకొనబడినటుల ప్రకటించబడెను:—

ఆంధ్రజిల్లాల మహమ్మదీయ స్థానము

ఫరూకీగారివిజయము

గుంటూరు, నవంబరు 22:—ఉత్తర సర్కారులు ఉత్తర మండలము మహమ్మదీయ నియోజకవర్గమునుండి భారత శాసనసభకు (పరినిధిగ అబ్దులులతీఫు ఫరూకీగారు (స్వతంత్ర) అజదు హిందూ పత్రికాసంపాదకులు విజయముగాంచిరి. వీరి ప్రత్యర్థి ఉక్రూ ఆలీషా కవిగారు (కాంగ్రెసు) ఓడిపోయిరి.

ఫరూకీగారికి 514 ఉక్రూ ఆలీషాగారికి 205

హాజీ అబ్దులుఖాదరు జిలానిగారికి 262, బహదీను బాజపురిగారికి 74. మహమ్మదు హుస్సేనుగారికి 93 ఓట్లు వచ్చి నవి. మొత్తము, 1305 వంది ఓట్లు జేరి. నిరుపయోగమయిన వోట్లు 58.

(స్వతంత్రవర్తమానం)

ఉత్తరజిల్లాల క్రైస్తవనియోజకవర్గము

బానుగారు గెలుచుట

ఉత్తరజిల్లాల క్రైస్తవ నియోజకవర్గపు ఎన్నికలలో స్వతంత్ర పక్షమునకు చేరిన ఆర్. సి. బానుగారు గెలుపొందిరి.

ఆర్. సి. బానుగారు 1384 వోట్లు గాలిమందనంగారు 954 వోట్లు పనిరానివోట్లు 55 వోట్లు

సి. విజయరాఘవాచారి గారు మంత్రికడవులను గూర్చిన అభిప్రాయము

మదరాసు 22:— సి. విజయరాఘవాచారిగారు (నీలం) నీన్న యాత్రారు వచ్చియుండిరి. ఆసోయేటెడ్డు సేను విలేజ్ కి యిట్లు దేశ్:— హిందూపత్రికలో 18 వ తేదిన నీలము విలేజ్ కి దెప్పిన విషయములు సరిగలేవు. విలేజ్ కి ఆచారిగారిని సందర్శించినపుడు ఏమయెను ప్రకటించిన వాగ్దానముకేసిరూ మోసముకేసెను. ఆతెను ఆచారిగారితో మాటాడినపుడు ఏమయె ప్రకటించరాదను మరికపై అనేకవిషయములనుగూర్చి ముచ్చటించియుండెను.

మదరాసులో మంత్రి పదవులనుగూర్చి నిర్వివాదాప్రాముఖ్యము దెబ్బలు కట్టెను. స్వరాజ్యయులు ఎన్నికల వాగ్దానము తిరుపక్ష నిబంధనలనుసరించి మంత్రిపదవుల స్వీకరింప అనుచు నిలచుచుండే మో; బహుళి వారు స్వతంత్రులకు సహాయము జేయుదురని ఆచారిగారు తన అభిప్రాయము దెప్పియుండిరి.

లాల్ బజవత్రిరాయగారి వైఖరిగూర్చిన సంభాషణ శింతివా ర్తనడ ౬8౫ లేదు. స్వరాజ్యయులు ఆప్తసహాయము రాజ ఇండియాపై దండెత్తునట్లు పురిగొల్పుచున్నారని లజపతి రాయగారు నొందించియుండిరి. ఈవిషయమున తిరుమిల్మిల్లామేమని ఆచారిగారిని ఎదుగగ భారతదేశ రాజకీయ సరిత్రయందట్టి అపహేలుగలుగు కిది ప్రథమముగాదని దెప్పియుండిరి. లాల్ బజవత్రిరాయగారు గొప్ప చేకాళి మామలు, గుణశీలరు. కాని ఉదేకపూరితులు కావున లెప్పుడప్పుడు స్వల్పవిషయముల వాదారము జేసికొని తొందరపడతటను గావించుచుందురు. ఇట్లు సటికే. లాల్ బజవత్రిరాయగారు బుద్ధిపూర్వకముగ ఎన్నడు అడ్డపని చేయరు. ఎన్నికల ఎగ్జిక్యూటివ్ అట్లు నుడువలసి యుండెదని దెప్పి విజయరాఘవాచారిగారు యింనుకు నివర్తనముగ లాల్ బజ స్వరాజ్యపక్షమునందు అకాలోచితముగ తొందరపాటునచేరి వెంటనే విడిచి పెట్టిన అశ్రమము నూచించిరి. (ఆం. ప్రె.)

తానాజిల్లా:—జంజరరావు (బ్రాహ్మణేతరము) జి. బి. ప్రధాను (రెస్పాన్సివు) గారెన్నుకొనబడిరి.

పూనాజిల్లా:—పావారు (బ్రాహ్మణేతరము) యె. ఆర్. గుంజకు (రెస్పాన్సివు) గారెన్నుకొనబడిరి.

ధార్వారుజిల్లా:—కంట్లగారు (బ్రాహ్మణేతరము) బాగుగారు (కాంగ్రెసు) ఎన్నుకొనబడిరి.

నడియాదుజిల్లా:—జివాభాయిగారు (కాంగ్రెసు) దాదాభాయిగారు (ఇం) యెన్నుకొనబడిరి.

అహమ్మదునగరుజిల్లా:—మరోడియాగారు (కాం) పల్లి (బ్రాహ్మణేతరము) ఎన్నుకొనబడిరి.

తెంగాజిల్లా:—బి. కోడిగారు, రావుమహదూరు అంగ్ల గారును యెన్నుకొనబడిరి.

మహమ్మదీయస్థానము

దక్షిణడివిజనునుండి రన్నగిరి హాజీ ఇబ్రహీంగారును, హల్ది-సర్కారు మహాబాలీఖానుగారును, ఓజపూరు-దివాన్ సాహెబు అబాసాహెబు జన్మకరుగారును యెన్నుకొనబడిరి. నెలెటలుడివిజనునుండి షేఖ్ అబ్దుల్ అజీజ్ అబ్దుల్ లతీఫు, మాల్యోరఫియూడీను అహమ్మదు, గులాంఅహమ్మదు డాగుమియాగారు రెన్నుకొనబడిరి. (అంతా ఇండియన్ టెంగాలు)

పాట్నా విశ్వవిద్యాలయ పట్టపదానోత్సవము

గవర్నరుగారి యువన్యాసము

పాట్నా, నవంబరు 20:— నేటి పట్టపదానోత్సవము గవర్నరుగారి వాయాములో నాభివృద్ధి. కాని ప్రాంతములో ఉత్సవము జరుపుట కిష్టమే. గవర్నరుగారిపేరు రాజా జేపీ నందం ప్రసాద సింగుగారి కట్టించి.

గవర్నరుగారి హస్తగతమును నివహిస్తున్న పదవిలో విద్యార్థులలో జరిగిన అభివృద్ధి చాల ఘనము గాని యాచనకే. చైతన్యశక్తిలభింపబడిన ఇంజనీరు పాఠశాలను కాలేజీలు జరిగినది. వెలరీకాలేజీ పూర్తి అగుచున్నది. బీహారు కేవలంకాలేజీ లోని పూర్తి చేయబడును. ఇందున్న యింజనీరులకు పాట్నా తిరిగి విద్యాకేంద్రమై పూర్వపు యోగ్యతను పొందగలరు.

విశ్వవిద్యాలయమున విద్యవిషయమున చాల అభివృద్ధి గవర్నరుగారియొద్ద, ఖర్చు రెండు నుండి రిరీ లక్షలకు పెరిగి నదియు తెలియజెప్పిరి.

పట్టపదానోత్సవము సోమవార పాఠశాలము మాత్రము ప్రయత్నింపక సంఘమువారివారి మాత్రము ప్రయత్నింపుచు చెప్పిరి విశ్వ విద్యాలయము తిరువనంతకే పేర్చింది. ఇంతయొ గింపునకు ముగించుకొనినది. (అ. ప్రె.)

సం. రా. శాసనసభ

ఆగ్రా భూస్వాముల స్థానపు అభ్యర్థి

[లిబరలు] విజయము

అలహాబాదు, నవం 20:— సం. రా. శాసనసభ ఆగ్రా భూస్వాముల (రెవ్యూ) స్థానము వోల్టేజీకి చేతు ప్రారంభమయ్యెను. రాయబరదారులలో బుర్రీగార్ (లిబరలు) గారికి 751 వోట్లును ప్రత్యర్థియగు బాబు బనీ నారాయణ్ గారికి (ఇం) 281 వోట్లును వచ్చెను. మొత్తము 386 మంది యెన్నికదారులలో 195 మంది మాత్రము వోల్టేజీ నిచ్చి. 19 వోట్లు త్రోసి వేయబడెను. అలహాబాదు కల్యాణ్ బోర్డు అభ్యర్థులను భూస్వాములపై యెన్నెను. వారి ప్రత్యర్థి జేరియ. (అ. ప్రె.)

మధ్య రాష్ట్రముల శాసనసభయందు కాంగ్రెసు పక్షాధిక్యము

పార్టీల బలాబలములు

బాగ్ పూర్, నవంబరు 20:— బ్రాహ్మ మహానుభావీయేతర శాసనమునకు ఇప్పుడు పట్టుకొనవచ్చు కాంగ్రెసు అభ్యర్థి గణేశ్ గిప్తగాని యెన్నెకొనబడిరి. ఇండిపెండెంటు అభ్యర్థి యాఫ్. యాఫ్. తారాపూర్ గారు ఓడింబడిరి. గణేశ్ గిప్తగారికి 3750 వోట్లును, తారాపూర్ గారికి 698 వోట్లును వచ్చెను.

ఎన్నికల విజయము

వాణిజ్యపరిశ్రమ ప్రత్యేక శాసనమునకు నేటు వధురవాణు బులాభీదను మొహతా (హిందూభాట్) గారి వామకేవలం కాగితిము త్రోసివేయగా, రావుచాహెబు డి లక్ష్మీవారాయణగారిపై (కాంటీ) ఎన్నికల విజయము తెల్లీ 1000 రూపాయల భరణము కట్టి. ఈ కేసు విచారణ దిశించు 18 వ తేదీ బాగ్ పూర్ లో జరిగినది కవిమనర్ల కోర్టులో జరుగును.

పార్టీల బలాబలములు

బాగ్ పూర్, నవం 21:— మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభకు యెన్నికకావలయు రిరీ గలవు. ఇందు 14 పూర్తి చేయబడెను. జబల్ పూర్ పట్టపదా భూస్వాముల స్థాన విలక్షణదాని భగీరథురేపు డిలియను. క్రొత్త కాపాసభయందు గూడ స్వరాజ్య పక్ష కాంగ్రెసు పట్టుకొని అధిక సంఖ్యాకులగు నున్నాడు. ఈ రిరీ మంది యెన్నెకొనబడినవారను యిటులగలరు. స్వరాజ్యపక్షము 18, రెవ్యూసిద్ధులు 18, ఇం. కాం. పక్షము 5, ఇండిపెండెంటు 8, బ్రాహ్మసేవకులు 8, లిబరలు 1, యూరోపియను 1, వివాదపీడితులు 7.

అన్ని స్థానములందును 92,008 వోట్లు పోలుకొనినవి. ఇందు కాంగ్రెసు ప్రభావశక్తియన కనుకలముక : 5,368 వోట్లును, రెవ్యూసిద్ధులను 21,24 ను, ఇండిపెండెంటులను 1,100 యూరోపియనులను 1918 ను, ఇం. కాం. పార్టీకి 10196 ను, బ్రాహ్మసేవకులకు 8467 ను, వివాదపీడితులకు 6918 ను వచ్చెను. అధికార్థము పోటీకొనినవికొనబడిరి. ఈ వోట్లను పోటీయొస్తుండెల పోలుకొనినవోట్ల సంఖ్య కొంచెము హెచ్చెడిది. ఇప్పుడు పట్టుకొనవచ్చు వారిలో 21 మంది పోటీకొని విజయము గాంచిరి. 15 మంది ఓడిపోయిరి. (అ. ప్రె.)

హిందూనభ-కాంగ్రెసు సంఘర్షణము

లాహోరులో మాళివ్యా లాలాజీల ప్రచారము

(అ. ప్రె. స్వేచ్ఛలు నర్వసు)

లాహోరు, నవంబరు 21:— గట్టములో పోరునాటు నందు క్రొత్తటి గాత్ర జరిగిన ఎన్నికల ఫలితముల పంకిత నాశనముగాని హిందువుల పట్టుకొనబడినది. లాలాజీల ప్రచారము, బక్ష్ టేకుచందుగారి అధ్యక్షతన బలపరచుచుండగా అత్యంతమున లల్ల బతుకదేరెను. ఫలితము దొక పట్టున పండిత మాళివ్యాగారి లజపత్ తాయుగారికి పోటీకొనబడినది. బక్ష్ టేకుచందుగారి లంఘనమున కాంగ్రెసు పంకితమొడి లాటు నెట్టెను. కింద కేలుకేనుగా, మరయొకై పుకండి పంకిత స్వేచ్ఛాపక్షమున కనుకలముగలబులు బయలుదేరి అల్లరివాదాఫు 10 నిమిషములవాదము. పంకిత మాళివ్యామాట్లాడినది లేకపోయెను. చాలావైపున ద కాంతి చేశారు.

లాలాజీల ప్రచారము మాట్లాడుచు రైజదాగారు పంపించుకొనుటలను తానురెండు వసులకుంచెను. పోటీచేయవలసినదానిలో భేషమియుగ. గణేంద్రులు, రాంకేషింగి, జలందరు నియోజకస్థానములు రిటిరేషన్ చేయు పోటీచేయవలసినది తెల్పిరి.

“నేను న. పాదకులకు చెప్పెను”

పథి కాంపబోతుచున్నామనకు శేషము పంపాదకులకు జలంబహుదరు సింగుగారు లజపత్ తాయుని పంకిత మాళివ్యాను కొన్ని ప్రశ్నలకు గాగోరగా బీజుగా నదిరి. పథిలో రాడీ అల్లగల నాపగోర వలసిందిగ అయిన పండితమాళివ్యాగారే. ఈ పథియనున పథిలో కొందరు రాడీయ శేషము పంపాదకునిబట్టుకొని కిరికిరీలు జారిగాని కొందరు పెద్దయగు పట్టుకొనవచ్చు తెల్పించిరి. అప్పటికి రిటిరేషన్ కొద్దిగాయము రిగిలెను.

అంతట లజపత్ తాయుగారి భారతీ కాపాసభకు, బక్ష్ టేకుచందు గారి నిరాశ్రిత పథి పథికు బాధకు నలసిందిగారయ విధుల నెట్ల నూరేంపు దీసికొనిపోయి. పట్టుకొనవలసిన హిందూ పథి, కాంగ్రెసు వైమన్యులలోను రిటిరేషన్ చేయవచ్చుది.

లజపత్ తాయుగారు పచ్చి పంజాబు

స్థానముననునంపించుకొందురా ?

లాహోరు, నవంబరు 20:— జలందరునంకి హస్తగా జిగాగు ప పంపించుకొని లాలాజీల ప్రచారము గారిని అనెంట్టికి బో నిచ్చుట చేత పచ్చి పంజాబు మహానుభావీయేతర స్థానమునంకి అనెంట్టికి దినానవచ్చునాగారి కనుకలముగ లజపత్ తాయుగారు పంపించుకొనవలసి గానియిచ్చుచుది.

డాక్టరు పార్వతి సేవి కాంగ్రెసు అభ్యర్థి

పూర్, నవంబరు 20:— బులబులొ మహానుభావీయేతర స్థానమునంకి పంజాబు కాపాసభ పోటీ చేయుచున్న ప్రత్యేక అభ్యర్థి క్రింది డాక్టరు పార్వతి సేవి పంజాబు కాంగ్రెసు పట్టుకొనవచ్చునాగారి కనుకలముగ లజపత్ తాయుగారు పంపించుకొనవలసి గానియిచ్చుచుది.

ఆసాం శాసనసభ

మహానుభావీయేతర స్థానపు తెన్నిక

కల్కత్తా, నవంబరు 20:— చారుజిల్లా మహానుభావీయేతర స్థానము వోట్లకు రెక్కెట్టగా స్థిర మార్గిత్యవారీయం దాదగారు ఆసాం శాసనసభ కన్నుకొనబడిరి. ఓడి 2728 వోట్లువచ్చెను. ప్రత్యర్థిగనుండి యివ్వకు నం రిరీగట్టుకొనవచ్చునాగారి కనుకలముగ లజపత్ తాయుగారు పంపించుకొనవలసి గానియిచ్చుచుది. స్థిరము 2227 వోట్లు నిచ్చి ఓడిపోయిరి. (అ. ప్రె.)

బాలికా హిందీపాఠశాల, కాశీవాస:— ఈ

పాఠశాల స్థాపించు వ్యాకొత్తము అమరావతి సంవత్సర కార్తీకమాస చరిత్ర మంగళవారము (అనగా 23 నవంబరు 1926) మధ్యాహ్నము సరిగా రెండుగం లకు (అన్నదానసమా మయొద్ద వంక్రిప్రగడ వారి సక్రంధి) “సంస్కృత భావమున” శ్రీమతి అచ్చల రుక్మిణమ్మ కి. పి. గారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగును.

గుమ్మడిదల్ల దుర్గాబాయిమ్మ.

లాలా లజపత్ తాయుగారి స్వపక్షాధిమానము

రెండుస్థానములలో పోటీ చేయుకొనబడు

(అ. ప్రె. స్వేచ్ఛలు నర్వసు)

లాహోరు, నవం 22:— స్వసాయకము పోరునాటు ఆంగరములో హిందూ వోల్టేజీ పంకిత లాలాజీల ప్రచారము గూడ పంపించుకొనబడు జలందరులో రైజదాహస్త్యరాజ్ గారు పంపించుకొనబడు గూర్చి దిద్ది అల్లరిచేసినది. కులప్రతినిధి యేమియుగాని దిద్ది చాలాకాలముండియు స్వరాజ్య పక్ష అభ్యర్థులలోనే యెన్నెకొనబడినది. అల్లరిచేసినది విషయము మాటలవచ్చెను. కాని రైజదాగారి కారణముచే నుపపంపించుకొనినది చెప్పాలనునది. ఈయన తయార, వ్యాపకకార ముపపంపించుకొనబడినది. అప్పటికిని హిందూ జనులను మరియొక అభ్యర్థి బెట్టెను గాని నిలదొంగు నున్నాడు రెండవవిషయమేమనగా అతనియే రెండు దిద్దజనులకు అభ్యర్థిని ల చేసెను అట్లు చేయుట అనెంట్టికి పాపము మోహముచేగాక స్వరాజ్యపక్ష విధానములో బోగ్మనకు దే యొత్తుమైనదని చెప్పించుకొనెన్. దిద్దజనులకు తాను ఏకాగ్రీమ్యుడొనగాని గుపపంపించుకొనబడు లేదని లాలాజీ దిద్దెను. తాదావిషయమేమనగా లాలాజీగూర్తుమునం దిద్దియిచ్చునా బక్ష్ టేకుచందు, లాలాజీ నివంకుగారిల గలరు. లాలాజీనివంకుగారిని గూర్చి ఒక్క మాట యెంపకు వారు చెప్పగోరెను. ఇప్పుడు వ్యక్తుల విషయమై అల్లరి చేసెను. సిద్ధాంతమును ముఖ్యము బాల్లం విషయమేమనగా పంజాబు పరిశీలకులకు నుడీ గణేశ్ పోగోరకును భేదము గలదు. ఇవల పూర్వము నుండియు దెబ్బకొనబడుతుండెను. ఇప్పుడు దెబ్బకు పరిణామై రాష్ట్రములో పచ్చి హిందూ నుండుటలను చచ్చిపోతునది లేదు. వారి స్థానమును క్షిప్త యుగము. హిందువులకు నెక్కువ దూరస్థితిని తిరుగుకొనవచ్చు నెక్కువదిగానుగల మహానుభావీయేతర విషయమై ఆ అను యేమియు తెప్పగోరెను. పచ్చి మహానుభావీయేతర గాగోరకే పచ్చి స్వరాజ్యపక్షమువారు విభేదముల గొనియిచ్చెను ఆ అను అంకింపెను.

లాలాజీ స్వపక్షాధిమానము

లాలాజీ స్వపక్షాధిమానము గూర్చి వివరించుకొనెను. వారు ప్రభువు నెప్పుడును జాడ చేయెను, వారిలో స్వయముగ గారి యెరి ద్వారాగాని మాట్లాడలేదనియు, పోలేరి లు బ్లా క్ టు ను మాత్రము ఒక్క సారి అనెన్. తాను ఆ మామయలలో ముగించెననియు, అదెను అనెన్. వారియొద్దలను చెప్పెను. అతని ప్రభుత్వంబుకొని రెండుస్థాన కనుకలము. అత్యంత విభేదముల గొని భారతదేశముగూర్తులను పానుకొనవలసి పంపించుకొని చెప్పి. అను పని నానుకొనవలసియెడల కష్టము వృథాగాని అనున వలయును.

మాణిక్ మాళివ్యా

అంతట మాట్లాడుచు పురించిన రిరీకేవలం దిద్ది అప్పటికొంకియు ప్రలరాజ్ కేతుకొనలగుననిన మాట్లాడుచు దిద్ది కాపాసభలపంపించుకొనబడిన వారు దిద్ది, గవర్నరు యెన్నెకొనబడు స్వరాజ్యపక్షముగాగోరకే పనిచెప్పెను. పంపించుకొనలను గనిచే అనుకొనెదల 1929 రాయలమునకు నయ్యవాటికి రిగినినాగోరకుని దిద్ది. పంపించుకొనలను లాలాజీ గురూరమును నేలను దిద్ది. రిరీ, గాంధీ, నురే, ప్రవాక్, మహతాగారువారిని ప్రమోదించెననియు పండిత హిందూపట్టుకొనవచ్చు. అతను పోటీగా నెక్కువకు నిలువాలించెను చెప్పి. దుండంగారికి రిరీనున్న ప్రేమగలం అంగలకు చాలకాలముకొంకి పనిచేయుచుండెను. కాని వారు రిరీపాదాభివృద్ధి. ఇంగుకురవ్వ వారి అభ్యర్థియనునది పోటీయొందినది, అంత వారు బక్ష్ టేకుచందుగారిని ప్రస్తుతిం చి లాలాజీలపాదమునకు వారి నెక్కుకొనగోరి.

రాకప్రకటన:— రెఫ్. సర్ మోరాలు వారగారు

గో. పి. సి. రాయబరదారులగు గో. పి. సి. మాయుర గారు, పి.టి. బోగగారు, డా. కె.టి. మాత్యగారు, పి.ఆర్. రైగారు నేడువయముచెప్పిరి.

పి. విజయరావువారగారు, ఎ.టి. దిగ్గిగారు, పి.పి. డి.నయముచెప్పిరి.

టి. ప్రకాశంగారు బందరుకు, జి. నర్సయ్యగారు గారు పం.ఎల్.ఎ. కార్యకర్తలను, ఇ.సి. పురుగురు కారికల నకు, నిన్న రాత్రిపోయిరి.

ఆర్. ఎస్. శర్మగారు డిల్లీకి, రి. జగ్. పాలాచారిగారు

రెండుస్థానమునకు, పోగ్మలారెమ్మగారు సరి వాడేరునకు, శం. వారమురాత్రి బోయిరి.

ప్ర. శనదు గంగూరి రాయలముననాయ సంఘసభ్యుడు మెలూగారులో యవజనసమితివారికి వ్యవసాయ సమాకాశ్ ద్యమముగూర్చి ఉపన్యసించిరి.

హస్తినాపురం తీర్థము

కార్తీకపౌర్ణమికి జైనులు యాత్ర వెడలుట
హిరణ్య, నవంబరు 20 :— ఈ నెల 19-వ తేదిన పం
జాబు, ధిల్లీలనుండి జైనుపక్షముల మిఠాయిలను 24 మైళ్లదూర
మందు గల హస్తినాపురమునకు కార్తీకపౌర్ణమికి యాత్ర వెడలి
రి. యాత్రకుల సౌకర్యమునిమిత్తము హస్తినాపురతీర్థము కమిటీ
చక్కని యేర్పాట్లుగావించెను. పాలిటానా దర్బారులో తగా
యాదా లేదోడ వా రానాటికి పాలిటానా తీర్థయాత్రకు బో
యాయం జేసెను. శ్రీశ్రుంజయ కొండలనుండి వివాదమును,
ప్రకృతముందు గల పరిశ్రమలు యాత్రకులకు సువ్యక్తముజేయు
టకు కార్యదర్శి కరిప్రసాద్ జి దయాల్ ఛందజీ, మానిలాల్
కో థా రి గార్లు హస్తినాపురం వెళ్లిరి. తగా
యాదా పూర్తిగా బరిష్కారమునకు మాఫుయాత్ర మా
నవలయుననియు, అవసరమైనప్పుడు త్యాగముజూపవలయునని
యు శ్రీశ్రుంజయ ప్రచారణకమిటీ-భ్యులు బహిరంగసభయందు
ఉపన్యసించి, యాత్రకుల సుదృఢించిరి. దిగంబర జైనుల సభా
సంస్కరమున యిచ్చుటను కార్యదర్శి హన్దేజి, అజ్జి
లాల్ యతి మొదలగువారు వివరత్యావసరము, గరించి బ్రి
తగాదా బరిష్కారము నిమిత్తము సత్యాగ్రహము తుది ఆయు
ధమని బోగ్గిరి. పంజాబునందు శ్రీశ్రుంజయ విచ్చిత్తభటుల జేర్చు
టకొరకు గోపీచందజి (అంబాలా) అధ్యక్షులుగను, మాగల్
కంజి (అంబాలా) కార్యదర్శిగను గల సభ్యులు సేర్పడెను.
చాలమంది విచ్చిత్తభటులు సంతోషముతో భటువర్గముందు జేరి
రి. ఈపని చురుకుగా జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

అఖిలభారత ప్రదర్శనము, బెంగళూరు

వ్యవసాయము పరిశ్రమలు, చిత్రకళలు
డిసెంబరు 20-28 తేదీలలో జరుగును
బెంగళూరు, నవంబరు 20:— మైసూరు ప్రభుత్వము
వారి యజమాన్యమున బెంగళూరు జిల్లాబోర్డువారు కచ్చిక్
పార్కులో డిసెంబరు 20-28 తేదీలలో జరుగునట్లుగా అఖిల
భారత ప్రదర్శనము నెంపులు చేయు చున్నారు. ఇచ్చిలు
వ్యవసాయము పరిశ్రమలు చిత్రకళలకు సంబంధించిన విషయ
ములు చూపుట ప్రదర్శింపబడెను. 1918 సంవత్సరమునుండి తిరి
గి యిటువంటి ప్రదర్శన మొక్కదును జూగలేదు. పరిశ్రమలు
చేతకము అభివృద్ధియందుకుచేత ఏర్పాట్లు వివిధగా జరుగు
చున్నవి. బంగారు వెండి పతకములను సర్టిఫికేటులను యో
గ్యతగలవారి కొసంగబడెను.
ఇది క్రీస్తును సమయముగూడ అగుటచే పోలీసు కా
లెజివారి యాటయను ములర్, స్కాటు ప్రదర్శనములను,
నాటకములను ఇంగ్లీషు ఇండియన్ సంగీతములను జరుగును.
ఇతరక ఆటకవిధములైన వినోదములు జరుగును. శివుపోషణ
ప్రదర్శనములను ఫోటోస్టూ మ్మూజియములను ఇండిస్ట్రీయల్
మ్యూజియములను నగర గ్రామ వారిశుద్ధ్యులను గురించి
మాజిబ్లాంకిరు ఆపవ్యాసములను జరుగును.
సభలు
మైసూరు పట్టపురుషులను పరిశ్రమసభయు సహకార
సభయు జిల్లాబోర్డు సభయును అప్పడే జరుగును.
మెట్టులకొట్టెలనువాంకిన ప్రేక్షకులకునుగూడ భోజన
వసతిసౌకర్యములు చేయబడుచున్నవి. పారిశుధ్యశాలవాడ
మిక్కిలీ క్రద్ధ వహించి పనిచేయుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు దివానుగారు నేటియడయమన కొట్ట
యలో వై. యం. సి. ఎ. నూతనభవమును తెరచిరి.
రంగూరు, 21:7-5 గజేంద్రయ్య, రాయగారి భార్యల
గౌరవార్థము గవర్నమెంటు భవనమందు నిన్నరాత్రి విందు
జేయడెను. (అ. ప్రె.)

రంగూరు 2:— మైసూరు ప్రముఖ మేజరు ఆల్ఫ్రెడ్
డెర్. పెట్టాపు హోగర్లు క్రీకేట్ క్రీడప్రభువు కుమార్తె
మందిలీ ప్రయాణమై బెంగళి. దిగం 29వ తేదీకి వారు రంగూరు
తిరిగివచ్చెను. (అ. ప్రె.)

పోస్టులు, ఆర్. ఎమ్. ఎస్. ఉద్యోగుల
డిప్యూటీలను
రంగూరు, నవం 21:— పోస్టు ఆర్. ఎమ్. ఎస్.
ఉద్యోగి డిప్యూటీలను సీడ్ను పో గజేంద్రయ్యగారిని
పందర్శించెను. (అ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు దివానునకు స్వాగతము

దివానుగారు ప్రైవేటు పాఠశాలలకు సహాయము
చేసిన రనుట
కొట్టాయము, నవంబరు 20:— ఈమధ్యాహ్నము దివాను
గారు యండి, సెమినరీ, మాస్టర్ మా సీరియస్ సెమినరీలనుమాచిరి.
వారి కక్కడ ఘనముగ స్వాగత మిచ్చిరి. రెండవసంస్థయందు
మహాసభలో బాలురకు బహుమానముల నిచ్చిరి. దివానుగారిని
పూజ్యమునాథయమార్తలగున్న బాగ్దాద్ గారు స్వాగతమిచ్చు
చు రాణిగారు ఈ దివానుగారి కెన్నుకొనుటలో చాలమంది
పనిచేసిన చెప్పిరి. ఒక పెద్దనునిషి దివానుగారి ప్రభువద్దగన
గౌరవార్థము పాఠశాలయందు వారిచాయపటమును నెలకొల్పి
రి. దివానుగారు ప్రైవేటు పాఠశాలలకు వీలైనంతవరకు తమ
ప్రోత్సాహ మియబడుననిరి. దివానుగారు త్రివేంద్రము
వెళ్లిరి. (అ. ప్రె.)

అలహాబాద్ నవంబరు 20:— మైసూరు ప్రభుత్వము
కారి దాఖలందో అల్లరుల కేసునందలి మద్రాసుల రిగి నరను
సెవనున్న కంపిరి. (అ. ప్రె.)

హిందూరసాయన శాస్త్ర పరికర ప్రదర్శనము

నర్. పి. సి. కేగారి ఉపన్యాసము
బెంగళూరు, నవంబరు 20 :— హిందూరసాయన 'శా
స్త్రము' నుగూర్చి శ్రీ నర్. పి. సి. కేగారు మాజికులాంతరు
సహాయమున పురాతన రసాయనశాస్త్ర పరికరముల చూపుచు
విద్యార్థులకును ఉపాధ్యాయులకును సుపన్యసించిరి. సుశ్రుత, న
రకములలోని 'ఆల్కలీ' ల తయారుచేయు, నిలువచేయు విధా
నములగుర్చి అధికముగ సుపన్యసించిరి. రసేంద్రచింతామణి
యందు చెప్పబడిన పాదరసము, తుత్తునాగముల వాడుకనుగూ
ర్చియుచెప్పి ఆ పదకులనే ఈ రోజులలో వాడుకొనవచ్చునని
తెలిపిరి. తుత్తునాగమును మన దేశమునకు డచ్చిపోర్చుగీసువా
రలు తీసికొనివచ్చిరనువాదము తామంగీకరింపదని స్పష్టముగ
తెలిపిరి. కుతుబుమీ నారును నిర్మించిన మార్గనిరూపకులు చూ
పినప్రోవయే మనము గనుగొనవలెననిరి. మీ నారును కట్టిన ఇను
మును చూచిన ఇంతవరకు నట్టి ఇనుము ఏశాస్త్రవేత్తలును కని
పెట్టలేదు. దానికి ఎన్నివందల ఏండ్లైన తుప్పేవట్టలేదు. దాని
వెంత నాలోచించి కనుగొనవలెను. (అ. ప్రె.)

ఒక గానలోలుని మరణము
బొంబాయి, నవంబరు 20:— గానలోలుగను అధిక
నసంపన్నుడగు అర రాగపూరుకందలి ఓర్వగు నమానుడనతడు
ఖానుగారుమరణించిరి. వీరుభారతగానము ప్రేమించి అధికము
గ దానినేవయంగు కృతార్థులైనవారిలో నొకరు. వారివటుంబ
ము అక్కరవాటిచుండియు గానలోలుగని ప్రసిద్ధి కెక్కినదే. ఆ
యనను తెలిసియున్న వారందరను విచారించుచున్నారు.
(అ. ప్రె.)

అతిమాత్రము, నరములబలహీనత మొదలగు వ్యాధులకు ఆశ్చర్యమైన నివారిణి 2117

నేను అతిమాత్రవాధిచే 1919 ఫలగ్రహమునుండి బాధ
పడుచున్నాను. నేను ఆంగ్లవైద్యులవద్ద చికిత్సజేసికొంటిని గాని
అయితే నిరుపయోగమయెను. నా మాత్రమును పరిశీలనచేసి
ఆర్బుమెక్ (శ్వేతిధాతువు) తీపి అధికముగాగలదని వైద్యుడు
తెలిపెను. ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణము, పైలాపూరు సెన్ థో
మసందు కేంపెరెరియా పీథిలో అల్పార్థ లాజ్ఞియమున్న
పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యగారునాతో 1921 ఫలగ్రహ
జూలై నెలలో యోచించితిని. నాకు అతిమాత్రవాధిని నిర్మ
యముగా బాగుచేయగల రని నన్ను నమ్మించిరి తరువాత నేను
వారిసద్ద బోధనమును పుచ్చుకొంటిని. ప్రస్తుతము నేను
మిక్కిలి ఖుష్టిగానున్నాను. 1921 ఫలగ్రహ ఆక్టోబరు నెల 18
వ తేదీన నా మూత్రమును మరల పరిశీలన చేయించితిని. శ్వేతి
ధాతువు, తీపి లేదనయు నా ఆరోగ్యము బాగుగా నున్నద
నయు నేను అండీతులవారివై చికిత్సలో నున్నప్పుడు నేను
కతిమిదర్శము చేయలేదు. వ్యాధులచే పీడింపబడుచున్న ప్రజల
లాభము నిమిత్తమే నేను దీనిని ప్రచురించుచున్నాను. (82)
వి. సుబ్బయ్య రెడ్డి
వ్యవసాయదారుడు పురుపట్టి, నామకల్, నేలంజిల్లా, 14-11-21

కూనానతి పోలీసువారిపై తుపాకి గురివెట్టుట

పోలీసువారు అరెస్టుచేయుట
కలకత్తా, నవంబరు 20:— కూనాయను ఒక విరిమిదేశ
స్త్రీయు ఆమెయిరువురు కుమారులపైను పోలీసువారిని తుపా
కితో భయపెట్టుటయను నేనముక్రింద విచారించుచున్నాడుఒక
కొద్ద బెయిల్పు ఇంటి అద్దె తాలూకు డిక్రీ తీసికొనిపోయెను.
వానిపై తుపాకి గురిపెట్టగా పోలీసువారి కాటడు తెలియజేసె
ను. సబ్ ఇన్స్ పెక్టర్ రక్తపాత పోగా వారిపైనను తుపాకిచూపె
నట. తరువాత చాలమంది పోలీసువారుపోయి ఆమెను అరెస్టు
చేసిరి. కేసు జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

అఖిల భారత నైపుణ్యప్రదర్శనము క్రిష్ణసులో మైసూరు ప్రభుత్వమువారి యాగరణక్రింద జరుగును

బెంగళూరు, నవంబరు 20:— మైసూరు ప్రభుత్వము
వారి ప్రత్యేక ఆదరణక్రింద బెంగళూరు జిల్లాబోర్డువారు అఖి
ల భారత చిత్రకళ, పారిశ్రామిక, వ్యవసాయక (పరిశ్రమ)ను
బెంగళూరులో క్రీష్ణసులో జరి పెదిరు. బహుమానములు
సువర్ణ రజితపతకములును, యోగ్యతాపత్రములునుగ నుండును.
(అ. ప్రె.)

కలకత్తా వైద్యసంస్థ ఆసుపత్రి లిట్టను పుట్టు శంఖుస్థాపనము జేసెను కలకత్తా, నవం 20:— భారతీయుల ధనపహాన్యము వలన నడుపబడుచున్న కలకత్తా వైద్యసంస్థ ఆసుపత్రి విరివిజేయుట కు లిట్టనుప్రభువు నేడు శంఖుస్థాపనము జేసెను. (అ. ప్రె.)

పానిపట్టు అల్లరులవిచారణ గాలేదు
లాహోరు, నవంబరు 20:— పానిపట్టు అల్లరులకేసు
నేడు విచారింపక సారె జంతు బజేటుగారి విచారణ పాగించిరి.
కప్తానుఆస్తిగూరి సాక్ష్యము తీసికొనిరి. (అ. ప్రె.)

మమ్మజుబేగము సవత్తండ్రి పరువునష్టపుదావా చేయుట

మస్లిములొట్లకు పత్రిక శుమావణచెప్పట
లాహోరు, నవంబరు 20:— లాహోరులోని పత్రికమస్లిము
లొట్లకు జానులో ప్రకటించినవిషయములకు పరువునష్టపు
దావాచేయగా నువత్తండ్రి హమామూదాలీ మహమూద
యూసఫ్ గారిపత్రిక శుమావణచెప్పకొనుటకు సిద్ధముగానున్న
దనియు కేసు తీసివేయబడుననియు తెలియుచున్నది (అ. ప్రె.)

ప్రసన్న గఫానాన్ బాలికా పాఠశాల చతుర్థవార్షికోత్సవము (మా హైదరాబాదు విలేజిరి)

హైదరాబాదు (డక్కన్), నవంబరు 20 :— ప్రత్యేక
ముగా నిర్మింపబడి చక్కగా నలంకరింపబడిన
మందిరములో ప్రసన్న గఫానాన్ బాలికాపాఠశాలయొక్క చతుర్థ
వార్షికోత్సవము జరిగెను. విద్యార్థి కార్యదర్శి నవాబ్ అబ్దుల్ గూర్ జంగు
గారు అధ్యక్షత వహించిరి. హైకోర్టు జడ్జి నాజరాయణ
జంగుగారును ప్రాధానరు వీరభద్రుడుగారును స్త్రీవిద్యను
గూర్చి యుపన్యసించిరి. జడ్జి కేశవరావుగారు నిధులకొరకు
ఉద్బోధించిరి. 200 గూపాయలు విరాళములు వెంటనే ప్రక
టించబడెను. బాలికలకు సారితోషకము లీయబడెను.

మదరాసు జిల్లా ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము
ఈ సంఘమువారి సాధారణ సభ ఈనెల 24 తేదీనాయం
కాపుము 5-30 నిలకు ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయమునజరుగును.
(1) గౌరవతీ కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధుల కెన్నుకొనుట.
(2) ఏలూరులో జరుగు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభకు ప్రతి
నిధుల కెన్నుకొనుట.
కొల్లి శివర మ కృష్ణారావు,
కార్యదర్శి.

సి.కన్నయ్యకంపెనివారెవలన

చెన్నపురి ఎస్టేట్ నేడు డియేటర్ లో

దళావతారము

ప్రతిధినము ఒక నెల రోజులవరకు వదర్శించబడును.

రాత్రి నాటకములు:—ప్రతి సోమవారము, బుధవారము, శుక్రవారము, ఆదివారములోనుండి సాయంత్రము 5 గంటలకు
బడి నాటకములు:—ప్రతి సోమవారము, బుధవారము, శుక్రవారము, ఆదివారములోనుండి సాయంత్రము 5 గంటలకు
నాలుగు యుగములలోనున్న శ్రీమన్నారాయణకు అవతరించిన పది అవతారములను నాలుగు వంశపురుషులుగా
లక్ష యాదవేల రూపాయలు ఖర్చుచేసి తయారు చేయబడి నాలుగు గంటలలో జరుపబడును.

టిక్కెట్ల ధరలు వివరము:—రు. 3, 2, 1, అణాలు 8. C. CUNNIAH, Proprietor.

అద్భుతగానము

అతిమనోహరము సుశ్రావ్యము.

లగు ముద్దులు మూటగట్టు ముచ్చటయిన పాటలు గల గ్రామిణీ సురీకావ్యము పచ్చి
యున్నవి. తెలుగు, అరవము, సంస్కృతము, కన్నడము, హిందూస్థానీ, ఇంగ్లీషు మొదలగు
భాషలలో పేరెన్నికగన్న విద్వాంసులచే పాడబడినవి. తక్షణమే మాకు ప్రాప్తము.

3258

హోమామరు ఆంధ్రకో., 175, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వనోపధిశబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 35000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములతోపాటు. శబ్దార్థనిఘంటువు. రెండవ భాగము. పేజీ-1-100.

“వనప్రదీపిక”
3454

ఇందు సమస్త శబ్దములు కుడిచేతి భస్మములు చేయుచున్నాము. అయినట్లయితే భావములు గావు.
ఈ 1 కి. రు. 500 కిట్లుకలగల భస్మములతోడ గలవు. శబ్దార్థనిఘంటువు. పేజీ-1-100
రెండవ భాగము. రాయవరము. గోదావరి.

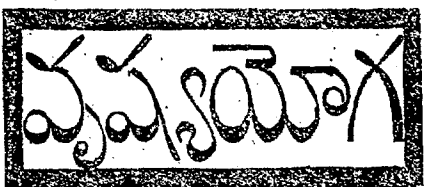
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు, ఏ. వి. కె. యస్. ఏ. యం. బి. గారి

భృగువతి

(తెగలోగములకు సంబంధించి.)

భృగువతి

మనుజుల మూత్రమార్గమునుండి చీములతో గ్రవించుచుండెను. తెల్లతెగ, పచ్చితెగ, నీరు
చురుకు, నాళివ్రాసు, మూత్రము, బొట్టుబొట్టుగ పడుట మాటిమాటికి మూత్రవిస్త
నము చేయుట పాత్రకడుపు నరములు బిగియుట ఇటువంటి లక్షణములుగల తెగలోగములకు మొదలంట నీవర్తింప
చేయును. మరియు మూత్రనాళమును కుభిపరచి నరములకు అధికబలము కలుగచేయును.

వల సీసా 1-కి రూ. 6-12-0
వేనకునేల విక్రయము, సీతెనోయిన వీర్యము గట్టిపరచును.
మూత్రములో గాని, నిద్రలో గాని పోవు వీర్యఫలనమును నిలుపును.
వర్ణవకల్పము పోగొట్టి యావననంతునిగ చేయును.

వల సీసా 1-కి రూ. 5-0-0 1045

హెడ్డు ఆఫీసు
151, గోవిందప్పనాయనిబిడి,

ఆయుర్వేదాశ్రమం.

హెడ్డుబాక్సు 287, మదరాసు.
త్రాంచి 188, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

శాస్త్రోక్తబోధకములు! (కేటలాగు ఉచితము) గిట్టింపు ధరలే!

శ్రీ కృష్ణఆయుర్వేద ఫార్మసీ, ఏలూరు.

ఇందలి బోధకములు, సుప్రసిద్ధ వైద్యులచే పాడబడుచున్నవి. క్రమముగా వేసిన ఆయుర్వేద బోధకములు, ఇతర బో
ధకముల కన్న శ్రేష్టముని నిరూపించుచున్న మాఖ్యోద్దేశము. ఏ శెంట్లుకావలెను. 2880

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

“మేక్విన్సీ” గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్యలక్షణములు అను ఆంగ్లగ్రంథమునకు అనువాదము.

దేశభక్తి గలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రచురణము.

తపా ఖర్చు ప్రత్యేకము.

వల ప్రతి 1-కి రూ 1-0-0.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

6, 7, తంబు శెట్టి బిడి

మదరాసు.

తూర్పుగోదావరి

తాలూకాలలో మార్పులు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, నవంబరు 19:—కాకినాడ, రామచంద్రపురం
తాలూకాల తహసీల్దార్ జ్యూరిస్ డిప్యూటీ మార్పులు
జేయుటకు సలహాలు చేయబడుచున్నట్లు చెప్పబడుచున్నది
కాకినాడ తాలూకాలో పచ్చిమైపురం గ్రామములు రామ
చంద్రపురం తాలూకాకు కలుపబడుననియు, కోరంగి డిప్యూటీ
తహసీల్దార్ కచ్చేరి ఎత్తివేయబడుననియు, పితాపురంలో సబ్
ట్రెజరీ తీసివేసి స్వతంత్రముగానున్న డిప్యూటీ తహసీల్దార్
డివిజనుకు కాకినాడ తాలూకాలో చేర్చబడుననియు, పితాపు
రం డివిజనులో దూరపుమాలలోనున్న ఒకటి రెండు గ్రామ
ములు పెద్దాపురం తాలూకాలో ప్రతిపాడు డివిజనులో చే
ర్చబడుననియు ఆలోచనలు జరుగుచున్నట్లు చెప్పుకొనుచున్నా
రు. ఇట్టిమార్పులే నిజము చేయబడితే డబ్బుఖర్చు స్వల్పముగా
వీమైనను తగ్గనేమోకాని, సాకర్యము కలకునగా కన్పించును.
రాజ్ తాలూకా నలువైపుల ప్రతిపాడు కోసుగా పాడవై
యున్నదో, కాకినాడ తాలూకాపాడు అట్టిపేరిగా పరిమిం
చును. తహసీల్దారునకే కాకుండ ప్రజలను సాకర్యముండదని
చెప్పవచ్చును.

హిందీబోధ

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ ఎడ్యుకేటర్స్ స్కూల్ నాలుగిం
జిలో హిందీక్లాసులు పెట్టబడెను. ఒకహిందీ ఉపాధ్యాయు
డు బోధించుచుండెను. 100 మందికిపైగా బాలురు బాలికలు
నేర్చుకొనుచున్నారు. ఆహిందీ ఉపాధ్యాయ ఉద్యోగము తీ
సివేయవలసినదని కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలునకు ప్రభు
త్వమువారు ఉత్తరువులు పంపిరి. మార్పుభావము ఉపభాషగా
హిందీనేర్పటకు తూర్పుగోదావరిజిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సి
లు అధికార మిచ్చినందులకు ప్రభుత్వమువారి యాగ్రహాపత్రి
ఆకౌన్సిలుమీదగూడ బడినట్లు వినుచున్నాము.

కైకలూరు

16-11-26 తేదీన సాయంత్రము 5-30 గంటలకు కైక
లూరు గ్రామోన్నత పాఠశాలా భవనమున బాలకులకు
బహుమానముల నొసగుటకుగాను కృష్ణాజిల్లా విద్యాశాఖాధికా
రలగు మ|| రా|| రా|| శ్రీ వల్లూరి సరసింహారాయుడు పంతు
లుగారి యాధిపత్యముక్రింద నొక గొప్పసభ జరుజుబడెను.
తత్సభకు పురజనులు యావస్థుండి విచ్చేసిరి. ఆసభలో బాలు
రచే ఆంగ్లమునను ఆంధ్రమునను కొన్ని నాటకములను ప్రహ
సనములను అతివిశోదముగ ప్రదర్శించబడిన పిదప అభ్యుత్థులు
గతవత్సరము పరీక్షలయందు బాగుగా నుత్తీర్ణులయిన బాలుర
కు బహుమతుల నొసంగిరి. ఆనందార్పమున అభ్యుత్థులు బాలు
రను తదిదంత్రులను యాపాధ్యాయులను, బాలరవిద్యావిధానము
నందును వర్తనమునందును సేవిధమైన శ్రద్ధ తీసికొనవలసినది
యు వారి సహజ మృదుమధుర వైదిన యుపన్యసించిరి. పిదప
అభ్యుత్థులకు వంసముల నర్పించుటతో సభ జయప్రదముగ
ముగించబడెను.

(ఒక విలేఖరి)

ది 18-11-25 న కయికలూరు గ్రామమునందు బోర్డు
హైస్కూలులో శ్రీమీర్జాపురం రాజాగారు శాసనసర్వార్థా
సభకు అభ్యుత్థిగా నిలిచి గాంచిన విజయ గౌరవాధ్యము మ||
రా|| శ్రీ కాజ వెంకట్రామయ్యచాదరిగారు బాలరకు బాలి
కలకును మితాయిలు పంచిపెట్టించిరి.

కె. శ్రీరాములు.

ఆరూఢము

3268

భర్తృహ్యాయంబుర శ్రేష్ఠులు, తేలిక గ్రాయుకాలము
లో పరా, పంపించిన, బహులంబుకును. 1. మొదలు 5. పశ్చి
లకు. రూ. 1-0-0 పై ప్రతి ప్రశ్నకును. రూ. 0-4-0 వి. పి.
ఖర్చులు ప్రశ్నకము. బాలజ్యోతిషాలయము

నంగపట్టు, చోళంగిపురం పోస్టు.

రైతు సహకార సామ్రాజ్యము

రంగనాయకులుగారు (ఆక్సుఫర్డు)

మనదేశమున, లోకకల్యాణకరమగు శ్రీ శారదానికేతన మనందు సాగుదల ప్రాయము లగు, నిష్కళంక దేశసేవాచలులైన శ్రీ లక్ష్మీనారాయణగారికి శ్రేష్ఠపూర్వకముగా విద్యార్థినిగా నుండి, ఆచారకాలములోనే స్వయమునకుజేరిన నామధ్యుల కెల్లెల శ్రీ మంగమ్మ పాదకమలముల దీప్తిమపూర్వకముగా పుష్పముల నిడుచున్నాడ.

ఈ వ్యాసములు, వ్యవసాయ విచారణ కమిటీకొరకై నాయబడిన 'రైతు' అనుగ్రంథమునుండి తీయబడినవి.

క్రమక్రమముగా యకరమునకంటె తక్కువగల కుటుంబములసంఖ్య హెచ్చుచుండుటయు, వారందరనేకకష్టములకు పాలగుచుండుటయు ప్రతిగ్రామమునందు రైతులు జూచుచునే యున్నారు. ఇట్టిదుస్థితిని తొలగించుటగత్యవసరమని ప్రతియార్థిక శాస్త్రజ్ఞులే తయ్య నొప్పుకొనును. కాని యెటుల తొలగించుట యనుప్రశ్నకు సమాధాన మిచ్చుటందు, వారు వివిధాభిప్రాయులైయున్నారు. కొందరు భూస్వాములు కొద్దిమందియై ఒక్కొక్కరు 20 యకరములకు మించి కర్షియుండవలెనని, వ్యవసాయశాఖ వారి క్రొత్తక్రొత్త విత్తనముల, ఎరువుల పథకుల నుపయోగించి, ఇనుపనాగళ్లు, మెషినులతో నదుపబడు సాగళ్లు, కోత, నూర్చిడియంత్రముల నుపయోగింప వలెననియు, అందువలన, పంటవృద్ధిచేసి, ఖర్చులు తగ్గించి, రైతులభాములు హెచ్చించుట సాధ్యమకావనియు వాదించెదరు. కాని యిట్టి వాదనను బలపరచు నార్థికశాస్త్రజ్ఞులసంఖ్య క్రమక్రమముగ తగ్గుచున్నది. హెచ్చుచుండి శాస్త్రజ్ఞు లీదినములందు కొద్దికొద్ది రైతులనును, భూవనకులు తక్కువగా నున్నను, రైతులు. ముగ్ధాభివృద్ధిపరచుట వైచిత్ర్యం, ధనధాన్యములతో, 'సహకారము' అను సరస్వతీదేవి యుపాసనముతో ఇష్టపడి నొందగలరని నమ్ముచున్నారు.

ప్రాన్యుదేశమునందు 1908 సంవత్సరమున యాక్రిందివిధముగా భూమి రైతులమధ్య విభజింపబడియున్నది.

2½ యకరములకు తక్కువ కలవారు	20,88,000
2½ నుండి 25 యకరముల కలవారు	25,24,000
25 నుండి 100 యకరములవరకు	7,46,000
100 నుండి 250 యకరముల మించి	1,47,000

దేశవ్యాప్తమున దిట్టిపరిస్థితుల కలవని యాక్రింది లెక్కలు తెలుపుచున్నది.

అక్షేపమునందున్న 52,50,000 యకరములందు	
100 రైతులలో భాగము.	
1 యకరము కలవారు	0.3 %
1 నుండి 7 యకరములు	10.6 %
7 నుండి 20 " "	16.4 %
20 నుండి 40 " "	24.4 %
40 నుండి 80 " "	26.3 %
80 నుండి 125 " "	18.6 %
125 యకరములకు మించినవారు	5.7 %
తదితరముగా కలవారు	2.7 %

ఇటుల బహుకొద్ది భూవనతి కలవారి సంఖ్య అత్యధికమైనను దేశమెల్లట చిన్ని చిన్ని పొలములై కన్పడినను ప్రాన్యుదేశపు దేశవ్యాప్తమున దీనిస్థితియందు దారిద్ర్యమునకుండుటకు మారు సాధ్యమయ్యుట అర్థికశాస్త్రజ్ఞులై యున్నారు. ఇంగ్లండుదేశమునందున్న రైతులు గూడ దీని ననుకరించుట మేలని యనేక ఆర్థికరాజకీయవేత్తలు అలజడిని కలుగజేయుచున్నారు. ఈరెండి దేశముల రైతులు వివిధపథముల వ్యాపార తమ యార్థికస్థితిగతుల వృద్ధిచేసుకొనుచుండిరి.

ప్రాన్యుదేశమునందు గ్రామజనులు 1876 సంవత్సరము నందు 2,49,00,000 యుండిరి. కాని వారి సంఖ్య 1911 సంవత్సరమున 2,21,00,000 మాత్రమే యుండెను. ఇటుల ముప్పదియైదు సంవత్సరములందు జనసంఖ్యను వృద్ధిచేయుటకు మారు తగ్గించుటవలన, భూమిగలవారు కొడుకుల మధ్య పంచి యుండుటవలన కల్గు అపకరములనుండి వైవిధ్యము. ఈలోగా కోత కోయు నూర్చిడి చేయు యంత్రములు ప్రాపకము నకు వచ్చెను. శాస్త్రజ్ఞులైన యెరువు లభికముగా నుపయోగింపబడెను. ప్రభుత్వము సహకారసంఘములకు చురుకైనగా 1906, 1910 సంవత్సరముల శాసనములద్వారా పరపతియిచ్చింపెను. సహకారపరపతిసంఘములు తమ సభ్యులకు 15 మరీ 25 సంవత్సరములకు తాకట్టు మీద, తక్కువ వడ్డీపై అప్పులిడునట్లు ప్రభుత్వమేర్పరచెను.

1910 శాసనమువలన, ఇట్టి సంఘములు రైతుల కొట్టులందును ధాన్యమునకు, ఇండ్లకు, పశువులకు, ఇన్సూరరుచేయు సభికారము పొంది రైతుల కతిసహాయముచేయ మొదలిడెను. కొన్నిసహకారసంఘములు, నెయ్యి, వెన్న, పాలు, పెరుగులవ్యాపారములందు పండ్లవాణిజ్యములందు శ్రద్ధతీసుకొనుచుండెను. అందొకటి మన తేనెపండ్లమాదిరిగా నుండు 'ప్రాన్యుదేశ' పండ్లను కుగ్రామములనుండి లండను కేసుమతిచేసి లాభమతిముగా పొందగల్గెను. ఇటుల యభివృద్ధి కారకములైన పంటవిధములకు పథకుల తగినంతవరకు కాకపోయినను కొంతవరకైన నుపయోగించి, ప్రాన్యుదేశపు రైతులు తమ స్థితిగతుల బలపరచుకొనగల్గిరి.

దేశవ్యాప్తప్రభుత్వము క్రిందటి యిరువై శంవత్సరములనుండి రైతులవశమై యున్నది. నలువది సంవత్సరములక్రిత మా దేశము, ఆర్థికబీదతనమును జిక్కి నానాపథముల బడుచుండెను. ఆ దేశపు రైతులు పలుయిదుములకు బడుచుండిరి. క్రిందటి 40 సంవత్సరములలో దేనిభూ ప్రభుత్వము 100 మైళ్ళభూమిని, మన్యపుప్రదేశములనుండి వేసికొని, ప్రజలకు పంచియిడెను. ఆ ప్రభుత్వము 1920, 23 సంవత్సరములందే 2000 మంది చిన్నిరైతులకు స్వతంత్రము. భూమిలేనివారికి, ప్రభుత్వము భూమి కొనుక్కొనుటకు వందకు తొంబవినెంతులవరకు మును వందకు సంవత్సరమునకు మూడూరూపాయల కొప్పున వడ్డీపై యప్పునిచ్చెను. ఆపనివారు మిగత పదివంతులవరకును జేర్చుకొని, భూమిని కొని నేద్యముచేసుకొనుచు, క్రమక్రమముగా ప్రభుత్వపువాణిని తీర్చుకొందురు. అట్టి క్రొత్తరైతులకు పూర్తిగా ఎత్తులేనిచో, మొదటియైదుసంవత్సరములందేమియు ప్రభుత్వమునకు డబ్బు చెల్లించవలెనని, వందకు సంవత్సరమునకు 4½ రూపాయలవడ్డీని చెల్లించగలరు. అట్టిరైతులు ఇండ్లుకట్టుకొనుటకుకూడ ప్రభుత్వమునుండి యప్పుకొనుటకు వలెకలదు. కాని యేరైతులను మొత్తము రూ. 15,000 కంటె అప్పుపట్టుటకు వలెలేదు. సహకారసామ్రాజ్య మన్న దేశవ్యాప్తదేశమని యూరపుఖండవాసులందరకు తెలియును. సహకారోద్యమము నెట్లు వ్యవసాయవాణిజ్యమున కుపయోగింపవలెనో ప్రపంచమునెల్ల ఆదేశము పాఠముల గోరువారి కిచ్చుచున్నది. * 1900 సంవత్సరమున రైతులలో వందకు 83 వంతులమంది సహకార వేస్త సంఘములందు సభ్యులై యుండిరి. దేశమునందున్న ఆవులన్నిటిలో 81% అట్టిసహకారసంఘములక్రింద రిజిస్టరు చేయబడియున్నవి. 1925 సంవత్సరమున యాక్రిందిస్థితిగతులు కలవు.

* ఈవిషయముపై వివరములగోరువారు, 'రైతు' అను అనుబంధమును జూడుడు.

ఏవిధమైన సంఘములు	సభ్యులెంతమంది
ఎరువుల సంఘములు	75,000
పచ్చిక, గడ్డిసంఘములు	75,000
చిల్లరపన్నువుల కొనుగదీ	3,11,000
వెన్నను జేయునవి	2,38,000
కటికస్థానములు	1,80,000
గుడ్డ యెగుమతి సంఘములు	45,000

1925 సంవత్సరమునందు, 25,00,000 వంతులను కొని, ఎగుమతిచేసిరి. వెన్నయెగుమతు లాసంవత్సరముననే రూ|| 80,00,00,000 విలువకు వచ్చెను. అప్పుడే దేశవ్యాప్తదేశపు యెరువులసంఘములు 3,38,000 టన్నుల శాస్త్రీయ యెరువుల సేనుమతి చేసినవి. దేశవ్యాప్తరైతు, తనగడ్డిని, విత్తనములను, ఎరువులను, పరికరములను, మెషినులను, సీమెంటును, రాక్షసి బొగ్గును, ఇది యది యనలేల, సర్వసమృద్ధులను తనసహకారసంఘములద్వారా కొనును. 1881 సంవత్సరమున, దిగుమతి మించి రూ|| 4,50,00,000 విలువగల ధాన్యములు, తదితరవ్యవసాయక పద్యవుల సేనుమతిచేయ, అట్టిశేషసంఖ్య 1914 లో రూ|| 80,00,00,000 విలువకు వచ్చెను. ఒక్కతరమునందే ఎగుమతి శేషపు సంఖ్య సంవత్సరమునకు రూ 5,33,70,000 నుండి రూ|| 36,39,60,000 హెచ్చెను. కొద్ది సంవత్సరములలో భూమిని సారవంతము గా క్రొత్తయెరువుల నలన జేసి, శాస్త్రీయమైన విత్తనముల నుపయోగించి, భూమి యొక్కపంటను నాల్గవవంతు హెచ్చుచేయగల్గెను. పండిమాంసపువృద్ధిని 16 రెట్లుభివృద్ధి చేయగల్గెను. ఆదేశపు రైతులలో అధికసంఖ్యాకులు వ్యవసాయశాస్త్రము, వ్యవసాయపు టార్గి శాస్త్రములకు దేశోపన్యాసముల విని, గ్రంథముల చదివియున్నారు. అనేకరైతులు, భార్యలు, మాతుండ్రు, వ్యవసాయ పాఠశాలలందు ప్రజల వ్యవసాయపు టున్నతపాఠశాలలందు శాస్త్రీభ్యాసముజేసిరి. ఇటుల, ప్రభుత్వసాయముచే, సహకార సంఘముల సహకారముచే, పాఠశాలల చేయూతచే, వ్యాపార వాణిజ్యసాధనముచే, దేశవ్యాప్త రైతులు, తమ చిన్నిచిన్ని భూములనుండియే, తమ నిస్సార్జమైన పొలములనుండియే, కష్టించి, జీవనవృత్తిని బొంది, సర్వభోగముల బొందుచున్నారు. పైరెండుదేశముల వ్యవసాయకచారిత్ర, మనకు, పదియేకరముల కంటె తక్కువ కల్గిన కుటుంబము లనేకములున్నను, సరియగు పథకులపై వ్యవసాయముచేయుచో దేశముయొక్క యార్థిక సంపద వృద్ధికొందుట కేలాటి యభ్యంతర ముండవలసని తెల్పుచున్నది.

దేశాంతర్గతపు మన

బస్టియందు వ్యాపారము చేయుటకు దసమద్దరై బొనులందు కూలినాటికేనుకొనుట కయిష్టులైన, భూములు తీసంతగా లేని రైతుల కొకమోక్ష మేమి? ఇదివరకు బంజరుభూములుగా నున్న ప్రాంత్యములను, నిండుగా సాగుచేయబడని భూములను స్వాధీనమునకు తెచ్చుటెంతవరకు సాధ్యమో, అట్టిభూముల నాక్రమించుకొనుట కే యే రైతులు తగియున్నారో విచారితము. భద్రాచలము, వేంకటగిరి, విజయనగరము, రామనాధు, జయపూరు, జమిందారీలయందు దేశకలకుల యకరముల భూమి నిండుగా సాగుచేయబడకకాని సాగుక్రింద లేకకాని యున్నది. మదరాసు రాజధానియందలి రైత్వారిగ్రామములందున్న భూమియొక్క విస్తీర్ణము 2, 61, 38, 737. జమిందారుల క్రిందనున్న భూమియొక్క విస్తీర్ణము 2,51,11,918 లేక దాదాపుగా రైత్వారి భూములంతగా యున్నది. కాని జమిందారి భూములపై నున్న ప్రజలతిస్వల్పము. గంటూరుజిల్లాలో జిరాయిత్తీ శేయ దసభూమియందు 75% సాగుచేయబడగా ఏజిన్సిలందు 41.80% మాత్రమే జిరాయిత్తీయందు యుండెను. ఐనను గంటూరుజిల్లాలో జిరాయిత్తీ చేయబడిన భూమిలో 16.20% మాగానిగా నున్న, ఏజిన్సిలందు 26.60% మాగాని చేయబడెను. 1921 లో, ఏజిన్సిలందు చదరపుమైలునకు మొత్తముమీద 75 ప్రజలుండ, గంటూరుజిల్లాయందు 816 ప్రజలుండిరి. మొత్తపుజిరాయిత్తీ గాబడిన భూమియందు, వడ్డీక్రిందనున్న భూమి ఏజిన్సిలందు 40.10%, గంటూరుజిల్లాయందు 15.50% మాత్రమే. ఈ తెక్కల బట్టిచూడ, గంటూరు, క్రిష్ణాజిల్లాల రైతులనేకులు, ఏజిన్సిలకు వలస చెల్లినట్లై న దేశమున కెక్కుడు లాభముకలుగును. కాని ఆప్రదేశములందు గంటూరుజిల్లా యందున్న "వర్ష పాతముకంటె దాదాపు రెండురెండులుండవచ్చే (81.29" X 56.92") తను, మురుగునీరుపుటకును కాల్యలులేమి చేతను, ప్రజలు కదలుటకు రహదారు లరుదగుటవలనను, ప్రజల కచ్చటిభూము లంతగా నివాసయోగ్యములుకావు. మురుగు కాలువలు త్రవ్వించి, భూమిక్రింద గొట్టుములవంటి కాలువల తీయించి, కొన్ని భాగములందు గాఢతాము లుంచుచు, చిన్ని చిన్ని పంటకాలువల కెల్లయెడల త్రవ్వించుటవలనను భూమి యందున్న యధికనీటిని తగ్గించి, చవుడు పట్టుకుండను, ఉంకై త్రవ్వండను, దోవలకు వాసయోగ్యము కాకుండను చేయుట గత్యము. కిరసనాయిలు, పెట్రోలియము, కుంటలపై, పారుదలలేని చెరువులు, సరస్సులపై పోయట, తదితరపథకుల ప్రకారము, మన్యజ్వరముల గల్గించుదోమల నశింపజేయుటవ సరము. రహదారుల దగ్గరదగ్గరగావేసి, జయపూరు, భద్రాచలము, రాజమహేంద్రవరము, కాకినాడ వంటి బస్టిలకు దగ్గి రలోనుండు మార్గముల గొప్పరోడ్లవేసి, గోదావరినదిపై స్టీము లాంచీలను, చిన్నిస్టీమురుల నేర్పరచి, బోటు లాగి సరకులను మతిచేసుకొనుటకు వలస చేవుల నేర్పరచుట తత్సంతాపశక్యము అంత ఎట్లు లేదన్నను 10,00,000 ప్రజల బిడ్డలొట్టులనుండి ఆమున్యపుభూములకు పోదగను. ఈరైతుల కష్టనిష్ఠురముల విచారించి, మన్యపు భూస్థితిగతుల జదివి, ప్రజలకు క్రమముగా వలసకువెళ్లు సదుపాయముల నేర్పరచి, వారి క్రొత్తభూములందు జబ్బులనుండి రక్షించుట కేర్పాటులజేయుటకు రైతు సంఘము లగత్యము. ఆయేజిన్సిల జమిందారులు, మదరాసు ప్రభుత్వము, రైతుసంఘము లొకరితో నొకరు సంప్రతించుకొని, సహకారముతో పనిజేసిన, ఈమాదుజిల్లాల ప్రజల దుస్థితిని తొలగించి, పేదతనమును తగ్గించి, ప్రజలకు మనశ్శాంతి కల్పించగలరు. జమిందారు భూములకంటె నాణ్యములైన భూభాగములు వైజామరాజ్యమునందున్నవి. కాని హెచ్చుగా నవి పెట్టభూములు. మాగానికీ వసతులుకల్గినభూములు చాలకలు. కాన యాభూములకు, పల్నాడు, వంగోలు, కందుకూరు తాలూకాలవారు, దత్తమండలములవారు మాత్రమే వలసకువెళ్లి జయముబొంది లాభమొందగలరు. నేనెరింగిన కొందరురైతులు వంగోలుతాలూకా దైవాలరావుల నుండి నిజామురాష్ట్రమునకు వెళ్లి, కొంతభూమిని చాకగా గొని, సాగుచేసి, ఇల్లు, పశువుల సంపాదించుకొని, లాభము బొందుచున్నారు. అప్పుట కూలినారు తక్కువ. ఎవరికి వారు సుఖానీ శాలీనలవలె, భార్యభర్తలనుచినము, దినమంతయు కష్టించిననే పనిజరుగును. వర్ష పాతము పెట్టపెరులకు వలసినంత యాభాగములందున్నది. ధైర్యముచేయగల్గిన, కష్టించుట కలవాలువడిన, మెట్టపెరుల లెంచుటకు దనుభవముగల రైతులు మాత్రమే యాభాగములందు జయించి లాభమొందగలరు. కాని వైజామ ప్రభుత్వము నమ్మనిగినది కాదని యనేకుల యభిప్రాయము. లంచగొండియందొగ్గములు, నిరంకుశులైన కరివిన్యా యుద్ధాగ్గులు, మిలిలేని నజరానాలు, మిలియులేని

రివిన్యూస్ట్రలు, సాంప్రదాయ మెరుంగని న్యాయపట్టముల క్రింద రైతులు సుఖశీలమైన మొదట్ను, చూచునభావుడైనపోతన మహాకవికృష్ణమని యనేకులు భయమందుచున్నారు. నైజాముకు భూమిని సాగుక్రిందకు తెచ్చి, దేశమున భాగ్యవంతులమొనర్చి, తనబాక్సనము నెక్కునగానింపు తెంత యగత్యమో, అటులనే తనజన సమృద్ధిము తగ్గించి, ప్రజలూ కొక్కరికి హెచ్చుభక్తవసతి కల్పించి, రైతులయొక్కసాభాగ్యము వృద్ధిజేయుటంతగా, బిటిషు యిండియా కవనరము కాన రైతుసంఘములు, ఆరెండుప్రభుత్వములు, వలసపోవు రైతుల స్వత్వముల నిలబెట్టుట కనువగు యేర్పాటులజేయ సమకట్టుటవసరము.

దివిప్రాశెట్ట, భీమవరంస్కీము, మోసాడు ప్రాశెట్టల వంటి క్రొత్తకొత్త భూవసతులద్వారా, కష్టములంబడుచున్న రైతులకనేకులకు తలదాచుకొనుటకు తావు కల్పింపవగును. పుష్కల కాల్యులకొనెనున్న భూభాగములనేకచోట్ల, పంపింగు స్కీములద్వారా, వ్యవసాయముచేయింప సాధ్యము. చెల్లెటూరు వంటి గ్రామపరిసరములందున్న లంకభూములను (రిక్లయిమ్) రెల్లు వగైరా దుబ్బులనాటి, నదులనుండి వెలికితీసి, రైతులకు చాకధరలకమ్ముచో లాభ మెంతయో కల్గును. ఇట్టివలసకు చోవు ఏర్పాటులన్నిటియందు, హెచ్చుభాగపుభూములను పది యొకరములకు తక్కువభూస్థితి కల్గిన పెద్దకుటుంబములకు ముందుగానిచ్చు ఏర్పాటుల జేయుటవసరము.

పై జెప్పినవిధముల, దేశమునందున్న భూభాగములనే నిండుగా ప్రజాసమృద్ధి మగునటుల జేయుచు, హెచ్చుజన సమృద్ధిమగు ప్రదేశములనుండి, ప్రజలు తక్కువగానున్న భాగములకు వలసపోవు అలవాటుల నేర్పరచక పోయినచో, బీదలనున్న ప్రజలు, బర్మా, దక్షిణాఫ్రికా, కెన్యా, జావా, సింగపూ మొదలగు దేశములకు వలసపోవలసినవారగుదురు. అందువలననే, భారతీయుల కితరదేశములం దన్నివిధములగు యవమానములు జరుగుచున్నవి. తుదకు బర్మావారు, ఆంధ్రుల టలనడువగబ్రుంతుంచుచున్నారు. సింహళ దేశపు ప్రజలు హైందవుల నవమానకరముగ జూచుచున్నారు. సింగపూనందు (సింహళదీప్పము) 7,68,000 భారతీయులు కూలీలుగా నున్నారు. అందు 6,50,000 మంది, టీ, రబ్బరు ఎట్టెలులందు పనిచేయుచున్నారు. 1925 సంవత్సరమునందు, 56,634 మగవారు, 80,208 స్త్రీలు, 88,748 బిడ్డలు సింగపూ పనికొరకై వచ్చిరి. ప్రతి వందమంది మగవారికి 74 గరుస్త్రీలు 1921 నాను, 97 గరు 1925 లోను వచ్చిరి. స్త్రీల జనసంఖ్య యింతకుపైను కలు సాంఘికదురాచారములు ఘోరముగా నున్నదని, కొలంబో యూనివర్సిటీ కాలేజియందున్న స్నేహితులు వ్రాయుచున్నారు. ఏదెన్నీలనుండియు, వధుర, తిరుచినాపల్లి జిల్లాలనుండియు, ముసిరి, పుమక్కోట, పెరంబలూరు, తురియలూరు, మొదలగు పట్టణములనుండి యీపని వారు వెళ్లుచున్నారు. ఇంతమంది పనివారి తరచుకేమునకు వెళ్లుటవలన, ఆయాజిల్లాలు, పట్టణములందు పనివారు తగ్గుటయు, అంతటా హెచ్చుటయొక్కాక తగినంతమంది పనివాండు దొరకకపోవుటయు, వ్యవసాయము మూలబడుటయు తలస్థించుచున్నది. ఇట్టి దురవస్థకే, తంజావూరు జిల్లా రైతులకును, బాంబే చుట్టుప్రక్కలనున్న జిల్లాల రైతులకును పట్టుచున్నది.

క్రమక్రమముగా, బర్మాకు, అస్సాముకు పనివారి బంపుచున్న తూర్పు తెలుగుజిల్లాలకు, అస్సాము, దక్షిణ ఇండియాకు పంపుచున్న దత్తమండలములకు కొద్దిసంవత్సరములలోనే అట్టికష్టములే కల్గును. కాన రైతులందరూ, తమ రైతుసోదరులు, రైతాంగ పనివారి తరచుకేములకు వలసకుపోవుట నెట్లులెన తగ్గించి, దేశాంతర్గతముగ వలసపోవు పద్ధతుల నెక్కుడుజేయుటకై ప్రయత్నించవలయును.

ఇతరదేశములకు వలసపోవుట నష్టదాయకమని యందరెరింగినదే. దేశాంతర్గత యితరభాగములకు రైతులు వలసవెళ్లుటవసరము. లాభకరమైనప్పటికీ, ప్రభుత్వముకాని, ప్రజలు కాని తగుపథతుల నవలంబించి, ప్రజాసమృద్ధిములేక ప్రజలు చాలమిచ్చే వ్యవసాయ వాణిజ్యదులఁ దగులితి నడువ పిలులేక దివ్యసమందున్న భూముల భాగ్యవంతులముగ నొనర్చుటగత్యము. ఊల నొనర్చుట కనేకవిధానముల నవలంబింపవగును. అందు సింహళదీప్పపు ప్రభుత్వ మిక్రిందిపథతుల నవలంబించుచున్నది. ఆదేశమునకు కావలయువారు రైతులు కారు. టీ, రబ్బరు యెట్టెలులందు పనిచేయు పనివారు. వారికొరకై 1924-25 సంవత్సరమునందు రూ॥ 26,19,890 ఖర్చుపెట్టినది. ఇండియా దేశము నందు ముఖ్యముగ జిల్లాలయందు, లేదాకమిషనరులనుంచి, వారివలన నియమింపబడిన యెట్టెలద్వారా, సింహళమునకు పోదులించివారిని జేర్చుదురు. రెండు: ఆప్రజలకందరికి, సింహళ దీప్పమువరకు ప్రభుత్వమే రైలుచార్జీలు చెల్లించును. మూడు: నేతువద్ద మండపము అను రైలుస్టేషనుదగ్గర గొప్పపనివారి గృహములు కట్టించి, వానియందు పనివారి యానోగ్యమును

పరీక్షించి, వారి కన్నా హారములనొసంగుదురు. వాల్సు: కొలంబో పట్టణమునకు చేరినపిమ్మట, ఏయేనూలీ యేయెట్టెలులకు పోవలసినది తీర్మానించి, వారికి రై నెన్నులనిచ్చి, వారు రై నెక్కువరకు, భోజనసదుపాఠములం జేయుదురు. ఐదు: ఎట్టెలులందున్న కూలీలస్థితిగతులూర్చి, జీతభత్యములకరించి, ఆనోగ్యము, గృహవసతులు, జన్మచరణములు, తగాయిదాలు, కూనీలు, సర్వవిషయములకరించి, ప్రతి నెల, ఆయెట్టెలుమానేజరు లేదా బర కలెక్టరలగారికి తెలియబరచవలయును. ఆరు: పనివారు సింహళదీప్పమునకు వచ్చినపిమ్మట, సోమరిపోతనగాని, అతిముసలియైనగాని, పనిచేయలేనంత బలహీనుడైనగాని, ఆదేశపు ప్రభుత్వమే, తనస్వంతఖర్చులపై నట్టివాని, స్వప్రదేశమునకు తిరిగిపంపిజేయును. ఇట్టికూలీలకు మార్గమున తిండి వగైరాలనుచితముగ నిచ్చినందులకై వారిప్రభుత్వము, రూ॥ 3,08,503 లను, రైలుఖర్చులకై రూ॥ 9,83,726 లను, 1925 సంవత్సరమున ఖర్చుజేను.

ఆస్ట్రేలియా, కెనడాదేశపు ప్రభుత్వములు, ఇంగ్లండు దేశపురైతుల నీక్రిందివిధముగ తమదేశమునకు వలసకు గొంపోవుచున్నారు. ఒకటి, తమదేశపుటారిక బలాబలములఁ దెల్పుచు, ప్రభుత్వ మెటుల రైతులకు సాయముచేయుచున్నది, ఏయేవిధముల న వ్యవసాయ పని వారికప్పు, రైలుచార్జీలు కావలసినవారికి చార్జీలు తగ్గితరచూకర్యముల ఇంగ్లీషువారు తమతమ ప్రభుత్వములు చేయుచున్నది తెల్పుచున్న గ్రంథముల లక్షలకొని, హాకాలలందు రైతులసభలందు మార్చెట్టులందు చితముగ రైతులకు వారీయువకులు పంచి యిడుచున్నారు. రెండు, తమ తమదేశములం దెట్లు వ్యవసాయము జేయదగునది, భాగ్యముల నమ్ముట కేయే సదుపాయముల ప్రభుత్వములు చేయుచున్నది, ఏయేవిధముల, ఇంగ్లండుస్థితిగతులకంటె తమ తమవ్యావహారికపద్ధతు ల మ కూలములైనవి, సభలద్వారా, పాత్రములు, కరపత్రములద్వారా, ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వముద్వారా చెల్లడిజేయు చున్నారు. మూడు, ఇంగ్లండుప్రభుత్వము, పార్లమెంటు సభ్యులు, జిల్లాతాలూకాబోర్డులసభ్యులు, సాంఘిక సేవకు లెల్లరు, వలసపోవువారికి, విషయములజెప్పి యన్ని సాయముల జేయుచున్నారు. వాల్సు, వలస బోదులచినరైతులకు రైలు, సముద్రప్రయాణ ఖర్చులం దధికభాగ మా యాదేశపు ప్రభుత్వములే చెల్లించును. సాధారణముగ నింగ్లండునుండి కెనడాకు పోవుటకు రూ॥ 250 లనుమండ, రైతున కిప్పుడు 45 రూ॥ మాత్రమే కావలసియున్నది. ఐదు, కెనడా ఆస్ట్రేలియా దేశములకు ఇంగ్లీషు రైతులు చేరినపిమ్మట ప్రభుత్వము లొక్కొక్క రైతునకు కొంతభూమి సుచితముగ నొసంగి పని మొదలిడుటకు వలయు పరికరముల తక్కువవరల కొనంగి తగు మైన పరపతిని తక్కువ వడ్డీలకిచ్చి అప్పుడప్పుడు వారి మంచిచెడ్డల విచారింపను. ఆరు, ఎప్పుడైన యేకతైన దివాలాయెత్తి తనస్వదేశమునకు పోనిశ్చయించుచో, ప్రభుత్వము తనఖర్చులపైనే వానిని కుటుంబముతోసహా తిరిగి పంపవలయును. ఇట్లు, సింహళదీప్పపు ప్రభుత్వపద్ధతి ననుసరించికాని, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వముల పద్ధతిబట్టి కాని, ఈరెండు మార్గములందున్న మంచితక్షణముల చేరి యేర్పరచుపద్ధతి ననుసరించిగాని, మనజమీందారులు, మైనూరు, నైజాము ప్రభుత్వములు, మనప్రభుత్వపు సహకారముతో, మనరైతుల తమతమదేశములకు వలసకు గొంపోవుట క్రేయోదాయకము.

చెన్న పురి పందెములు

గిండ్డి
మొదటి ఎక్స్ట్రా మీటింగు
మొదటిదినము, బుధవారము
8-12-1926
ప్రథమ పందెము
మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు

మదన కామేశ్వరిలేహ్యము
8851 మేనూరు, నిక్కాక, నిస్సత్తువ తుక్కనమ్మ, అలియా
త్రెము మొలవాటిని హరించి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, గలిగించుట
వరప్రసాదము. 20 తు. దబ్బీ రు 1-4-00 వి. పి. 0-6-0
పి.కె.సి. అడుకో, ఆయుర్వేదమహాశం, తెలిదేవి. (వెల్డూర.)

చెన్న పురి బజారుధరలు

తెలిదేవి వంటి నవంబరు 22వ తేదీ సోమవారము

ధాన్యములు.

దనియాలు బా 1-కి రు 66 8 0 మొదలు 84 0 0 వరకు

వియ్యముబస్తాలు			
కుసుమ తెనాలి	,,	48 గలవి రు	12 8 0 18 9 0
నల్లారివి	,,	డిటా	,, 14 0 0 15 0 0
డిల్లి	,,	డిటా	,, 15 0 0 16 0 0
రాగులు	ర. 164 బస్తా 1-కి	,,	9 10 0 10 0 0
నవ్వులు	,,	,,	22 0 0 25 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా	1-కి ర 205	,,	15 0 0	18 9 0
సెనగలు	,,	డిటా	,,	14 0 0 15 0 0
సెనలు	,,	డిటా	,,	13 8 0 14 0 0
మినుములు	,,	డిటా	,,	16 8 0 18 0 0
ఉలవలు	,,	ర 195	,,	9 0 0 9 12 0

3. నూనెవస్తువులు.

నవ్వునూనె బా 1-కి	,,	158 0 0 156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14 0 0 25 0 0
కొండాపురంజేరు సెనగతవ్వబా 1-కి	,,	48 0 0 50 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	46 0 0 48 0 0
జేరు సెనగనూనెగానుగబా 1-కి రు 110 మొ.కానూనె	,,	105 0 0
అముదము బా 1-కి	,,	92 0 0 98 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయశుభ్ర బా 1-కి	,,	72 0 0 78 0 0
కూరవశుభ్ర	,,	25 0 0 28 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరువి) బా 1-కి	,,	187 0 0 151 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు ముసుగు 1-కి	,,	రు 40,48
కాశవాస్త్రపాయకట్టు	,,	50,50
చెల్లము బా 1-కి	,,	రు 40 0 0 60 0 0
నింశపండు బా 1-కి	,,	81 8 0 56 0 0

5. ఇనుము.

జట్టారకం బా 1-కి	,,	88 0 0 84 0 0
చదరం	,,	81 0 0 88 0 0
రవుండు	,,	81 0 0 40 0 0

6. నూలు.

పుట్లూరు యేనుగ నెం 20 కెట్టె 1-కి	,,	5 0 0
మూలేయేనుగ నెం 20	,,	6 9 0
నెం 20 తెన్ని సింహం యాటి	,,	6 15 0
నెం 24 ,, లాకి	,,	6 4 0
నెం 60 ,, కారం	,,	9 6 0
నెం 80 జాన్సురు	,,	7 8 0
నెం 40 ,,	,,	9 14 0
నెం 44 ,,	,,	5 1 0
నెం 14 1/2 పాండిచేరి	,,	6 6 0
నెం 12 1/2 న్యూకాలక్	,,	5 0 0
నెం 14 1/2 ,, న్యూకాలక్	,,	6 6 0
నెం 10 1/2 కోయంబుస్తూరు	,,	5 8 0
నెం 2 1/2 ,,	,,	5 9 0
7 14 1/2 ,,	,,	5 8 0
నెం 12 1/2 మూలే	,,	5 4 0
నెం 16 1/2 ,,	,,	

7. దూది.

కోండాబెట్టు బాంబే 1-కి	,,	రు 80 0 0
తల్లూరు దూది ,,	,,	145 0 0

8. లోహములు.

నండి 100 తులంకు	,,	60 0 0 61 0 0
బంగారము, కులము 1-కి	,,	21 4 0 21 8 0
చవరము 1-కి	,,	18 9 8
ఇత్తడి బా 1-కి	,,	242 0 0 250 0 0
కాగి డిటా	,,	257 0 0 259 0 0

